

Strupena jabolka rimske politike

VOJMIR TAVCAR

V četrtek bi bil lahko kdo se verjel naključju. Toda včeraj je demanti rimskega tožilstva razblinil vse dvome. Prirojene novice o domnevnih obtožbah bivšega vohuna Maurizioa Broccolettija na račun Oscarja Luigija Scalfara so bile nevarno zastrupljeno jabolko, točno tempirana politična bomba, s katero je nekdo hotel osibiti ustavne pristojnosti predsednika republike in mu preprečiti možnost, da bi razpustil parlament.

Igra je jasna. Kdor v zakulisju manevrira proti prenavljanju države in njenih institucij, hoče pred javnim mnenjem ocrniti predsednika republike in tako spodkopati njegovo verodostojnost. Osibljeni Oscar Luigi Scalfaro bi se tako ne mogel več upirati pritisku tistih, ki bi želeli odložiti volitve na junij ali še dlje. S tako potezo so se poskusili že pred nekaj meseci, ko so prvič pronicnile govorice o domnevnih Scalfarovi vpletenosti v zadevo Sisde v casih, ko je predsednik republike opravljal dolžnost notranjega ministra. Tedaj je Scalfaro z ostro javno televizijsko izjavo zavrnil sumnjenja in poudaril, da ne bo klonil pritiskom.

Sedaj so poskusili spet in ni izključeno, da bodo v prihodnjih dneh iz Pandorine skrinjice afere obvesčevalnih služb privrele na dan druge, spretno pomešane resnice in laži, ki bodo težile k skrunitvi ugleda državnega poglavarja.

V tako zastrupljeni in napeti situaciji je zdravilo lahko eno samo: cimprejšnji razpust parlamenta in predčasne politične volitve. Samo to lahko prepreči vse več zastrupljenih jabolk in tempiranih bomb na politični sceni, predvsem pa le nove volitve in novo parlamentarno predstavništvo lahko omogočijo državi, da se hitreje napoti k prijaznejšemu bregu druge republike.

Toda, kot poudarjajo komentatorji, razpust parlamenta ne bo zbrisal mnogih senc afere Sisde. Ko bo izvoljen novi parlament, bo treba tudi poglobiti zadevo obvesčevalnih služb in ugotoviti morebitne odgovornosti vseh, prav vseh, brez vsakršne izjeme. Situacija je taka, da danes beseda sama ne zadostuje več. Tudi če gre za besedo postenjak.

POLITIKA / DESTABILIZACIJSKI MANEVRI

Poskus, da bi okrnili pristojnosti Scalfara

Rimsko tožilstvo demantiralo, da bi vohun Broccoletti napadel predsednika države

RIM - Bolj kot se blizajo volitve, več je zastrupljenih jabolk na italijanski politični sceni. Med te sodi tudi prirojena novica o domnevnih obtožbah bivšega funkcionarja obvesčevalne službe Sisde Marizia Broccolettija proti predsedniku republike Oscarju Luigiju Scalfaro.

Rimsko državno tožilstvo je včeraj s kratko rezko noto demantiralo pisanje časopisov o zaslišanju Maurizioa Broccolettija. »Okoliscin, ki so jih najbolj izpostavili časopisi, ni v Broccolettijevih izjavah,« je poudarilo tožilstvo. In s tem posredno načelo vprašanje: kdo je poskrbel, da so skozi debele zidove kaznilnice Regina Coeli pronicnile prirojene novice? Odgovor komentatorjev je bil skoraj soglasen. Zastrupljena jabolka je delil, kdor skusa okrniti ustavne pristojnosti državnega poglavarja.

Predsednik Scalfaro včeraj ni odgovarjal na obtožbe, pač pa je z doslednim izpolnjevanjem svojih obveznosti hotel poudariti polnost svojega mandata.

Več na 2. strani

PROCES CUSANI / OD OKTOBRA SE JE SKRIVAL V ZDA

Bisignani v rokah pravice

Luigi Bisignani se skriva pred fotografi (telefoto AP)

MILAN - V sedmih letih, od 1985 do 1992, so tri podjetja iz državnega koncerna Eni, Saipem, Snamprogetti in Nuovo Pignone, izplačala okrog 500 milijard lir podkupnin. Denar so lahko nakazala v zameno za lažne fakture poslovnega Pacini Battaglie. To je na procesu proti Sergiu Cusani povedal poverjeni upravitelj Enija Franco Bernabè, ki pa je podal samo delno sliko o razsežnosti podkupninske prakse v državnem koncernu, ki se je najprej združil z zasebnim Montedison v mesani koncern Enimont, kmalu nato pa se odločil za ločitev od zasebnega partnerja. Pri ločitvi je država Gardiniju delnice preplačala, pokojni menažer pa je v zameno

plačal okoli 140 milijard lir podkupnin strankam.

Za presenečenje na procesu Cusani pa je včeraj poskrbel novinar Luigi Bisignani, ki je v grupi Ferruzzi skrbel za stike z mediji in politiki in ki se je neprisilovano vrnil iz ZDA, kamor je oktobra zbežal pred pravico. Obtožen je, da je z bivsim proračunskim ministrom Cirinom Pomicinom kršil zakon o finansiranju strank. Bivši novinar je v aferi Enimont ena od ključnih osebnosti, saj je po pričevanju poverjenega upravitelja milanskega koncerna Carla Same s pomočjo vatičanske banke Ior opral in pretopil v valuto 93 milijard državnih zadolžnic, s katerimi so izplačali podkupnine Andreottijevi struji v KD.

TRST / SINOČI V KULTURNEM DOMU

Voščilo slovenskih denarnih zavodov z ubranim petjem Slovenskega okteta

TRST - Sinoči je bil v Kulturnem domu prvi od novoletnih koncertov '94, ki ga prirejajo slovenski denarni zavodi v Italiji. Nastopil je Slovenski oktet. Danes bodo koncert ponovili v Gorici. (Foto D. Križmančič/KROMA).

Tržaškemu Lloydu 45 milijard lir

RIM - Na včerajšnji seji ministrskega sveta so obravnavali med drugim tudi zakonski odlok o izrednih finančnih posegih v prid gospodarsko ogroženih območij. V tem sklopu so pristojni ministri odobrili nakazilo 65 milijard lir za rekapitalizacijo Tržaškega Lloyda in genovske družbe Italia di Navigazione, ki bi ju holding Finmare, kakor je znano, najrajši združil. Lloyd pripade verjetno 45 milijard, Italiji pa preostalih 20 milijard lir. Vladin ukrep, ki ga je bilo pričakovati, pa se zmerom ni razjasnil vprašanja, kaj s tržaško družbo pravzaprav bo. Po logiki naj bi jo najprej lepo finančno sanirali in nato prodali zasebnikom - zanjo se zanima nemški Clou Container, toda pri takšnih zadevah, ko so pod vprašajem velikanski interesi, je težko kaj napovedati. V resnici se se tega ne ve, po kakšnem ključu bodo denar sploh razdelili.

Vlada je nadalje določila poseben sklad za predčasno upokožitev 1.000 uslužbencev pristaniških ustanov, pri čemer pride v postev tudi 250-300 delavcev v tržaški luki. Podoben sklad velja za jeklarne, vendar je skedenjska železarna izvezeta.

Nazadnje je vlada potrdila letni prispevek v višini 25 milijard lir za tržaški sinhrotron.

Najboljši smučarji v Kr. gori

LJUBLJANA - V Kranjski Gori je vse nared za današnji veleslalom moških za svetovni pokal. V Kranjski Gori je včeraj ves dan deževalo in v ciljnem izteku je bilo vode do kolen, vendar se prireditelji, člani smučarskega kluba Kranjska Gora, ne bojijo, da tekmovalci, ki se letos prvič imenuje Kompas Holidays Cup, ne bi mogli izvesti.

Start današnjega prvega teka bo ob 10. uri, drugi pa se bo začel ob 13. uri. Taksen bo tudi jutrišnji urnik, ko se bo do najboljši alpski smučarji na svetu pomerili v slalomu, kjer je med favoriti ob Albertu Tombi (na sliki AP) in drugimi tudi Jure Kosir.

Več na strani 23.

POLITIKA

»Nova srečanja« tržaške KD

Včeraj popoldne so predstavili novonastali kulturni krožek »Nova srečanja« (Nuovi incontri), ki se bo zavzemal za obnovo stranke, da postane nosilka političnega centra in se zoperstavi levemu in desnemu ekstremizmu.

PREDNAROČNINA

NA

PRIMORSKI DNEVNIK

za letošnje leto - 300.000 lir bo veljala, le če se naročite do 31. januarja 1994.

Presenečenje: lepa slovenska knjiga v dar.

Čestitke in mali oglasi - brezplačno.

Novoporočenci v letu 1994 prejmejo Primorski Dnevnik brezplačno.

Primorski dnevnik
Moj dnevnik.

AFERA SISDE / ODLOČEN DEMANTI RIMSKEGA TOŽILSTVA

Broccoletti ni obtoževal predsednika republike

Kdo je širil prikrojene novice o pričeivanju bivšega vohuna?

RIM - Italijanska politična scena je vse bolj posejana z zastrupljenimi jabolkami. Teško je reci, kdo jih je posejal, jasen pa je cilj, ki ga zasleduje: prepričati hiter razpust parlamenta in predčasne politične volitve, ki naj bi Italiji omogočile, da se približa bregu druge republike.

Eno od takih dobro tempiranih zastrupljenih jabolk je bilo tudi pričevanje bivšega upravitelja obveščevalne službe Sisde Maurizioa Broccoletti, pravzaprav delne novice, ki so pronicnile skozi debele zidove rimske kaznilnice Regina Coeli in ki so jih italijanski časopisi objavili z velikim poudarkom. Po soglasnem poročanju dnevnikov in časopisnih agencij naj bi Broccoletti v četrtek govoril o treh srečanjih na predsedstvu republike, na katerih naj bi se dogovarjali, kako prikrojiti za sodstvo resnico o skandalu Sisde. Toda rimsko tožilstvo je včeraj jutraj z rezkim komuniquejem demantiralo govorice, ki so pronicnile prevčerašnjim. »Tajnost preiskovalnega postopka ne dovoljuje zelo točnih precizacij. Kljub temu, da ne more obravnavati bistva objavljenih domnev, je pa tožilstvo dolžno poudariti, da je v objavljenih novicah veliko netočnosti in da okoliscin, ki so jih izpo-

stavili časopisi, ni v Broccolettijevih izjavah,« piše v sporočilu tožilstva.

Zastavlja se je zato vprašanje, kdo je novinarjem posredoval »posiljene« domneve? In s kakšnim ciljem? Predsednica KD Rosa Russo Jervolino ne dvomi. »Nadaljuje se nevaren destabilizacijski maneuver z napadi na predsednika republike in notranjega ministra,« je izjavila novinarjem in dodala, da demantij rimskega tožilstva »močno nacenja verodostojnost obtožb«. Tudi po oceni misovskega tajnika Gianfranca Finija bi se »za tempiranimi izjavami lahko skrival poskus odložitve volitev«. Tudi zaradi tega je treba razpustiti takoj parlament, da bi se izognili »razdejanju, ki ga povzroča zločinski boj v starih palačah oblasti«. Toda nacelnik demokratskih poslancev Gerardo Bianco je skušal takoj omiliti doseg obtožb. »Gre mi obenem na jok in na smeh ob taki farsii. Samo grozimo se lahko, če kdo skuša povezati zadevo Broccoletti z željo, da bi odložili volitve,« je poudaril Bianco.

Z nekoliko drugačni ključem je zadevo »bralo« glasilo republikancev Voce Repubblicana. »Govorice o Broccolettijevih obtožbah smesijo protislovno pantomimo podpi-

snikov predloga nezaupnice Ciampijevi vladi,« meni časopis.

Odmevi kažejo, da je v četrtek težil k dezinformaciji, kdor je širil prikrojene novice o Broccolettijevem pričevanju.

Toda zadeva s to ugotovitvijo ni končana. Očitno je afera Sisde zadobila preširok obseg in je preveč eksplozivna, da bi jo lahko prezrli. Voce Repubblicana je jasna. »Ni mogoče zanikati, da ima zadeva le tolikšno razsežnost, da na besedo ni več mogoče verjeti nikomur. Kljub globokemu spoštovanju do predsednika republike je jasno, da bo bo z novim parlamentom treba poiskati načen, da se poglobi in razčisti afero in se ugotovi, kdo je dobil denar iz rezerviranih fondov.« Tudi Fini je svetoval Oscarju Luigiju Scalfaru, naj spodbudi ugotavljanje resnice in odgovornosti vseh, tudi njega samega, ker »predsednik republike ne more oprostiti samega sebe«. In jasnost je zahteval tudi lider Mreže Leoluca Orlando, ki je pa dodal, da »afera ne sme osi-bitu ustavnih pristojnosti predsednika republike«.

Ostaja vprašanje: kaj se vse - resnic in lazi - lahko se privre iz Pandorine skrinjice obveščevalnih služb?

DELO / MINISTRSKI SVET

Vlada odobrila vrsto ukrepov za brezposelnost

Fiat upa v socialne blažilce

RIM - Ministrski svet je včeraj sprejel vrsto nujnih ukrepov za reševanje zaposlitvenih problemov, predvsem s pomočjo tim. socialnih blažilcev in predcasnega upokojevanja. Prvi odlok predvideva 10 tisoč upokojitev na področju železarstva (v glavnem gre za obrate grupe Ilva) v več letih in 800 predcasnih upokojitev v letalskem prometu. Drugi, tim. Giugnijev dekret predvideva uporabo 4.200 milijard lir iz finančnega zakona za naslednja tri leta, ki bodo sli za povišanje doklade za brezposelnost in ki bo v v začetku prihodnjega leta od sedanjih 25 poskočila na 30 odstotkov zadnje place. Povišali se bodo tudi prejemki iz dopolnilne blagajne, ki bodo za dohodke nad 32 milijoni letno znasali 1, 550 milijona lir, izredno dopolnilno blagajno pa bo mogoče uvesti tudi v

podjetjih, ki imajo od 15 do 50 zaposlenih. Zadnji odlok predvideva podaljšanje tim. dolge mobilnosti za vse leto 1994 in njeno razširitev na tekstilni in gradbeni sektor, povrh pa se možnost, da isti obrat uvede tako izredno dopolnilno blagajno kot solidarnostne pogodbe. Prvi komentari na te odloke so dokaj pozitivni, ceprav sindikati opozarjajo, da je prava rešitev problema brezposelnosti predvsem v sprostitvi investicijske politike.

Drugo poglavje, ki monopolizira pozornost na področju zaposlenosti, so pogajanja med Fiatom in sindikati, ki so včeraj prezivela se en naporen dan. Nadaljevala se bodo v ponedeljek popoldne, v razpravi pa bo v prvi vrsti možnost izkoriščenja pravkar sprejetih odlokov o socialnih blažilcih.

PODKUPNINSKA AFERA / POTEM KO SE JE DVA MESECA SKRIVAL V ZDA

Luigi Bisignani se je predal Antoniu Di Pietru

MILAN - Na procesu proti poslovnezu Sergiu Cusaniju, prvem velikem procesu, ki zadeva podkupninsko afero, ne manjka presenečenj. Ne v sodni dvorani in ne izven nje. Za včerajšnje presenečenje je poskrbel novinar Luigi Bisignani, ki je v grupi Ferruzzi odgovarjal za stike z mediji in politiki in ki se je nepricakovano vrnil iz ZDA, kamor je oktobra zbežal, da bi se izognil roki pravice.

Bisignanijevo vrnitev je naznanil v sodni dvorani tožilec Antonio Di Pietro, ki je za približno dve uri zapustil proces.

Luigi Bisignani je prispel na letališče Malpensa ob 9.55 s poletom American Airlines iz Chicaga. Pricakali so ga tožilec Antonio Di Pietro in agenti finančne straže, ki so

ga najprej seznanili z zapornim nalogom sodnika za preliminarne preiskave Itala Ghittija in nato odvedli v milansko kaznilnico Opera. Obtoženca bo danes zaslišal sodnik Ghitti, tožilec Di Pietro pa ga bo najbrž zaslišal kar v sodni dvorani, kjer naj bi Bisignani (ki je obenem priča in preiskovana oseba) pričal v prihodnjih dneh.

Luigi Bisignani je obtožen, da je skupno z bivšim proračunskim ministrom Paolom Cirinom Pomicino kršil zakon o finansiranju strank. Bivši novinar je v aferi Enimont ena od ključnih osebosti, saj je po pričevanju poverjenega upravitelja milanskega koncerna Carla Same s pomočjo vatikanske banke Ior opral in pretopil v valuto 93 milijard državnih zadolžnic, s katerimi so »izplača-

li podkupnine tistemu delu KD, v katerem je bil Paolo Cirino Pomicino in ga je vodil Giulio Andreotti«. Po besedah Same naj bi s pranjem denarja zaslužil tudi Bisignani, ki naj bi bil dobil vsaj štiri milijarde kot nagrado za opravljeno delo.

Pranje denarja in pretopitev državnih zadolžnic v podkupnine je v prejšnjih dneh potrdila tudi vatikanska banka, ki je najbrž prvič v svoji zgodovini kršila tajnost bančnega poslovanja.

Po vrnitvi Luigijsa Bisignanija se v okviru preiskave »ciste roke« se šest osumljencev skriva pred roki pravice. Med temi so bivši Craxijev tajnik Mauro Giallombardo, poslovnež Ferdinando Mach di Palmstein in bivši predsednik banke Commerciale italiana Enrico Braggiotti.

V sedmih letih 500 milijard lir podkupnin za stranke

MILAN - V sedmih letih, od 1985 do 1992 so tri podjetja iz državnega koncerna Eni, Saipem, Snamprogetti in Nuovo Pignone izplačala okrog 500 milijard lir podkupnin. Denar so lahko nakazala, ker jih je v zameno poslovenez Paccini Battaglia dal za to vsoto lazne fakture.

Tako je na procesu proti Sergiu Cusaniju povedal poverjeni upravitelj Enija Franco Bernabè, ki je dodal, da zaenkrat se raziskujejo, kolikšno vsoto so izplačala druga podjetja grupe. Pričevanje Bernabeja je dalo samo delno sliko o razsežnosti podkupninske

prakse v državnem koncernu, ki se je najprej združil z zasebnim Montedisonom v mešani koncern Enimont, kmalu nato pa je od zasebnega partnerja locil. Pri locitvi je država preplačala Raulu Gardiniju delnice, pokojni menažer pa je v zameno plačal okoli 140 milijard lir podkupnin strankam.

Toda zakaj je hotel Gardini doseči večinski paket v Enimontu in je s tem kršil pogodbo? Sergio Cusani je novinarjem pojasnil, da se je Gardini spustil v tako avanturo, ker je sumil, da Eni naklepa podobno potezo in se je zato zbal, da ga javni partner prehit.

NOVICE

Ciano zaman rotil Duceja

RIM - »Prisostvovali ste seji vsedravnega sveta,« slisali ste Cianove besede in njegov poskus, da bi nasli kompromisno rešitev med Gradijevo resolucijo in stališčem strankinega tajnika. Zato lahko boljše kot drugi ocenite položaj in presodite, ali Galeazzo Ciano zasluži, da bi ga obsijal zarez vašega usmiljenja, ka bi bilo dobro zanj, za čast njegove družine in njegovih malih otrok.«

Tako je med drugim zapisal Galeazzo Ciano v vlogi, s katero je prosil Duceja za pomilostitev, potem ko ga je sodišče v Veroni obsodilo na smrt skupno s tistimi fasističnimi veljaki, ki so 25. julija 1943 glasovali za Grandijevo resolucijo in povzročili padec režima.

Državnih arhiv je v teh dneh objavil vlogo v celoti. Besedilo ne prinaša bistvenih novosti, saj je bila vsebina znana. M; ussolini zeta ni pomilostil in ni prislunil rotnenju hcere Edde, naj bi resil Ciano življenje. Pozneje pa je po krivem prisegal, da bi bil osvojil apel, ko bi ga bil dobil pravocasnno na mizo.

Prva skupščina socialistov v DZ

RIM - V torek bo v Rimu prva skupščina socialistov, ki so pristopili k Demokratičnemu zavezništvu. Smisel manifestacije je, kot so na predstavitvi poudarili Ferdinando Adornato, Willer Bordon, Giorgio Ruffolo in Girogio Benvenuto, vrniti ugled in dostojanstvo socialističnim idejam, saj je »socialistična izkušnja kulturno zmagala leta 1989, njeno politično predstavništvo pa je bilo izničeno«. Manifestacije se bo predvidoma udeležil predstavnik francoskega socializma Gilles Martinet.

USTAVNE REFORME / DVODOMNA KOMISIJA

Za decentralizacijo italijanske države

RIM - Dezele z veliko večjimi pristojnosti in s finančno avtonomijo; neposredna izvolitev premiera v parlamentu, kadidaturo pa naj bi podpisala vsaj tretjina parlamentarcev; skrčenje mandatne dobe s petih na štiri leta; znatna omejitev možnosti, da vlada upravlja z zakonskimi odloki; obvezna uravnovesenost državne bilance vsaj kar zadeva tekoče poslovanje. To so reforme, ki jih je po večmesečnem delu izluscila dvodomna poarlamentarna komisija za ustavne reforme, ki jo vodi Nilde »Jotti in ki je včeraj predstavila tisku sad svojega dela ter ga izročila parlamentu v nadaljnji premislek in postopek, ceravno brez upanja, da bi sedanji parlament lahko razpravljaj o njih. Bolj kot za takojšnjo razpravo je delo dvodomne komisije, kot je priznala tudi predsednica Nilde Jotti, izhodišče za ustavne reforme, ki se jih bo moral lotiti prihodnji parlament.

Dvodomna komisija za ustavne reforme je uradno začela delovati septembra letos in je končala svoj mandat s koncem leta. Dejansko je bila komisija ustavnovljena kmalu po umestitvi sedanjega parlamenta, potrebnih pa je bilo več kot šest mesecev za njeno formalno umesti-

tev, ker ji je bil mandat poverjen z ustavnim zakonom.

Ob koncu lanskega leta so bila dela komisije zelo odmevna, ker je ob reformi državnih institucij pripravljala tudi reformo volilnih pravil. V komisiji je bila postavljena osnova novega volilnega zakona, nalogo pa je po referendumu prevzel parlament z rednimi komisijami. To je bilo nujno, ker bi se v dvodomni komisiji, prav zaradi njenega značaja, postopek krepko upočasn.

Prav to dejstvo (k temu je prispeval pa tudi odstop prvega predsednika Ciriaca De Mite, ki se je umaknil, ko je dobil jamstveno obvestilo zaradi irpinskega skandala) je znatno zmanjšalo medijsko pozornost za delo dvodomne komisije. In to je prislo do izraza tudi na včerajšnji predstavitvi, ko je predsednica Nilde Jotti izrecno poudarila, da bodo predlagane reforme izhodišče za delo bodočega parlamenta. Če bi se jih lotil sedanji, bi se mu mandat podaljšal vsaj za poldrugo leto, kar pa bi bilo v nasprotju z referendumom, s katerim je lani spomladi ogromna večina Italijanov zahtevala spremembo volilnih pravil in tudi novo parlamentarno predstavništvo.

NEAPELJ / PODKUPNINE

Zaradi korupcije na zatožni klopi 16 parlamentarcev

NEAPELJ - Sestnajst poslancev in kopica krajevnih upraviteljev na zatožni klopi z obtožbo izsiljevanja podkupnin in korupcije. To je zaključek preiskave o podkupninah, ki so bile plačane v Neaplju v sklopu del za posodobitev neapleskega stadiona in parkirišč ob svetovnem nogometnem prvenstvu leta 1990. Tožilka Isabella Iaselli je končala preiskovalno delo in od sodnika za preliminarne preiskave zahtevala, naj pošlje obtoženca pred sodišče.

Zahteva zadeva 16 parlamentarcev. Obtoženi so bivši proračunski minister Paolo Cirino Pomicino, bivši minister za zdravstvo Francesco De Lorenzo, bivši notranji minister Vincenzo Scotti in parlamentarci Giulio Di Donato (PSI), Ugo Crippa (KD), Antonio Ciampaglia (PSDI), Giuseppe

Demitry (PSI), Carlo D'Amato (PSI), Giuseppe Galasso (PRI), Felice Iossa (PSI), Francesco Iacono (PSI), Bernardino Impegno (DSL), Vincenzo Meo (KD), Raffaele Russo (PSI), Giuseppe Russo (PSI) in Salvatore Variale (KD). Poleg njih pa je se 19 krajevnih upraviteljev in podjetnikov med katerimi je tudi predsednik kluba Napoli Corrado Ferlino.

Skupna vrednost del za prilagoditev stadiona, parkirišč in tramvajske proge za nogometno prvenstvo je znasala okoli 700 milijard lir. Od teh so po trditvah tožilke dobili Pomicino 400 milijonov, med 300 in 400 De Donato, po 150 Grippo in Impegno, po 100 De Lorenzo Scotti in Meo, 90 Galasso, po 80 Raffaele Russo in Ciampaglia, 50 Giuseppe Russo in 40 Variale.

DEŽELA / TEŽKO REŠEVANJE KRIZE

Kdaj nova vlada FJK?

Sinoči se je v Vidmu sestala snujoča se nova večina

VIDEM - Bo Renzu Travantu (DSL) uspelo sestaviti novo deželno vlado? Jasnega odgovora do včeraj poznno v noč se ni bilo. Sinoči so se v deželni palači v Vidmu zbrali predstavniki pisane mavrice svetovalskih skupin, ki so dva dni pred koncem leta glasovali za odstavev Fontaninijeve severnoligaske uprave, se pravi KD, DSL, SKP, PSI, zelenih, Furlanske lige in mešane svetovalske skupine. Toda razprava se je zavlekla do poznih ur, tako da njeni rezultati nam v trenutku, ko pišemo, niso znani.

Travanut je udeleženec sestanaka najprej obrazil svoja programska izhodišča. Poudaril je potrebo po večji upravni avtonomiji Dezele FJK, izredne ukrepe za reševanje

težkega gospodarskega stanja, novo ekološko politiko, strožje kriterije za imenovanja in se kaj. Veliko trši oreh kot program pa se vedno predstavlja sestava novega deželnega odbora. Kot je znano, obstaja predlog, naj bi v odboru bili neposredno zastopani DSL, SKP, zeleni in Furlanska liga, medtem ko naj bi KD, PSI in mešana skupina vlado podpirali od zunaj. Toda mnogi dvomijo, da bi bila KD pripravljen podpirati vlado s SKP, pa čeprav od zunaj.

V zvezi z deželno krizo se je včeraj oglašil tržaski tajnik Severne lige Belloni. V tiskovnem poročilu je zapisal, da sta KD in DSL povsem nezmožni avtonomije od Rima, demokri- stjanom pa očita, da so se »prodali komunistom«.

TRST / VLJUDNOSTNI OBISK

Pietro Fontanini sprejel tržaskega župana Illyja

TRST - Predsednik deželne vlade Fontanini je sprejel včeraj na vljudnostnem obisku tržaskega župana Illyja. Na sestanku, ki sta mu prisostvovala deželna odbornika Cecotti in Fasola, so poudarili, da igra Trst ključno vlogo pri gospodarskem razvoju FJK, in obzalovali krizo na Deželi. Slednja negativno vpliva na krajevne avtonomije in zavira redno delovanje občinske uprave, ki zaradi tega ne more pravočasno sprejeti nekaterih zelo pomembnih sklepov, kakor je poudaril župan Illy ob pripombi, da bi mo-

rala politična zrelost vendarle privedi do stabilnega upravljanja.

Posebej je bil govor o zgočem problemu tržaskih glavnih bolnišnice, ki jo je treba korenito prestrukturirati, a za to primanjkuje denarja. Deželni odbornik za zdravstvo Fasola je v tej zvezi dejal, da bi ustrezna dela vsrkala dohrsen del državne dotacije 1994 za FJK (200 milijard lir).

Po obisku je Illy izjavil novinarjem, da se njegova uprava pripravlja na stike z R. Slovenijo in se zlasti s slovenskimi obmejnimi občinami.

TRST / STAVKA UČNEGA OSEBJA

Na šoli GM do srede ni pouka

Ne ve se, kdaj bodo izplačali plače

TRST - »Ze dva roka za izplačilo mesečnih dohodkov sta se iztekla, ne da bi upravni odbor Glasbene matice obvestil osebje o tem. Žal se ta podcenjevalni odnos do uslužbencev, staršev in gojencev nadaljuje kljub opozorilom, zmernosti in odgovornosti, ki se jim se dalje čutimo zavzani.« Tako med drugim piše v tiskovni noti učnega osebja GM, ki se je včeraj zbralo na sindikalni skupščini in se odločilo za stavko iz razlogov, ki jih zgoraj navajamo. Po božično-novoletnih praznikih bi se moral namreč včeraj zaceti pouk tudi na soli GM, vendar pa so se dopoldne na sindikalni seji sestali profesorji, katerim se niso izplačali decembrske in trinajste plače oz. jim niso sporočili, kdaj lahko računajo na izplačilo. Za zdaj so sklenili, da na odgovor počakajo do srede, ko se bodo ob 9. uri spet zbrali na sindikalni skupščini.

Težave, na katere opozarjajo profesorji GM, sploh niso nove in o njih smo tudi mi že večkrat poročali. Ob finančni stiski, ki se se zaostuje zaradi zamud pri izplačevanju odobrenih sredstev iz okvira zakona za obmejna območja, pa učno osebje opozarja tudi na odnos uprave do njih: hitrejša obveščanje o trenutnem stanju bi lahko preprečevalo sindikalne spore.

V drugem delu svojega kratkega sporočila pa profesorji Glasbene matice se posebej obzalujejo, da pismo javnosti

Gojenci GM se vsesplošno uveljavljajo (Foto Ferrari)

o zaskrbljenosti nad usodo ustanove, ni doživelo velikega javnega odziva. Gre za poziv, ki so ga tudi preko našega dnevnika (pismo smo objavili 15. decembra lani) na javne uprave, politike in sploh na civilno družbo naslovili stari gojencev, profesorji in uslužbenci GM, skupno pa ga je podpisalo več kot 300 oseb. Po prikazu zadnjih finančnih nevednosti in nenehnemu »krpanju« so podpisniki ugotovili, da »Glasbena matica ne more več živeti iz rok v usta. Zato se vse bolj čudimo mrtvilu, ki vlada na polju prizadevanj za podzavljenje sole«. Narasčajoče pomanjkanje sredstev pa se je reševalo tudi z dviganjem učnin, je se zapisano v de-

cembrskem pozivu javnosti. »Cas sprotnega krpanja se neizprosno izteka. Prav tako se izteka cas lomljenja pristranskih kopij doma in v Sloveniji na pleh slovenskih kulturnih ustanov v Italiji. Nasi upravitelji in politični zastopniki, ki računajo na nas glas, naj zato svoj vpliv zastavijo rajši za ureditev manjšinskih pravic in za ohranitev neokrnjenega obsega in dostojanstva naših kulturnih ustanov.« Poziv je - zal - se vedno aktualen, prislunhiti pa bi mu moral vsakdo, ki mu je pri srcu kulturna dejavnost Slovencev v Furlaniji-Juljski krajini.

NOVICE

Obračun deželne agencije za turizem

GRADEZ - V minulem letu je glavni obmorski turistični središči v nasi deželi Gradez in Lignano Sabbiadoro obiskalo 5.330.090 turistov, od katerih se jih je za več dni zadržalo 581.260. Podatke je posredovala Dezelna agencija za turistično promocijo, ki v koncnem obračunu ugotavlja, da je obmorska turistična središča FJK obiskalo 286.904 italijanskih turistov, iz tujine pa jih je prišlo 294.356. Italijanskih turistov je torej bilo nekaj manj, kot so pričakovali, na počitnicah pa so se zadržali več časa (poprečno po 11 dni) kot tujci (poprečno po 7 dni). Od italijanskih turistov jih je v obe obmorski mesteci prišlo največ iz naše dezele, precejšnje število pa jih je bilo tudi iz Lombardije. Najmanj casa so se v teh krajih zadržali turisti iz Emilije-Romagne. Podatki vsekakor kažejo, da sta Gradez in Lignano pri Avstrijcih najbolj priljubljena.

V Trstu bo okrogla miza o časnikarski deontologiji

TRST - V petek, 14. januarja, bo v avditoriju tržasko zavarovalnice okrogla miza z naslovom »Na strani otrok - izvajanje deontoloških pravil pri poročanju o mladoletnikih«. Na posvetu bodo skušali odgovoriti na zgoca vprašanja, kot so na primer sledeca: kako seznaniti javnost s kočljivim dogodkom, v katerega je vpleten mladoletnik, ne da bi se prekršili zoper človekovo dostojanstvo; kako vsakodnevno udeležati nacela, ki v deontološkem pogledu urejajo novinarski poklic; kakšna sredstva ima na voljo občan, če mediji ne spostujejo njegovih pravic itd. Okrogle mize se bodo udeležili vsedravniki predstavniki casnikarskega sveta in združenj prostovoljcev. Ob priložnosti posveta bo začel uradno delovati Dezelni odbor garantov za Furlanijo-Juljsko krajino, ki so ga ustanovili lanskega 14. novembra in v katerem so novinarji, zastopniki združenj prostovoljcev, zdravniki, pravniki ter funkcionarji javnih ustanov.

Pojasnilo v zvezi z opensko loterijo

Včeraj smo priobčili natančen seznam zmagovitih in rezervnih srečk, ki so jih izzrebeli v okviru tradicionalne pobude združenja trgovcev Skupaj na Opčinah. Ob tem pa velja pojasniti mehanizem, po katerem pridejo v postev rezervne številke, ki ni ravno običajen. Na Opčinah ne velja pravilo, da dobi recimo prvo nagrado prva rezervna številka, če se imetnik izvirne številke ni javil, temveč je zadeva malce bolj zapletena. Če lastnika srečke, ki velja prvo nagrado, ni na spregled, pride na vrsto imetnik srečke, kateremu bi pripadla druga nagrada, in tako naprej. Dejansko zdrne rezervna številka za prvo nagrado na zadnje veljavno mesto. In se: če se ne bi javil prav nihče, bi utegnil lastnik zadnje rezervne številke dobiti celo prvo nagrado...

ZA ZAPAHI NEVAREN BOSANSKI DRŽAVLJAH

Tržaska policija je izvedla uspešno akcijo v Milanu

MILAN - Preiskava se je začela v Trstu, zaključila pa v Milanu z aretacijo Mirze Vojnikovića, prekupevalca z orožjem, ki so ga sprva iskali zaradi umora, saj so zanj izdali tudi mednarodni sodni nalog. Celi vrsti uspehov proti kriminalni dejavnosti, s katerimi se ponasa tržaska policija, gre torej dodati še enega, ki prica o njeni veliki strokovni usposobljenosti.

Cvetoci trgovini z orožjem, zlasti med Italijo in državami bivše Jugoslavije, stalno namenjajo veliko pozornost in tako so v okviru zapletene preiskave, ki je potekala v sodelovanju s slovenskimi preiskovalnimi organi, odkrili, da je bil v prepovedani »posel« vključen tudi 33-letni Vojniković, doma iz

Prijedora v Bosni. Ugotovili so, da se skriva v kraju Mombretto di Medaglia (Milan). Zapisali so si tudi ime ulice, v kateri je prebival, in sicer v Ulici G. Carducci 6. Nacelnik tržaskega letcega oddelka Carlo Lorito se je v sredo skupaj s štirimi agenti nemudoma odpravil proti Milanu, kjer je stopil v stik s tamkajšnjimi agenti. Najprej so skušali preveriti, če v omenjenem poslopiju zivi človek, ki so ga iskali. Res je v njem prebival neki Mirzet, vendar pod lažnim priimkom Kadić. Akcijo za njegovo aretacijo so preucili do najmanjše potankosti. Podatki, s katerimi so razpolagali, niso bili nič kaj obetajoči in so pričali, da gre za zelo nevarnega človeka, ki je bil pred nekaj časa v tujski legiji, pouče-

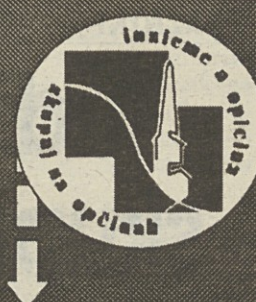
Mirze Vojniković

val je vzhodnjake borilne veščine, bil pa je tudi instruktor vojne tehnike v hrvaški vojski. Ze v sredo popoldne je bilo stanovanje pod kontrolo, nato so čakali na najugodnejši trenutek za akcijo. Ko je v četrtek zju-

traj poslopje zapustil moski, ki je bil podoben iskanemu Vojnikoviću, so bili na mah pri njem, onesposobili so ga in odpeljali v zapor: bil je prava oseba.

Preiskali so tudi njegovo stanovanje in kasneje se avtomobil, vendar niso našli ne orožja ne streliva. Zato pa so izbrskali slovenski potni list in voznisko dovoljenje, vendar sta bila očitno ponarejena. Fotografija je bila sicer res Vojnikovića, vendar sta bila dokumenta na ime nekega Bogdana Stavrova iz Slovenije. Tudi dokumente so agenti odnesli s sabo. Preiskava je se v teku, saj morajo ugotoviti, kako je Vojniković prišel do potnega lista in vozniskega dovoljenja, in preveriti se druge zadeve, ki asodijo k takim preiskavam.

"SKUPAJ NA OPČINAH"

Združene trgovine s tem znakom na Opčinah, se zahvaljujejo klientom in sporočajo izzrebane številke.

1° VOLKSWAGEN GOLF 1.400 ŠT. 175997 LUCKY VIDEO

2°

4.000.000 v zlatih žetonih ŠT. 348873 REST. DIANA

3°

2.000.000 v zlatih žetonih ŠT. 82997 COBEZ TULLIO

10 NAGRAD po 1.000.000 v zlatih žetonih

4° ŠT. 145992 START SPORT
5° ŠT. 261920 OPTIKA MALALAN
6° ŠT. 307823 URAR. SOSSI
7° ŠT. 175180 LUCKY VIDEO
8° ŠT. 362004 SCLIP GUIDO
9° ŠT. 49640 FAGGIN DARIO
10° ŠT. 19110 SALON MAIDA
11° ŠT. 294737 USNJ. HEART
12° ŠT. 319869 OBUT. MALALAN
13° ŠT. 147710 START SPORT

REZERVE

1° ŠT. 12922 AVT. CAZZADOR
2° ŠT. 231016 START SPORT
3° ŠT. 62332 KAR. GUŠTIN
4° ŠT. 44633 URAR. SOSSI
5° ŠT. 90706 SCLIP GUIDO
6° ŠT. 353077 REST. DIANA
7° ŠT. 147429 START SPORT
8° ŠT. 41113 OBL. PODOBNIK
9° ŠT. 309754 URAR. SOSSI
10° ŠT. 363693 IL SALAMINO
11° ŠT. 23061 SALON MARINA
12° ŠT. 60344 BAR-SLA. VATTA
13° ŠT. 134746 SAINT HONORE'

CASIERA MURALE ED ARTHIMANA
OPĆINA - TRIESTE

NOVICE

Pokrajinski komisar sprejel župana Illyja

Pokrajinski komisar Domenico Mazzurco je včeraj dopoldne v palači Galatti sprejel tržaškega župana Riccarda Illyja. Srečanje se je odvijalo v prijateljskem vzdušju, na njem pa sta sogovornika obravnavala številna vprašanja skupnega interesa. Predvsem pa je bil govor o vprašanju vse večjega sodelovanja med obema krajevnima upravama, da bi na ta način nudili prebivalstvu učinkovitejše storitve.

Zbiranje božičnih jelk

V nedeljo od 10. do 16. ure bodo skavti združenja AMIS že petic priredili manifestacijo »Tornino a vivere«, na kateri bodo zbirali jelke s koreninami, ki so služila ljudem za božična drevesca. Za vsako jelko bodo podelili simpatično nagrado, drevesca pa bodo nato spet zasadili. Ob 15. uri bodo prižgali kres, ob tej priložnosti pa bo delovala tudi dobro založena okrepčevalnica, v kateri bodo na razpolago sladkarije in tople pijače.

Kongresi krožkov SKP

Danes bo na sporedu vrsta kongresov krožkov Stranke komunistične prenovе v vidiku vsedravnega in pokrajinskega kongresa stranke. Ob 16. uri bo na strankinem sedežu v Ul. Tarabocchia kongres krožka za središče mesta. Ob isti uri bo na kongres mladinskega krožka s posegom Dennisa Visiolija. Ob 16. uri bo na sedežu v Ul. S. Lorenzo kongres krožka za Skedenj.

Šentjakobska loterija: danes žrebanje

Danes ob 12. uri bodo na trgu pri Sv. Jakobu izžrebali dobitnike nagrad na tretji »Veliki nagradni loteriji«. Za vsako nagrado bodo izžrebali po tri številke; prva bo veljavna do 15. t.m., prva rezervna številka do 22. t.m., druga rezervna številka pa do 29. t.m. Dobitniki bodo nagrade lahko dvignili na sedežu združenja »Amici di San Giacomo«. Ob tej priložnosti bo nastopila tudi godba na pihala Salezijancev.

Fotografski natečaj tržaškega krožka

Tržaški fotografski krožek prireja tudi letos fotografski natečaj. Podrobnejše informacije bodo na razpolago na sedežu krožka v Ul. Zozenon 4, ob sredah, od 18. do 20. ure, ali pa na telefonski številki 040-635396.

Aretirali 37-letno prekupčevalko z mamili

Ko so agenti letечеega oddelka tržaške kvesture blizu železniške postaje opazili 37-letno Rossello Sibilio, ki je klepetala z nekim uživalcem mamil (Robertom D.P.), so takoj postali pozorni. Priblizali so se dvojici ter pri mladenici našli ovitek z dozo mamila, verjetno heroinom, ki mu ga je ženska ravnokar prodala za 50 tisoč lir.

Agenti so tudi preiskali stanovačnje Sibiliove, ki je nedaleč stran. Niso se varali, našli so nekaj gramov mamila, ki so ga zaplenili, ter pripomočke, ki služijo za pripravljanje posameznih doz. Zensko so seveda aretirali.

»NOVA SREČANJA« / VČERAJ USTANOVNA SKUPŠČINA

Krožek za prerod KD na Tržaškem

Predsednik je novinar Ennio Severino

Centralni bolj kot centristi, za obnovo KD, za odločno podporo Segnijevi pobudi, proti skrajnostim, proti sablonskemu antifasizmu in proti bolezenskemu antikomunizmu: Ennio Severino, predsednik novonastalega kulturnega društva »Nova srečanja« (Nuovi incontri), je na včerajšnji predstavitveni konferenci takole opredelil »prijatelje krščanske demokrate«, ki so se odločili, da ustanovijo krožek.

Pobudnike je k tej odločitvi napeljala »vrsta skrbi«: v prvi vrsti za stranko na vsedravnih ravni, istocasno pa za KD na Tržaškem, ki je se pod komisarstvo upravo (»boljši je najslabši od izvoljenih odborov kot predolga najboljša možna komisarstva uprava«). Vsekakor pa se člani novega krožka, ki so ga formalno ustanovili včeraj popoldne, sklicujejo na krščansko-socialne vrednote, v zvezi z organizacijsko in programsko platjo pa osvajajo načela, na osnovi katerih bo 18. januarja uradno nastala ljudska stranka.

Rešiti stranko, kaznovati vse, ki so se izneverili

Ennio Severino predstavlja krožek (Foto KROMA)

eticnim in moralnim nacelom: Ennio Severino je brezkompromisno obsodil vse krščanske demokrate, ki so zagrešili protizakonita dejanja, vendar pa je prav tako odločno zagovarjal nujno po prenovi KD, ki mora odigrati odločilno vlogo kot povezovalka centra. V tem okviru gre tudi brati podporo Segniju na vsedravnih ravni, na

krajevni pa so Severino in podpredsedniki »Novih srečanj« (med temi je tudi tržaški občinski svetovalec Walter Godina) poudarili pomen uveljavitve Riccarda Illyja. Pri tem so sicer pripomnili, da so glasajo z oceno posl. Coloniya, ki je dejal, da »primera Illy ni mogoče izvoziti«. Vsekakor pa mora v Trstu prevladati ozračje dialoga, k čemur nameravajo »Nova srečanja« zavzeto pripomoči. In se glede položaja na deželni ravni: Ennio Severino je izrazil bojazen, da bi KD spet izgubila precej glasov, ko bi s Stranko komunistične prenovе vstopila v odbor, ki bi ga vodil predstavnik Demokratične stranke levice. Vendar pa so o zadržanju stranke glede tega odločili člani koordinacijskega odbora, ki se je sestal včeraj v Vidmu.

Predlog o podaljšanju proge openskega tramvaja

Velik del težav, ki označujejo mestni in predmestni promet, naj bi rešili s podaljšanjem proge openskega tramvaja do Ville Carsie (in morda Sezane) na eni strani ter s speljavo te proge po Carduccijski ulici, D'Annunziovem drevoredu in Ul. Flavia oz. vzdolž nabrežja po drugi. To predlaga združenje pescev Camminatrieste, ki se ogreva tudi se za podaljšanje železniške proge skozi predor do Zavelj in Milj. Medtem se nadaljuje pritisk sindikalnih organizacij na pristojne javne ustanove za zahtevo, da bi uredile mestne javne prevoze, kar bi tudi prispevalo k reševanju prometnih težav.

SSK / POKRAJINSKI ODBOR

Zaskrbljenost za rajonske svete

Stranka se pripravlja na svoj pokrajinski kongres

V sredo, 5. t.m., se je sestal tržaški pokrajinski izvršni odbor SSK na svoji prvi redni seji v novem letu. Na dnevnem redu sta bili dve glavni točki, in sicer pregled krajevnega političnega dogajanja ter priprave na skorajšnji drugi del strankinega pokrajinskega kongresa.

Med obravnavanjem prve točke je odbor posvetil posebno pozornost krajevnim sosvetom v tržaški občini, v katerih so v teku pogovori oziroma pogajanja za sestavo upravnih večin. Predstavniki SSK se v vseh sosvetih zavzemajo za to, da bi večine oblikovali na osnovi volilne naveze, ki je izvolila župana Riccarda Illyja, oziroma z njeno razširitvijo na druge stranke, seveda upoštevajoč programska izhodišča in posebnosti vsakega posameznega okrožja. Odbor je ugotovil, da se tovrstna prizadevanja kolikor toliko uspešno odvijajo le na Vzhodnem in na Zahodnem Krasu, medtem ko se drugod uveljavljajo drugačne in po oceni SSK zaskrbljujoče težnje. Vzrok za to je treba iskati predvsem v dejstvu, da se je tržaška Severna liga, kot kaže, sporazumela z desnicaško-nationalističnim blokom.

To je že prišlo do izraza v krajevnem sosvetu za Sv. Jakob in Staro mitnico, kjer je bil za predsednika izvoljen - med drugim na formalno ne povsem neoporečen način - predstavnik SL, in to tudi z glasu.

sovi novofasističnega gibanja MSI oziroma Alleanze nazionale. SSK meni, da je SL s taksnim zadržanjem hudo razočarala vse demokrate, ki so od nje pričakovali novega in svežega vetra, saj se je zdaj povezala z najbolj zaprtimi krajevnimi silami, ki nosijo tudi glavno odgovornost za slepo ulico, v katero je Trst zabredel v zadnjih desetletjih. To bi moralo predstavljati alarmni zvonec se posebej za slovenske volilce, ki so na Tržaškem zaupali svoj glas tej novi politični tvorbi.

Sicer pa je izvršni odbor glavno pozornost na svoji zadnji seji namenil pripravam na drugi del tržaškega pokrajinskega kongresa SSK. Kongres se bo odvijal v soboto, 15. t.m., z začetkom ob 15.30 v kinodvorani v Bazovici. Na dnevnem redu bodo nadaljevanje splosne politične razprave, obnove strankinih pokrajinskih organov ter izvolitev delegatov za deželni kongres SSK. V okviru splosne politične razprave bo med drugim govor o položaju na Tržaškem po novembrskih oz. decembrskih upravnih volitvah, o novih volilnih preizkusnjah, o strategiji za uveljavljanje pravic in interesov slovenske manjšine v novih zgodovinskih razmerah, kakor tudi o notranjih problemih slovenske narodnostne skupnosti v Italiji ter o udržitvi strankine organizacije.

PRAZNIKI / S 13-DNEVNO ZAMUDO ZARADI RAZLIKE MED JULIJANSKIM IN NAŠIM KOLEDARJEM

Tudi tržaška srbsko-pravoslavna skupnost je včeraj obhajala božič

Včeraj so srbski pravoslavci praznovali božič. Kot je znano, obhajajo ta praznik s 13-dnevno zamudo za katoličani, ker se za razliko od nas se vedno držijo starega julijanskega koledarja.

In tako je bil včeraj praznični dan tudi za tržaško srbsko-pravoslavno skupnost. Njeni člani so se dopoldne zbrali v cerkvi sv. Spiridiona v središču mesta pri masi, ki jo je daroval pop Rastko Radović. Obred je bil res slovesen. Popestril ga je tržaški srbsko-pravoslavni cerkveni pevski zbor, ki je pod vodstvom prof. Zorka Hareja zapel vrsto liturgicnih pesmi v sugestivnem staro-slovanskem cerkvenem jeziku. Cerkev je bila skorajda nabito polna. Med udeleženci je bilo tudi precej začasnih priseljencev.

oziroma pribeglih srbskih državljanov.

Sicer pa je bila glavna slovesnost na sporedu že predsinocnjim, se pravi na božično vigilijo ali »badnjak«, kot jo imenujejo. Tržaška srbsko-pravoslavna skupnost se je s svojim predsednikom Dusanom Sajnom na celu zbrala v dvorani ob cerkvi, kjer so si člani izmenjali tradicionalne hrastove vejice kot znamenje rodovitnosti. Gre za starodaven običaj, ki ima svoje korenine se v poganski tradiciji. Na slovesnosti so stregli značilni čaj z medom in zgajanjem ter tipični srbski božični kruh in drugo pečivo.

Včeraj, se pravi na dan božica, so bile v cerkvi sv. Spiridiona tudi večernice, danes pa bo tržaška srbsko-pravoslavna sku-

Večernica v srbsko pravoslavni cerkvi (F. Krizmančič/KROMA)

pnost praznovala sv. Stefana. Ob tej priložnosti se bodo posebno spomnili Rista Skuljevića, dobrotnika, ki je vse svoje imetje zapustil skupnosti.

Spomnimo naj, da je srbsko-pravoslavna skupnost v Trstu uradno prisotna vse od leta 1736. Srbi so na začetku 18. stoletja prihajali v Trst predvsem

kot trgovci, njihova skupnost pa je kmalu postala tako močna, da si je postavila cerkev, ki je danes ena izmed najznajljivejših tržaških stavb.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo tržaškega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - P.R.A.E. d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZTT, Trst

Tisk: EDIGRAF, Trst

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakciji: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-1313121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

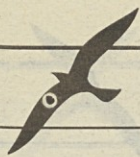
Prodajno naročninska služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958
Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publiet
tel. 040-7796611, fax 040-768697
Italija: podružnice SPI
Slovenija: ATELIER IM - Ljubljana
tel. 061-1253244 int. 38, fax 061-224943

Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec, višina 42 mm) 80.000 LIT,
financi in legalni 120.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
850 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.300 LIT - 50 SIT
Prednaročnina za Italijo: 300.000 LIT velja do 31. 1. 1994
Postni tr. PRAE DZP st. 11943347
za Slovenijo: mesečna 1.500 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,
Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373

Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6. 12. 1948
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

JUS / PREDSEDNIK RAZLAŠČENIH VASI SLOVENIJE DR. ŠIMAC PREDAVAL V TREBČAH

Tudi jusarske pravice ne poznajo državnih meja

Nekatere vasi na Tržaškem imajo jusarke pravice v Sloveniji

Kako je z jusarskimi pravicami oziroma s srejnjskim imetjem danes v Sloveniji? O tem je v sredo zvečer predaval predsednik Razlaščenih vasi Slovenije dr. Rudi Šimac iz Nove Gorice v Prosvetnem domu v Trebčah.

Večer sta priredila Koordinacijsko združenje kraskih vasi in koordinacija trzaskih jusarskih odborov, udeležilo pa se ga je lepo stevilo jusarskih odbornikov in upravičencev zlasti z Vzhodnega Krasa in iz dolinske občine, točneje iz tistih vasi, kot so Draga, Gročana, Prebeneg, Bošnjunec, Bazovica, Gropada in Trebče, katerih jusarsko imetje se danes v večji ali manjši meri nahaja v mejah Republike Slovenije.

Udeležence je uvodoma pozdravil predsednik trebenskega jusarskega odbora Florindo Carli, večer pa je vodil koordinatorski trzaski jusarjev Karlo Grgič. Predavatelj dr. Rudi Šimac, ki ga marsikdo pozna tudi kot bivšega novogoriškega župana, je svojo temo zajel dokaj na široko. Dejansko je v strnjeni obliki prikazal razvoj jusarskega oziroma srenjskega vprašanja od srednjega veka dalje. Seveda pa je posebej pozornost posvetil novjšemu času. Tako je govoril o spornem podržavljenju jusarske imovine, do katerega je prišlo takoj po drugi svetovni vojni v okviru socialistične družbeno-politične preobrazbe, ter se zlasti o sedanjih poskusih, da bi obnovili nekdanja skupna zemljišča posameznih vasi oziroma srenj. Pri tem je posebej omenil zakonski predlog za ureditev te problematike, ki je ta čas v obravnavi v slovenskem državnem zboru.

Na osnovi dosedanjih razprav naj bi v novi ureditvi vasi izven Republike Slovenije imele v slovenski državi le pravico do užitka jusarskih zemljišč, ne pa do njihove

ve lastnine, to pa zato, ker Slovenija danes priznava pravico do lastnine zemljišč izključno svojim državljanom. Temu je na sredinem večeru marsikdo osporaval, češ da je jusarska lastniška pravica zaščitena tudi na osnovi raznih sporazumov med Italijo in bivšo Jugoslavijo. Da bi zadevo natančneje razčistili, so na večeru sklenili, da bo v kratkem, po vsej verjetnosti prihodnji mesec, pristojne organe Republike Slovenije obiskalo širše predstavništvo jusarskih upravičencev s Trzaskega.

Sicer pa velja poudariti, da bi morali v zvezi z jusarskimi pravicami se marsikaj razčistiti tudi v Italiji oziroma se posebej na Trzaskem.

Dr. Šimac predava v Trebčah jusarskim upravičencem (F. Krizmančič/KROMA)

SLOVESNOST / JUTRI V ŠTORJAH

Svečanost ob 50-letnici smrti Marjana Štoke

Ob cesti, ki pelje skozi Storje pri Sezani, stoji od leta 1972 bel marmornat spomenik: steber s pretrgano vrvjo življenja. Na tem mestu so nacisti 9. januarja pred petdesetimi leti po groznem mučenju obesili mladega proseskega partizana Marjana Štoke.

Mladenec se je rodil 15. julija 1928 na Devinščini pri Proseku. Komaj 15 let mu je bilo, ko se je po kapitulaciji Italije pridružil partizanskim borcev južnoprimorskega odreda, zatem pa presel v vrste prvega bataljona Kosovelove brigade. Med opravljanjem svojih domovinskih dolžnosti je 8. januarja 1944 pri Storjah padel v nemško zasedo. Nacisti so ga celo noč strahotno mučili, da bi izvedeli, kje se skrivajo partizani, a Marjan tovarisev ni izdal.

Marjan Štoka

Naslednjega jutra so ga obesili na brezbojni drog v vasi.

Na kraju njegove smrti je Zveza borcev iz Storij postavila spomenik, ki spominja mimoidoče na junastvo 16-letnega partizana. Tu se bodo jutri ob 10.30 zbrali domačini in vascani s Proseka-Kontovela, da bi pol stoletja po strahovitem zločinu izpricali vero v tiste ideale, ki jim je Marjan Štoka ostal zvest do smrti.

Predlogi Edinosti

Društvo Edinost nam je poslalo v objavo naslednje sporočilo: »Da bi se premaknilo z mesta vprašanje televizijskih oddaj v slovenskem jeziku, ki jih predvideva točka c) 19. člena zakona št. 103 z dne 14.4.1975 (vsaj 18 let zamude) in jih več kot dve leti po podpisu konvencije, ki jo predvideva 20. člen istega zakona, družbeno-politično društvo Edinost predlaga Slovenkam in Slovincem, ki so mnenja, da velja pregovor »Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal«, nekaj pobud, med katerimi lahko vsak sam izbere po svoji izbiri oziroma zmogljivosti:

1. Prijavo sodni oblasti, ki jo lahko napravi vsak polnoleten državljan.
 2. Odločitev plačila naročnine za televizijo na tretji mesec po začetku televizijskih oddaj v slovenskem jeziku, kar lahko napravi vsak televizijski naročnik.
 3. Poskus plačila naročnine za televizijo s slovensko izpolnjeno položnico in prijavo v primeru odklonitve vplačila.
- Vsa potrebna besedila bodo na razpolago osebam, ki jih mika sodelovati pri prizadevanjih za rešitev tega vprašanja, v nedeljo 9. januarja 1994, od 11.30 do 12.30 v Trstu na trgu Zedinjenja Italije, kjer bo v isti namen manifestacija društva Edinost.«

Tudi v Trstu združenje za bioetiko

V Trstu se je pred kratkim rodilo Združenje za preučevanje in divulgacijo bioetičnih problemov. Predseduje mu znana astronomka Margherita Hack, v njem pa so znane osebnosti trzaskega znanstvenega in kulturnega življenja, med temi zdravnik Giampaolo Mandruzzato, pisatelj Fulvio Tomizza, sodnik Piervalerio Reinotti, animalistka Catherine Anstey in drugi. Združenje je včlanjeno v Italijanski institut za bioetiko in se bo svoj podrobnejši program predstavilo na tiskovni konferenci, ki jo bo priredilo v četrtek, 13. t. m., ob 11. uri na trzaskem sedežu agencije ANSA.

ŠOLSTVO / VČERAJ PO RAI 3

Manjšinski šoli na TV

Oddaja o liceju Prešeren in italijanski šoli v Sloveniji

MARJAN KEMPERLE

Manjšinski soli na italijanski televiziji. Dogodilo se je včeraj zgodaj zjutraj na tretji mreži državne televizije RAI v okviru oddaj Un giorno a scuola (Dan v soli), ki jo pripravlja Rita Calapso. Italijanski gledalci so si lahko v polurnem dokumentarcu z naslovom Bilinguismo imperfetto (Nepopolna dvojezičnost) ogledali, kako poteka pouk na trzaskem znanstvenem liceju Prešeren in na italijanski višji gimnaziji v Portorožu, ki nosi ime po antifasistu Antoniu Semi.

Dokumentarec se je začel s prihodom dijakov v obe soli, speaker je obrazložil, za kateri je obiskuje, zatem pa je vse potekalo tako, kot je bilo posneto: brez komentarjev ali ocen, le slovenscina naših profesorjev, dijakov in ravnatelja je bila v podlagi simultano prevedena v italijansko.

»Dan v soli« se je začel na liceju Prešeren z uro italijanske in »težavami«, ki naj bi jih slovenskim dijakom povzročalo deljenje italijanskih besed zaradi različnih pravil pri deljenju samem. No, dijak Stofa, je znal vendarle pravilno deliti besedo »ospedale«, pa tudi dijakinja se je znasla pri rabi italijanskega pogojnika.

Slika je poskocila zatem na drugo stran meje, kjer so se dijaki učili dekadentizem. Povedali so stavek, dva o Rimbaudu in Verlaineu, nakar je bil že čas za srečanje z ravnateljico. Z njo so dijaki razpravljali o nadaljevanju Projekta Istra, ki so ga uvedli na soli za boljše spoznavanje okolja, v katerem manjšinska skupnost živi.

Na liceju Prešeren so se ravnatelj in profesorji srečali na seji o

programiranju novega solskega leta. In že je bila na vrsti ura likovne vzgoje s prikazom izdelkov, ki so jih slovenski dijaki sestavili za natečaj Unicef z naslovom Enakost v različnosti. Nekateri so bili res iznajdljivi in vsebinsko povedni, kar priča o ustvarjalnosti naših visješolcev.

Po obveznem odmoru z neodtujljivimi malicami in nezamenljivim telefonom je bila spet na vrsti italijanska sola v Sloveniji. Profesor zgodovine je dijakom razlagal Rizanski placitum iz leta 804 in »prodor preprostitih, grobih, barbarskih Slovanov« v Istro. Na drugi strani je slovenska profesorica zgodovine obravnavala s »Prešernovci« obdobje naselitve Slovanov v naših krajih v zgodnjem srednjem veku (v 8. stoletju), kar je učinkovito prikazala s pomočjo slik in zemljevidov. Uredništvo solskega časopisa Pot je nato zagovarjalo odločitev o vključevanju italijanskih prispevkov v dijaški časopis, dijaki s Preserna pa so imeli tudi zadnjo besedo v dokumentarcu. Izvzela je v melodiji pesmi Lipa zelenela je, ki jo je zapel solski zbor.

Dokumentarec, ki ga je pripravil režiser Sebastiano Giuffrida ob sodelovanju Igorja Tutte in slovenskega odreda dezelnega sedeža RAI v Trstu, daje bezen, a pomemben vpogled v življenje na dveh bližnjih a različnih manjšinskih solah. Dijaki Preserna so si včeraj zadnjo uro ogledali posnetek »svoje« oddaje; tisti, ki jo je včeraj zaradi prerane ure (7. zjutraj) zamudil, pa bo lahko v prihodnjih tednih nadoknadil zamujeno, saj jo bo deželni sedež RAI ponovil.

Izredna ponudba
pršuta SAN DORLIGO
s kostjo in brez kosti

DUKE
grandi marche

DOLINA
Industrijska cona - TRST
Ul. Muggia 10
Tel.: 820334-5-6 - Telex: 460237
Avtobus: 23 - 40 - 41
PROSTORNO PARKIRIŠČE

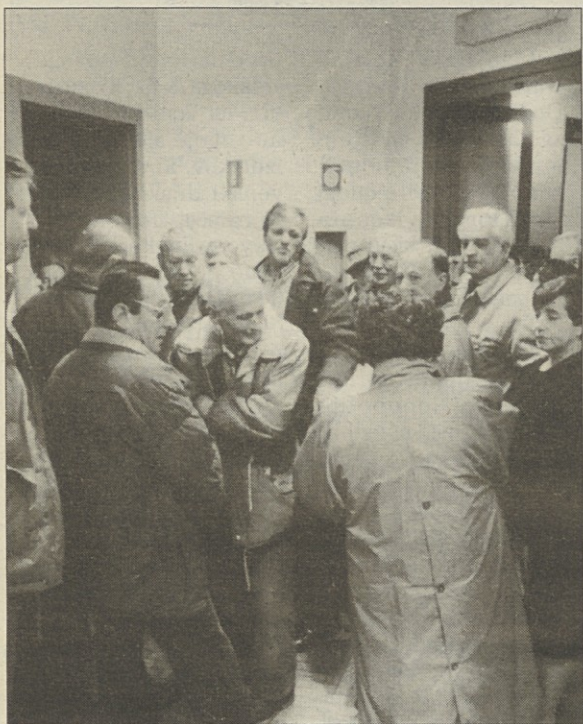
ODPRTO OD PONEDELJKA DO SOBOTE
od 9. do 13. in od 16. do 19. ure

NAVAL / VRSTA ŽE OB ZORI!

Izleti PD: vpis možen le še za križarjenje

Najboljše kabine oddane

Zelite s Primorskim dnevnikom na turo po Siriji ali Daljnem vzhodu? Prepozno - le še na križarjenje lahko greste, vendar pohitite! Vrsta ljudi, ki so se želeli prijaviti za ta ali oni izlet, se je začela kar ob 5.30 včeraj zjutraj in zvečer so bila že vsa razpoložljiva mesta za Sirijo in Daljni vzhod oddana. Seveda pa se lahko zadnji trenutek se kdo premisli, zato ni treba odvreči puske v koruzo; lahko vas se zmeraj vpišejo na tako imenovano listo cakanja. Drugace je s križarjenjem po Jadranu: najboljše kabine na ladij so sicer že zasedene, toda druge so razpoložljive, zato se lahko prijavite se danes med 9. in 12. uro.

VČERAJ-DANES

Danes, SOBOTA,
8. januarja 1994
SEVERIN

Sonce vzhaja ob 7.45 in
zatone ob 16.39 - Dolžina
dneva 8.54 - Luna vzhaja
ob 4.09 in zatone ob
13.29.

Jutri, NEDELJA,
9. januarja 1994
JULIJAN

VREME VČERAJ: temperatura zraka 15 stopinj, zračni tlak 1007,4 mb rahlo narašča, veter vzhodnik 12 km na uro, vlaga 68-odstotna, nebo rahlo pooblačeno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 10,4 stopinje.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

Ronald Harwood GARDEROBER

Režija Vinko Möderndorfer

Igrajo Anton Petje, Alojz Svete, Lidija Kozlovic, Bogdana Bratuž, Lučka Počkaj, Stojan Colja, Valter Dragan, Adrijan Rustja, Vladimir Jurc, Gojmir Lesnjak, Franko Korosec.

Po velikem uspehu predstave, ki jo mnogi štejejo med najlepše v zadnjih letih, se ena priložnost za vse, ki je niso videli, in tiste, ki bi si jo radi ogledali se enkrat.

Danes, 8. januarja, ob 20.30 izven abonmaja

Obutve ALENKA

Prosek 111

nudi izredne popuste na vseh zimskih artiklih.

ROJSTVA, SMRTI IN OKLICI

RODILI SO SE: Kevin Cossutta, Enrico Pires, Valentina Renis, Martina Borsatti, Mattia Santi, Micol Crevatin, Virginia Stabile, Eleonora Stabile, Emanuele Minca, Marco Palin, Federico Zagato.

UMRLI SO: 91-letni Federico Wildaver, 67-letna Giovanna Bertotti, 61-letna Luciana De Martini, 80-letna Ester Stanco, 70-letni Fedele Meadrussich, 89-letna Teresa Bubnic, 79-letna Francesca Carlini, 79-letni Diomiro Coceani, 74-letni Francesco Vesnaver, 78-letni Marcello Bensi, 85-letna Adda Lucioni, 68-letna Angela Giacomini.

OKLICI: nepremičninski agent Giuseppe Ballarino in trgovka Luisa Orlando, komercialist Massimo Berka in podjetnica Michela Benedetti, prodajalec Paolo Bologna in uradnica Elena Lombardo, kuhar Diego Cosmini in točajka Giuliana Giurissievich, glasbenik Demetrio Rabbito in uradnica Gabriella Liviani, Gianni Marsilli in Matrine Evelyn Dubuisson.

LEKARNE

Od ponedeljka, 3., do nedelje, 9. januarja 1994

Normalen urnik lekarn od 8.30 do 13.00 ter od 16.00 do 19.30

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00

Ul. dell'Orologio 6 (tel. 300605), Ul. Pasteur 4/1 (tel. 911667), Mazzinijev drevored 1 - Milje (tel. 271124).

PROSEK (tel. 225141) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30

Ul. dell'Orologio 6, Ul. Pasteur 4/1, Ul. XX. septembra 6, Mazzinijev drevored 1 (Milje).

PROSEK (tel. 225141) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

NOCNA SLUŽBA

Lekarne odprte od 20.30 do 8.30

Ul. XX. septembra 6 (tel. 371377).

Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 - TELE-VITA

Urad za informacije KZE-USL - tel. 573012.

Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure. - tel. 573012.

Zdravstvena dežurna služba

Nocna služba od 20. do 8. ure, tel. 118, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

Hitra pomoč tel. 118. Telefonska centrala KZE-USL: 399-1111.

KINO

ARISTON - 17.00, 19.30, 22.00 »Un mondo perfetto«, r. i. Clint Eastwood, i. Kevin Costner, Laura Dern.

EXCELSIOR - 17.00, 18.45, 20.30, 22.15 »Il figlio della Pantera rosa«, r. Blake Edwards, i. Roberto Benigni, Claudia Cardinale.

EXCELSIOR AZZURRA - 16.00, 18.00, 20.00, 22.00 »Il banchetto di nozze«, r. Ang Lee.

NAZIONALE 1 - 15.00, 17.20, 19.40, 22.00 »Piccolo Buddha«, r. Bernardo Bertolucci, i. Keanu Reeves, Bridget Fonda.

NAZIONALE 2 - 16.30, 19.00, 21.45 »La casa degli spiriti«, i. Meryl Streep, Glenn Close, Jeremy Irons.

NAZIONALE 3 - 15.30, 17.45, 20.00, 22.15 »The Innocent«, i. Anthony Hopkins, Isabella Rossellini.

NAZIONALE 4 - 15.15, 17.00, 18.45, 20.30, 22.15 »Fantozzi in paradiso«, i. Paolo Villaggio.

GRATTACIELO - 16.30, 18.15, 20.10, 22.00 »Aladdin« risani film, prod. Walt Disney.

MIGNON - 16.30, 19.00, 21.45 »Così lontano, così vicino«, r. Wim Wenders, i. Peter Falk, Nastassia Kinski, Willem Dafoe.

EDEN - 15.30 - 22.00 »Le avventure erotiche di Capucetto Rosso« porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

CAPITOL - 16.00, 18.00, 20.00 22.10 »Anni novanta - Parte II«, i. Massimo Boldi, Christian De Sica, Andrea Roncato.

ALCIONE - 16.00, 18.00, 20.00, 22.00 »Misterioso omicidio a Manhattan«, r. Woody Allen, i. Diane Keaton.

LUMIERE - 16.30, 18.20, 20.10, 22.15 »Dave, presidente per un giorno«, i. Kevin Kline, Sigourney Weaver.

RADIO - 15.30 - 21.30 »Voglia di penetrazione«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

PRIREDTVJE

ZZB NOV STORJE pri Sezani in sekcija VZPI-ANPI Prosek-Kontovel prirejata ZALNO PROSLAVO ob 50. obletnici obesa mladega partizana Marjana Stoke jutri, 9. januarja, ob 10.30 v Storjah pri Sezani. Sodelovali bodo Godbeno društvo Prosek, MPZ Vasilij Mirk in mladinci iz Stori. Slavnostna govornika bosta predstavnik ZZB Sezana in VZPI-ANPI iz Trsta.

MLADINSKI DOM BOLJUNEC priredi BOZICNI KONCERT danes, 8. januarja, ob 20. uri v boljunski cerkvi. Nastopajo cerkveni pevski zbor iz Boljuna s tamburasi KD France Preseren, cerkveni pevski zbor iz Predloke, MPZ Fantje izpod Grmade. Bozicno misel bo podal g. Anton Zuzek. Sledi nagajanje bozicnega ex-tempore.

SD PRIMORJE in ZADRUHA KULTURNI DOM P. K. vabita v soboto, 15. t. m., ob 20.30 v Kulturni dom - Prosek na GLASBENI ZABAVNI VEČER. Sodelujejo: Mix orkester - Trzaski narodni ansambel, sopranistke Edith Kocjan, Marta Fabris, Cristina Besednjak, tenorist Mario Simic, klepet Vanke in Tonca.

TRADICIONALNA RAZSTAVA številnih bozicnih motivov in jasic v župnijski dvorani v Nabrezini se nadaljuje do 16. januarja vsak dan od 15.00 do 18.30. Izdelki so delo mladine in priznanih izvedencev.

V GREGORCICEVI DVORANI v Ul. sv. Franciska 20, II. nadst., je na ogled do 31. januarja fotografska razstava TRST V PREDPRAZNICNI ODEJI.

OBVESTILA

SEKCIJA VZPI-ANPI BORST - ZABREZEC priredi v ponedeljek, 10. januarja, ob 20. uri v Srenjski hiši v Borstu SPOMINSKO SVEČANOST ob 39-letnici nemškega napada na bunker 10. januarja 1945. Sodelujejo otroci osnovne šole, pevski zbor Slovenec-Slavica in Stane Raztresen z recitacijami. Vljudno vabljeni.

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV vabi na BOZICNI KONCERT, ki bo jutri, 9. t. m., ob 16. uri v Stolnici sv. Justa v Trstu. Pel bo Združeni trzaski moški zbor pod vodstvom Aleksandre Pertot.

DRUŠTVO SLOVENSKIH IZOBRAZENECV v Trstu bo imelo svoj prvi letošnji večer v ponedeljek, 10. t. m., ob 20.30 v Peterlinovi dvorani. Govoril bo dr. Edi Kovac na temo »Trubadurski svetniki«, ki jo je obravnaval na zadnjem teološkem tečaju v Ljubljani.

SEMINAR ZA RETORIKO za vse, ki javno nastopajo in se želijo naučiti gladkega in jasnega izražanja, osvojiti tehniko sproščene in učinkovitega sporočanja bo v dneh 20., 21. in 22. ter 28. in 29. januarja 1994 v Gregorcicevi dvorani (Ul. sv. Franciska 20, II. nadstropje). Prijave sprejemamo v uradu ZSKD od 10. do

14. januarja 1994 (tudi telefonsko: 040 / 635626).

ANPI-VZPI priredi DRUŽABNO KOSILO v soboto, 15. januarja, ob 13. uri v restavraciji Desco (bivši Dispral) v Ul. Morpurgo 9 pri Domju. Naročila sprejemajo sekcije in na pokrajinskem sedzu v Ul. Crispi 3, tel. 661088, do 13. januarja.

OBČINA ZGONIK obvešča, da sta razpisana dva javna natečaja na podlagi naslovov in izpitolov za kritje sledečih mest: - mesto tehničnega uradnika VI. funkcijske stopnje OPR 333/90 na tehničnem in tehnično-vzdrževalnem področju; - mesto upravnega sodelavca s funkcijami občinskega slava V. funkcijske stopnje OPR 333/90 na upravnem področju. Kandidati morajo izpolnjevati splošne pogoje, ki so predvideni za sprejem v službo pri javnih upravah in morajo razpolagati s sledečim študijskim naslovom:

-za tehničnega uradnika: diploma geometra ali gradbenega izvedenca;

-za upravnega sodelavca: diploma srednje šole druge stopnje.

Kandidati morajo nadalje poznati slovenski jezik v pisni in ustni obliki. Prošnje za sprejem na razpisano natečaja morajo dospeti na Občino Zgonik do 12. ure dne 12. februarja 1994. Podrobnejša pojasnila nudi občinsko tajništvo tel. 040/229101.

V četrtek je slavil nas nono

MILČE

iz Nabrezine svoj 90. rojstni dan. Zdravja in veselja ter da bi se tako naprej žagal drva mu želijo vnuki Darko, Tomaz, Kristina in Matej.

MALI OGLASI

OSMICO ima v Borštu Danilo Glavina.

OSMICO ima odprto Zbogor v Samatorci st. 47.

OSMICO je odprl Radovan Semec v Prečniku.

V ZGONIKU na st. 71 je odprl osmico Mario Milic.

OSMICO sta odprla Cvetka in Mirko Briscak v Briscach pri Krizu.

PRIVATNIK prodaja novo se nedokoncno hišo med zelenjem s parkom v Dolini. Tel. 578158 od 8.30 do 12.30 - Bruno.

PRODAM 2-sobno stanovanje, 56 kv. m v Luciji/Portorožu, II. nadstropje, pogled na morje, telefon, kabelska TV. Informacije telefon 0038661 261629 zvečer.

V OBMEJNEM PASU Lipica prodam hišo 196 kv. m stanovanjske površine, dvorišče in vrt 1.547 kv. m. Cena 135.000 DEM. Telefon: 0038667 67084.

PRODAM novo opremljeno hišo v Barbarigi (52 kv. m stanovanjske površine, 18 kv. m kleti in velik vrt). Tel. 0038661 446414 po 19. uri.

PRODAM fiat 500 po ugodni ceni. Tel. v večernih urah na st. 212387.

19-LETNA, diplomirana na Znanstvenem liceju France Preseren, išče katekolki stalno ali začasno zaposlitev v Trstu ali okolici. Tel. na st. 214440 - Katja.

RACUNOVODJA, izkušen in sposoben, dobi zaposlitev v trgovinskem podjetju. Pismene ponudbe poslati na Publhist, Ul. Montecchi 6, 34137 Trst, pod sifro »Izkusen«.

VAM JE MEDICINA obrnila hrbet? Oglasite se na telefon stev. 0038666 76711.

IMAS PROBLEME s tezo, kolesterolom, srčnim pritiskom ali celulitisom? Hoces se pocutiti dobro? Poklici me! Tel. (0481) 882172. Zajemcen uspeh!

KOZJEREJA Zbogor nudi kozji in konjski gnoj, primeren za vrtnarstvo. Možnost dobave na dom. Tel. na st. 229191.

RAZNOVRSTNE rabljene mizarske stroje prodam. Tel. na st. 575145 v večernih urah.

PRISPEVKI

Ob 1. obletnici smrti (8.1.) dragega moza in oeta Cvetka Gomizelj darujejo zena Cvetka, sin Edi in hči Vanda 50.000 lir za cerkev v Zgoniku.

Namesto cvetja na grob Rozke Miklavec daruje Justa Blazic 25.000 lir za Dijasko matico.

V pocatitev oetovega spomina daruje Matjaz Hmeljak 50.000 lir za Sentskobsko kulturno društvo.

V spomin na Leopolda Bana daruje družina Husu (Bani 105) 50.000 lir za Slovensko dobrodelno društvo.

V spomin na padlega borca Antona Sulcica darujeta hčeri Bruna in Olga 20.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB iz Kriza.

V spomin na padle Krizane darujeta Lucka in Justo Svab 20.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB iz Kriza.

Ob plačanju članarine sekcije VZPI-ANPI so Krizani prispevali 434.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB iz Kriza.

Ob 8. obletnici smrti Vere Stranj se je spominjajo mama Ljuba, hči Ester in sestra Ici ter darujejo 50.000 lir za MoPZ Valentin Vodnik in 50.000 lir za Pihalni orkester Breg.

Ob 30. obletnici smrti dragega oeta Alojza Bukavec se ga spominjajo hčerki Bruna in Palmira ter sin Luciano z družinami in darujejo 100.000 lir za Kulturni dom Prosek-Kontovel.

V pocatitev spomina Pepija Regenta darujeta Heli in Neva Regent 50.000 lir za SD Kontovel.

Ob obletnici oeta Sava Sancina daruje hčerka Sida 20.000 lir za Glasbeno matico.

V spomin na Maria Milica darujeta Zvonko in Tamara 20.000 lir za SK Kras.

V spomin na Janeza Grudna (Mrtnicevga) darujejo Mira in Robi, Manica in Ladi, Nada in Ales, Miranda in Oskar, Ada in Zvonko, Rita in Damjan ter Mileva in Martin 140.000 lir za SKD Igo Gruden.

Pogreb moje drage mame, none in pranone

Lojzke Venier vd. Paulina

iz Nabrezine

bo danes, 8. januarja, ob 12. uri izpred nabrezinske cerkve.

Uzaloscena hčerka Marica por. Divjak, zet Franci, vnuka dr. Sasa in dr. Samo z ženama in pravnuki Igor, Boris, Uros, Andrej ter ostalo sorodstvo

Nabrezina, Ljubljana, 8. januarja 1994

Ob težki izgubi dragega Hermana se klanjata njegovemu spominu ter se pridružujeta zalovanju Livia in svojcev

Natalino in Peter Savi z družinama

Iskreno sozalne družini Sulcic ob izgubi dragega moza in oeta Hermana izreka

Godbeno društvo V. Parma - Trebce

Upravitelji in namesenci Posojilnice v Nabrezini

izrekajo občuteno sozalne svojemu uslužbencu Pavlu Busanu ob prerani in bridki izgubi dragega oeta Jordana.

IZREDNI
POPUSTI
DO 60%

Obr. obiti

pri tekstilu visoke mode in konfekciji

TRST - UL. MAZZINI 26 - TEL. 631358

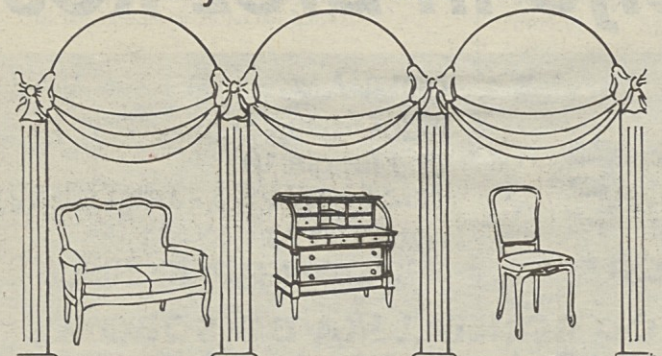
POHIŠTVO
Selva

ARREDAMENTI

• VEDNO AVANTGARDNO PODJETJE •

Style International

OBIŠČI «SELVA GALLERY» - KLASIČNO POHIŠTVO
PRI SELVA ARREDAMENTI TRŽIČ (Monfalcone)

GORICA / POLEMIKE O DVORANI DE BASSA

Tudi v Trgovskem domu je dvorana

Prostori, v kolikor vemo, že dalj časa ne služijo namenu - Palača zgrajena 1904.

VLADO KLEMSE

Ze lep čas se v mestu odvijajo polemike glede ohranitve manjše gledališke dvorane v palači De Bassa, ki jo je kupila Trgovinska zbornica in ki jo bodo, ko bodo na razpolago vsa dovoljenja preuredili v studentski dom za potrebe univerze. Za ohranitev dvorane se ogrevajo predvsem razne mladinske skupine, ki so postavile zahtevo, da se nacrt studentskega, oziroma dijaškega doma spremeni. Morebitna resitev v tem smislu pa zbujajo precej pomislekov. Ob ohranitvi gledališča bi izgubili kar precej prostora. Prav te prostore so predlog o ohranitvi hišnega gledališča v palači De Bassa - gledališče je v prvem nadstropju - podprli tudi zeleni golobice. Najbrž pa se bo "fronti" v prihodnjih tednih pridružil se kdo. Ni nas namen polemizirati z mladimi, ki imajo vso pravico terjati primerne prostore za glasbeno, odrsko in drugo dejavnost. Zeleli bi le opozoriti, kako se je pozornost, ob polemikah, v glavnem osredotočila samo na objekt v zapuščen in razpadajoči palači, ob tem pa se pozablja, da bi mladim lahko dali na razpolago primerne alternativne prostore v se bolj sredinsnem položaju. V mislih imamo gledališko dvorano nekdanjega Trgovskega doma, v ulici Petrarca. Dvorana, kakor je slišati, že dolgo ne služi namenu zaradi katererega je bila zgrajena.

Na misel nam je prišel Trgovski dom, kjer ima sedež finančna uprava. Letos namrec poteka devetdeset let, odkar je bila palača zgrajena po nacrtih arhitekta Maxa Fabianija. Prav je zato, da, čeprav na kratko, zapise-

mo nekaj osnovnih podatkov o objektu, ki je bil v nekem smislu simbol podjetnosti in uspešnosti Goriskih Slovencev pred prvo svetovno vojno. Prva javna predstava v gledališki oziroma društveni dvorani je bila ob pustu leta 1905. Sredi dvajsetih let (novembra 1926) so Trgovski dom brutalno zasegli, nekaj let zatem pa ga je odkupila federacija fašistične stranke. Trgovski dom je po koncu vojne začasno postal ljudski dom in tu so se odvijale številne prireditve. Zadnja je bila Prešernova proslava leta 1948, ki pa jo je nacionalistično nastrojena

množica prekinila. Gledališka dvorana je potem doživljala kaj čudno usodo. Se pred nekaj leti so tu prirejali razne razstave in druge prireditve, v kolikor smo seznanjeni pa je zdaj že lep čas zaprta. Menda služi kot nekakšno skladišče. Kaj ko bi mladim ponudili v uporabo te prostore ki so prav tako kakor palača De Bassa javna last? Če pomislimo, da je za vogalom se veliko parkirišče, ne bo pretirano, če zapisemo, da bi bila taka resitev kar idealna.

Ob pomanjkanju javnih in tudi zasebnih dvoran v mestu bi veljalo vsekakor razmisliti.

REFERENDUM / PISMO

Pri ASCOM-u zelo kritični do Pannelle

Združenje trgovcev (ASCOM) je te dni s pismom, polemično odgovorilo poslancu Pannelli glede pobude za razpis trinajstih referendumov. Dva od teh pobude zadevata prav trgovinski sektor: občani naj bi se izrekli glede liberalizacije izdajanja dovolilnic v trgovini na drobno in tudi glede sprostitev urnikov odpiranja, oziroma zapiranja trgovskih obratov.

Liberalizacija, tako kakor si jo zamislja Pannella, bi nedvomno sla v dobro velikih trgovskih družb in naskodo trgovcev na drobno. Vprašanje je, če bodo pobudniki referendumov v stanju vsem brezposelnim trgovcem uspeli zagotoviti alternativo delovno mesto. Ob tem

ASCOM polemično predlaga, ce bi ze padla odločitev o liberalizaciji, zakaj naj ne bi liberalizacijo uvedli tudi glede takomenovanih s a m o s t o j n i h poklicev. ASCOM ugotavlja, da je zaščita interesov članov Statutarna in glavna naloga stanovske organizacije.

Glede podaljšanja urnikov odprtja pa ASCOM ugotavlja, da je zadeva v Italiji urejena podobno kakor v drugih državah. Čudno se sliši zahteva, da bi le trgovci morali biti na razpolago skupnosti dalj časa kakor recimo uslužbenci v bankah, javnih upravah itd. In končno predlog, naj Pannella da pobudo za znižanje plač parlamentarcev.

PODGORA / PELA STA ZBORA IZ PODGORE IN MARIANA

Božično srečanje v znamenju petja

Drevi bodo koncert ponovili v župni cerkvi v Marianu

S četrtkovnega koncerta v podgorski cerkvi - foto Studio Reportage

V župni cerkvi v Podgori je bilo v četrtek Božično srečanje ob jalsicah, v znamenju petja, poezije in glasbe. Pripravilo ga je prosvetno društvo Podgora, izvajalci pa so bili člani mesanega pevskega zbora Podgora, mesanega pevskega zbora Renato Portelli iz Mariana, kvartet trobil v sestavi Oscar Ruggio (trobenta), Cristiano Zampar (rog), Damiano Silvestri (trombon) in Alcide Falzari (trobenta), organista Valentina Longo in Patrick Magnarin ter recitatorji.

Uvod v božično srečanje je bil nagovor župnika g. Makuca. Lepo je izzvenela pesem Sveta noč, v starih jezikih, ki sta jo zapela združena zbora in sicer v italijanscini, nemscini, slovenscini in furlanscini. V osrednjem delu prireditve sta nato nastopila zbora Podgora in Portelli. Podgorci so zapeli stiri slovenske in dve furlanski pesmi. Pevci iz Mariana so se predstavili s stiri znanimi božičnimi melodijami ter ob koncu zapeli se eno slovensko in eno hrvasko pesem.

Lepo so se v dogajanje vključevale recitacije božičnih pesmi, furlanskih med petjem zbora Podgora, slovenskih pa med petjem zbora iz Mariana. Lepo in mogočno sta naposled izzveneli tudi zadnji pesmi združenih zborov, ob spremljavi kvarteta trobil, ki ga vodi Alcide Falzari in orgel.

Koncertu, ki ga bodo danes ob 20.30 ponovili v župni cerkvi v Marianu, je prisluhnilo, lepo število občinstva. Zares lepa prireditev v znamenju gesla da pesem zbližuje.

Manzonijeva ulica 87. Prisko je do trčenja med avtomobilom in kolesarjem, pri cemer je Rogantinija zadobil težke poškodbe po glavi in drugih delih telesa. (A. Rogantinija - foto S.R.).

KRONIKA / PRI ŠLOVRENCU

Kolesar hudo ranjen

A. Rogantinija zdravijo na Katinari

34-letni kolesar Antonio Rogantini iz Gorice, ulica Garzarolli 161 je bil težko ranjen v prometni nesreči, na pokrajinski cesti med Slovrencem in Marianom, v četrtek pozno zvečer. Iz goriske bolnišnice, kjer so mu nudili prvo zdravniško pomoč, so ranjenca takoj premestili na oddelek za ozivljanje in intenzivno nego bolnišnice na Katinari, kjer so ga operirali, vendar si zdravniki pridržali prognozo.

Na podlagi dosedanjih ugotovitev se je Rogantinija peljal na kolesu v smeri proti Gorici, medtem ko je v nasprotni smeri z golfom pripeljal Dino Medeot iz Mariana,

osebi listek št. 005599, enotedensko potovanje v Parizu za dve osebi, listek št. 584986, stirdinevni izlet v London, ob koncu tedna, za eno osebo, listek št. 397380, pollet v New York za eno osebo listek št. 494133, sedemdnevno potovanje v Ibizo listek št. 568306, barvni televizor listek št. 902541, videoregistrator, listek št. 193243, gorsko kolo listek št. 809346. Nagrade morajo upravičenci prevzeti do 6. februarja, sicer jih bodo izročili imetnikom srečk, ki so bile izzrebane z rezervno.

Komplet seznam izzrebanih listkov imajo v trgovinah.

SREČKE / PRVI DOBITEK POLO

Sinoči izzrebal številke velike nagradne loterije

V diskoteki "Ai Cacciatori" v Redipugli so v četrtek zvečer izzrebal številke velike nagradne loterije, pri kateri je sodelovalo kakih osemdeset trgovin iz Gorice, Trzica in nekaterih drugih krajev. Navajamo številke izzrebanih listkov za prvih deset najpomembnejših nagrad. Lastnik lista št. 982183 (oddan je bil mendav neki trgovini v ulici Carducci v Gorici) bo prejel avtomobil Polo. Enotedensko potovanje v Santo Domingo si je prislužil lastnik lista št. 093298. Naslednje mikavne nagrade pa so: enotedensko bivanje na Kanarskih otokih za dve

NOVICE

Koncert ob desetletnici skupine Flexy Gang

Deset let delovanja je lep rezultat za kateregakoli glasbenega umetnika, ko pa gre za krajevno skupino, zahteva tak dogodek primerno praznovanje. Tako bo danes zvečer v lokalu El Fado na Trzaski ulici v Gorici, kjer bo skupina Flexy Gang nastopila na zastojnem koncertu. Flexy Gang je brez dvoma najboljši in najbolj zanimiv bend, ki se je v zadnjih dvajsetih letih pojavil na goriski glasbeni sceni. Mauro Radigna (ki skupino vodi se danes) in Adriano Miotti sta jo osnovala na Silvestrovo leta 1983 v Amsterdamu, Radigna in tovarisi vabijo torej Goricane in ostale na drevisnji zur.

Odrska predstava v Sovodnjah

KD Sovodnje pripravlja jutri, 9. t.m. "odrsko" voscilo svojim članom in prijateljem ter ljubiteljem gledališča. V goste prihaja mladinska skupina SKD Primorec iz Trebča s spevoigro Sneguljica. Besedilo za igro je napisala Boža Hvatc, ki je tudi režiserka predstave. Prireditve bo ob 18. uri. Vabljeni predvsem otroci!

Koncert Slovenskega okteta

V Katoliškem domu v Gorici bo drevi, ob 20.30, nastopil Slovenski oktet. Koncert prirejajo slovenski bančni zavodi na Goriskem in Trzaskem. Koncert ima tudi globok solidarnostni pomen, premagovanja težkega stanja Glasbene matice in centra E. Komel.

Tatovi ukradli pištolo in denar

Neznanci so vlomili v prostore županstva v Pierisu (občina Skocjan ob Soci) ter iz blagajne odnesli nekaj milijonov lir v gotovini. Izginila je tudi pištola, ki so jo tam hranili mestni redarji.

KINO

GORICA
VITTORIA 15.00-16.45-18.30-20.15-22.00»Aladdin«. Prod. Walt Disney, risani film za otroke in odrasle. Ozvočenje Dolby stereo.

CORSO 17.00-19.30-22.00»Il Piccolo Buddha«.

VERDI Zaprto.
TRŽIČ
COMUNALE 17.30-20.00-22.30»Il Piccolo Buddha«.

OBVESTILA

SPD GORICA obvesča, da se jutri na Nevejskem sedlu pričinja tečaj smučanja in sporoča vozniki red avtobusov. Prvi avtobus odpelje ob 7. uri s Korna, drugi pa ob 7. uri iz Sovodnj. V sovojenjski avtobus vstopijo tudi člani društva iz Standreza. Postanek bo pred c erkvi v Standrezu ob 7.05. Povratek med 19.30 in 20. uro. Priporoča se točnost.

SPD GORICA vabi nadalje člane, da se jutri udeležijo noveletne akcije Kraskih krtov ob odkrivanju in odpiranju novih jam. Za ljubitelje pes hoje bo tudi izlet in sicer iz Gabrij na Vrh. Zbirališče ob 9.30 na Travniku, prevoz z lastnimi sredstvi. Društvo vabi člane, ki se bodo z avtom peljali direktno na Vrh, naj vozila parkirajo pri SKC Danica in naj se pes odpravijo do jamarskega doma. Akcija bo trajala od jutra do popoldneva. Društvo nadalje vabi 13. t.m. na predavanje L. Abrama o Jezni Ameriki.

PRISPEVKI

Namesto tradicionalnih voscilnic ob božičnih in novoletnih praznikih je SPD Gorica prispevalo 50 tisoč lir v Solidarnostni sklad za pomoč beguncem iz Bosne.

Nadja in Dario od včeraj pestujeta malo EŠTER.

Srečnima staršema in "bodoci sportnici" iz vsega srca nazdravljajo odborniki in igralci kosarkarske sekcije SZ Dom.

LEKARNE

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
PROVVIDENTI, Travnik 34, tel. 531972.

POGREBI

Ob 8. uri, Alfredo Zorrea, iz splosne bolnišnice ob 9.30, Maria Zotti, iz mrliske veže bolnišnice Janeza od Boga ob 11. uri, Giovanna Nanut vdova Rubin, iz mrliske veže bolnišnice Janeza od Boga na glavno pokopališče ter ob 12.30, Marija Bevcic vdova Primožic, iz splosne bolnišnice v Pevmo.

†
6. januarja nas je zapustila draga mama in nona

Marija Beučič
vd. Primožič

Zalostno vest sporočajo hčeri, vnuki in ostali sorodniki.

Pogreb bo danes, 8. januarja, ob 12.30 iz mrliske veže glavne bolnišnice v Gorici na pokopališče v Pevmo.

Pevma, 8. januarja 1994

KUBA / OBLETNICA REVOLUCIJE

Castro je uradno še vedno optimist

Podrobnejši pogled pa razkrije vse večji primanjkljaj in nesposobno gospodarstvo

HAVANA - Petintrideset let potem, ko je Fidel Castro 8. januarja 1959, po padcu diktatorja Batište, zmagoslavno vkorakal v Havano, je se vedno prepričan, da bo drzavo izvelkel iz krize, ki se je po sprejemu mlanih reform - te seveda niso smele ogroziti enostrankarskega sistema - le se poglobila.

Ceprav je priznal, da je bilo leto 1993 »najtežje leto revolucije«, zaradi vseh posledic, ki jih je prinesel konec sovjetske gospodarske pomoči, se zmeraj zaupa v prihodnost.

Fidel Castro je bil marca 1993 znova izvoljen za predsednika, in je s 67 leti eden redkih državnikov, ki se mu je uspelo obdržati na oblasti več kot tri desetletja. »Če bomo storili tisto, kar moramo storiti, če bomo svoje dolžnosti izpolnjevali s kar največjo učinkovitostjo, bomo znova prisli na zeleno vejo, je zatrdil 1. januarja v Santiagu de Cuba v govoru ob petin-

trideseti obletnici zmage revolucije.

Ob tem je poudaril, da upe polaga v razvoj turizma (ki se vsako leto poveča za 25 odstotkov), kakor tudi v večje količine domače nafte ter boljše letino sladkornega trsa, saj je bila lanska zelo slaba, ter v postopni ucinok gospodarskih reform.

Konec decembra so v parlamentu napovedali nove svežnje ukrepov, predvsem fiskalnih in monetarnih, ki bodo domestili zakonske odloke državnega sveta, ki se zmeraj ohranja zakonodajno moč.

Z novimi reformami, nadaljevanjem tistih, ki so jih sprejeli avgusta in septembra (legalizacija posedovanja dolarjev, dovoljenje, da nekoč izgnani Kubanci znova obiščejo otok, legalizacija zasebnega dela), naj bi predvsem zmanjšali denarno maso, sanirali javno porabo, uvedli nov sistem davkov ter zlasti skrcili državni aparat.

Sele številke, ki so jih

objavili ob parlamentarnem zasedanju, so omogočile vpogled v resnične razsežnosti krize, ko se deset milijard pesov navideznega presežka (uradno ameriški dolar velja 1 pesos, na tržišču pa ga je moč dobiti po 20 do 25 odstotkov nižji ceni) pravzaprav kaže kot 4,2 milijarde proračunskega primanjkljaja.

Polovica denarja je slo za subvencije kmetijstvu, za katerega je sam Castro ugotovil, da je neucinkovito. Se en kazalec: le 312 odstotkov državnih podjetij je rentabilnih, vsa druga pa prejemajo subvencije. V španoviji s kubanskim tiskom, katerega naloga je, da javno mnenje vnaprej pripravi na boleče odločitve, oblasti vztrajajo pri »nujnosti narodnega soglasja za vse prihodnje reforme«, ki naj bi jih »ljudstvo v celoti razumelo«. Ceno za takšno prestrukturiranje bodo plačali številni Kubanci: na desetisoce delovnih mest je ogroženih, številne storitve in ugodnosti, ki jih je doslej zastopnj zagotavljala država, pa bo treba plačati.

Zato pa reforme prinasajo tudi korenito spremembo misljenja, zlasti kar se tiče dela, saj je bila za Kubo značilna nizka produktivnost in pretirana izraba bolniških dopustov. Država naj ne bi trošila več, kot ima, tako da v prihodnje ne bo več mogoče, kot je izjavil Osveldo Martinez, predsednik skupščinske komisije za gospodarstvo, izplačevati plač, ne da bi vedeli, koliko je bilo zanje v resnici narejeno.

Antonio Raluy / AFP

Fidel je prišel v Havano šele teden dni po zmagi

HAVANA - Danes mineva natanko petintrideset let, odkar je Fidel Castro leta 1959 zmagoslavno vkorakal v Havano po tisoč kilometrov dolgem »pohodu«, ki se je začel pet dni prej na vzhodu, v Santiagu de Cuba, in pomenil veličasten zaključek gverilkega boja proti režimu diktatorja Fulgencia Batište, ki je trajal petindvajset mesecev. Pred množico, ki je v deliriju zmagoslavja vzklikala v prestolnici, že od 2. januarja v rokah poročnikov Camila Cienfuegosa in Ernesta »Che« Guevare, je mladi voditelj, obdan z najozjim soborci, spregovoril o zmagi, ki jo je proti vsem pričakovanjem izboril le z nekaj sto oboroženimi mozmi.

Začelo se je 2. decembra 1956, ko se je z ladje Granma izkrcalo 82 borcev, ki so prisli iz Mehike. Med njimi sta bila tudi Fidel Castro in njegov brat Raul. Vladne sile so jih ustavile se v Alegri del Pio na vzhodu, kjer so jih zdesetkale. Preživelo jih je le šestnajst. Znova so se združili v pogorju Sierra Maestra, kjer so nadaljevali z gverilskimi akcijami.

Ovenčan z zmagi, vendar z malostevilno vojsko, se je Castro odločil za dokončen obračun sredi avgusta in na zahod poslal dve četi pod poveljstvom Camila Cienfuegosa in Che Guevare. Pod vse hujšim pritiskom neprestanih porazov se vladne sile niso upirale, tako da se je obema skupinama »bradacev«, ki sta šteli komaj 230 mož, vsak dan priključilo veliko novih borcev. Tridesetega decembra je Che Guevara zasedel Santa Clara, sedmo mesto po velikosti, in prepredil, da bi vladne čete dobile okrepitev v Orientu, ki je bil že skoraj v rokah dveh drugih uporniških čet pod poveljstvom Fidela in Raula Castra.

Na silvestrovo, ko je Batista z najozjim sodelavci pobegnil v Santa Domingo, se je Castro se vedno bal državnega udara, ki bi lahko preprečil njegov vzpon na oblast. Potem ko je njihov poveljnik pobegnil, pa se je nekaj tisoč vladnih vojakov odločilo za vdaj in tako omogočilo končno zmago upornikov, ki so 2. januarja zmagoslavno vkorakali v Havano in Santiago.

(AFP)

JAR / PROGRAM ENAKOSTI

Zdravilo proti diskriminaciji je gospodarska rast

JOHANNESBURG - Zdaj ko se Južna Afrika po 350 letih vladavine belcev končno približuje večrasni demokraciji, se tudi poslovni velikasi trudijo popraviti stare krivice. »Enake možnosti vsem« je zdaj priljubljen slogan poslovnih družb, ki kar tekmujejo, katera se bo lahko prva pohvalila z »ravnotežjem med rasama« v svojih prostorih (v Južni Afriki je rasno razmerje sicer pet črncev na enega belca).

Črnske skupine postajajo zaradi splošnih volitev, ki bodo 27. aprila, vse bolj samozavestne in končno lahko razmišljajo tudi o enakih pravicah do delovnih mest. »Gospodarstvo se sooča z enim najtemeljitejših političnih preobratov v moderni zgodovini, prilagoditi se bo namreč moralo povsem novim razmeram demokratične Južne Afrike,« pravi analitik Duncan Innes. Vsekakor bo to za vsa večja podjetja pravo minsko polje in postavljajo se vprašanje, kako popraviti stare krivice, ne da bi se pri tem pojavile nove. Afrski nacionalni kongres, ki bo po pričakovanjih vodil prvo demokratično izvoljeno vlado, pravi, da je za vsako delovanje na gospodarskem področju potrebno zakonsko ozadje.

Kljub pripravljenosti za sodelovanje med črno in belo raso pa se pojavljajo nepričakovane težave. Zadnje raziskave kažejo, da so nekateri programi, ki so nacrtovali gospodarsko »prestrukturiranje« in vključevanje črncev v poslovni svet, propadli. Vzrok za to so desetletja apartheida, ki je črnecem odrekal osnovno izobrazbo in clovekov pravice. Danes se to odraža v skoraj popolni nepismenosti črnske rase. »Nedvomno se je pripravljenost na rasno sodelovanje povečala, toda v mnogih primerih se s tem spoprijemamo le na-

videzno, namesto da bi se v resnici držali že izdelanega nacrtja, ki bi nas pripravil na skorajšnje spremembe,« pravi Nielsen Brummer iz ministrstva za solstvo. Po septembrski anketi podjetja za javne raziskave Markinor je le šest odstotkov črncev in 40 odstotkov belcev v velemestnih središčih seznanjenih s trenutno politiko rasnega zblizevanja - tudi na gospodarskem področju. Raziskave pa kažejo, da tista podjetja, ki program rasnega zblizevanja uresnicujejo, zdaj omogočajo izobrazevanje tudi tistim uslužbencem, ki so bili prej v slabšem položaju - se pravi črni. Tak primer je pivovarna South African Breweries, ki ima več zaposlenih črncev kot katero koli drugo anketirano podjetje. Do leta 1985, ko so lansirali program »enakosti«, se je odstotek črnskega osebja dvignil z 28 odstotkov na skoraj polovico. Po letu 1985 pa so črnci zasedli celo 17 odstotkov vodilnih položajev v podjetju. Toda bolj vsakdanja so podjetja, kot je Eskom, elektrarna, ki je po začetku nove gospodarske politike »premogla« le dva črnca v celotnem vodstvu podjetja. Nekatere konservativne podjetniške skrbi, da bo takšna gospodarska politika vodila v večje stroške poslovanja in celo v večjo neucinkovitost. Drugi spet zatrjujejo, da to vodi prav v diskriminacijo in da se črni poslovneži niti ne bodo mogli kosati s svojimi belimi tekmeci. Henry Kenney, predavatelj na Univerzi v Johannesburgu, zatrjuje, da je gospodarska rast nujno potrebna, saj je vsako rasno zblizevanje neizvedljivo, če dežela doživlja gospodarsko recesijo. »Najucinkovitejše sredstvo proti rasni diskriminaciji je gospodarska rast,« je napisal v enem svojih zadnjih člankov.

Judith Matloff / Reuter

NOVICE

Warren Zimmermann odstopil

WASHINGTON - V protest politiki ameriskega predsednika Billa Clintona do BiH je v četrtek odstopil Warren Zimmermann. Ameriški državni sekretar Warren Christopher je odstop nekdanjega veleposlanika v Beogradu in dosedanjega voditelja oddelka za pomoč beguncem Zimmermanna ze potrdil, ni pa navedel vzroka. Neuradno pa se je izvedelo, da se je Zimmermann za ta korak odločil zaradi nezadovoljstva z amerisko politiko do Bosne. Zimmermann, ki je 33 let deloval pri ameriskem zunanjem ministrstvu, je ze četrti Clintonov uradnik, ki je zaradi BiH zapustil visok vladni položaj. (STA, DPA)

Izpustili palestinske zapornike

TEL AVIV - Izrael je v petek izpustil 101 palestinskega zapornika, so sporočile izraelske vojske oblasti, sklicujoč se na odločitev izraelske vlade. Gre za skupino političnih zapornikov, pripadnikov raznih skupin, ki ne nasprotujejo izraelsko-palestinskemu mirovnemu sporazumu, prekrške pa so storili pred sklenitvijo sporazuma v Washingtonu in niso obsojeni zaradi kriminalnih dejanj. V izraelskih zaporih je po uradnih podatkih se okoli deset tisoč Palestincev. (STA, DPA)

Mirovna pogajanja v Gvatemali

CIUDAD DE GUATEMALA - Vlada in pripadniki uporniskega gibanja URNG v srednjeameriški državi Gvatemali so se v petek znova sestali na novem krogu mirovnih pogajanj, ki so bila prekinjena maja lani, sporočajo predstavniki ZN iz Mehike. Voditelj gvatemalske vladne delegacije Hector Rosada je pred začetkom pogajanj dejal, da je čas sovraštva mimo in da se mora že 33 let trajajoči spor končati. Tudi predstavniki upornikov so potrdili, da je nadaljevanje mirovnih pogajanj nujno. Na prvem krogu pogajanj, ki bodo trajala predvidoma štiri dni, sodelujejo tudi opazovalci ZN. Sprti strani sta znova sedli za pogajalsko mizo prav na pobudo generalnega sekretarja ZN Butrosa Galija. (STA, DPA)

TOGO / »NEZNANI AGRESOR«

Obmejni spopadi z Gano so uvod v novo vojno

ABIDZAN - Spopadi med varnostnimi enotami Toga in doslej se neznanimi oboroženimi skupinami, ki so do zdaj zahtevali že 40 žrtve, bodo morda postali uvod v novo krizo med Togom in Gano.

Po izjavah vlade v Togu so namreč »neznane oborožene skupine« prisle prav iz Gane. Zunanji minister v Togu je neposredno obtožil Akro soudeležbe v teh napadih in zahteval, naj preneha z agresijo. Vojaški viri so sporočili, da je bilo z ozemlja Gane izstreljenih več granat. Voditelj ganske diplomacije Obed Asamoah je zanimal udeležbo svoje države v tem incidentu in zatrdil, da domnevni napadi »niso mogli priti z ozemlja Gane«. Oborožene skupine so napad 1993 napadle kasarno v Lomeju, ki je tudi rezidenca sefa države Gnassingbeja Eyademe. Ta napad so toške oblasti pripisale izgnanim političnim nasprotnikom, Akra pa je

večini izmed njih že ponudila azil. Asamoah je obtožbe ovrgele rekoč, da so lazi, in ironično dodal, da »oblasti v Togu skušajo v Gani najti grešnega kozla za vse neumnosti, ki jih zagrešijo«. Od samostojnosti naprej Togo in Gana, ki imata kakih 800 kilometrov skupne meje, se nista imela dobrih medsebojnih odnosov. Gana je neugodno ocenila državni udar, ki ga je izvedel Eyadema leta 1967, saj ta ni imel posluha za dobre odnose med prebivalci Toga in Gane v južnejših predelih, sam je namreč s severa. Po drugi strani pa so oblasti v Togu v prevzemu oblasti Jerrya Rawlingsa v Gani videle grožnjo in mladega revolucionarnega oficirja, ki ga je prevzel marksizem, imele za državnega sovražnika številka ena.

Oba državnika sta se pogostó medsebojno obtoževala in tudi poskušala omajati moč drugega.

Jean-Pierre Gallois / AFP

Bolgarska privatizacija in lastninjenje na črno

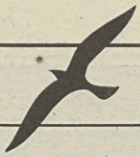
SOFIJA - Privatizacija v Bolgariji je počasna, saj jo zavirajo politični spopadi in medlo zanimanje tujih vlagateljev. Le sedem od 85 nekdanjih velikih državnih podjetij iz programa vladne agencije za privatizacijo je lani naslo nove lastnike. Med velike posle sodita prodaja obratov za predelavo koruze v Razgradu (na severovzhodu) belgijski družbi Amylum in prodaja tovarne cokolade Republika Svoje pri Sofiji švicarski družbi Jakobs Suchard. Država je s prodajo zaslužila 85,6 milijona dolarjev.

Rezultati prodaje majhnih in srednjih podjetij, ki so jih prodajale mestne oblasti in ministrstva, so picli. Sofijske oblasti so prodale 19 trgovin, samopostrežb in restavracij. Zupanstva in zasebniki lokale raje najemajo. Vlada je že junija lani predlagala nacrt množične privatizacije 500 velikih in srednjih podjetij s podporo IMF in predstavnictva Svetovne banke. Projekt predvideva razdelitev lastninskih nakaznic v višini 30 tisoč levov (tisoč dolarjev) državljanom, ki so stari več kot dvajset let. Nakaznice bodo lahko zamenjali za delnice. Parlament predloga se ni obravnaval, zamuda pri privatizaciji pa se pospešuje nezakonito lastninjenje podjetij. Kot je izjavil nekdanji predsednik agencije za privatizacijo Aleksander Bojkov, so direktorji državnih podjetij na svoje nekdanje trge preusmerili zasebna po-

djetja s katerimi so bili tesno povezani. Sedanja predsednica agencije Reneta Idzova pa je potožila, da mora delovati »v shizofrenem okolju«, kjer »prava vojna med institucijami« in političnimi silami močno zavira privatizacijo. Pogosta menjava sogovornikov pri pogajanjih s tujimi vlagatelji, birokratska togost, nejasnosti o dejanski vrednosti premoženja podjetij, ki naj bi jih privatizirali, ter vrzeli v zakonu o privatizaciji so po njenem poglavitne ovire. Program agencije predvideva, da bodo leta 1994 privatizirali od 315 do 320 podjetij, katerih aktiva predstavlja desetino kapitala državnih podjetij. To naj bi državni blagajni prineslo 160 milijonov dolarjev. V letu 1994 bi se morala začeti tudi privatizacija bank, je izjavil predsednik Narodne banke Todor Valcev.

Od 50 do 80 bank, kolikor jih je obstajalo leta 1989, se je že združilo v pet velikih bank, ustanovili pa so tudi petnajst zasebnih bank. Zasebni sektor, ki do padca komunistične vladavine ni obstajal, zdaj zagotavlja dvajset odstotkov bruto domačega proizvoda, ugotavlja državni institut za statistiko. Od 105.500 zasebnih podjetij jih kar 63 odstotkov deluje v trgovini in storitvah in le pet do deset odstotkov v industrijski proizvodnji, 91 odstotkov zasebnih podjetij nima več kot pet zaposlenih.

Vessela Sergueva / AFP

SRBIJA / V OBLASTI NIČEL

Z bankovcev so zbrisali devet ničel

Kilogram sira stane 120 mark, univerzitetni profesor pa zasluži le nekaj mark mesečno

BEograd - Tik pred koncem megainflacijskega leta 1993 so državljani Srbije in Črne gore izvedeli, da njihov dinar pravzaprav ni tako malo vreden, kot ga cenijo poulični razpečevalci. Dva dni pred novim letom je radio sporočil, da bankovec za 500 milijard dinarjev v Nemčiji kupujejo kot numizmatično redkost po dvajset mark. A prav ta dan so razpečevalci po beograjskih ulicah bankovec z enajstimi ničlami ovrednotili le na okrog deset pfenigov. Tako Srbija in Crna gora novega leta nista začeli z ničle, ampak - z dveh ničel. Najmanjši bankovec v letošnjem letu, po denominaciji, ki mu je odvzela celo devet ničel, bo vreden sto dinarjev, za katere seveda ni mogoče kupiti ničesar, saj samo struca kruha v prvih ponovovrednotenih dneh stane 70 tisoč dinarjev.

To je bila že tretja denominacija v letu 1993: prva je izbrisala dve ničli, druga pa šest. Opraviti bi jo morali že prej, saj je trg ostal brez potrebne količine denarja. A tudi to ni pomagalo. Kakor hitro se je pojavil »svež« denar, so poulični

razpečevalci dvignili ceno marke z bilijona dinarjev (tisoč milijard) na pet bilijonov dinarjev. Takrat se je začela vrtoglava tekma uličnih razpečevalcev in države, ki je uradni tečaj marke razglasila v vrednosti 4500 milijard (oziroma 4500 di-

narjev - če upoštevamo devet prečrtanih ničel), črna borza pa se je na to odzvala s povečanjem cene za marko za deset tisoč dinarjev. Država je takoj vrnila udarec, da bi uradni tečaj priblizala črnemu, in nemudoma objavila nov uradni tečaj 8500 dinarjev za nemško marko.

Ta boj med finančnimi giganti zmedeno opazujejo državljani, ki se nimajo kam zateči, saj vlakovodje stavkajo, avtobusi nimajo goriva, vse pa se dogaja pod grožnjo popolne teme, saj se je tudi Elektroprivreda Srbije odločila za stavko.

Trgovci se skušajo finančnega zloma rešiti tako, da z izgovorom o inventuri po novem letu ne sprejemajo čekov. Posamezne zasebne trgovine

Brezplačna hrana, ki jo delijo člani Draškovićeve SPO, je edini vir preživetja za vse več Srbov

so že uvedle točke (katerih vrednost niha skladno z vrednostjo marke na crnem trgu). Ker je izdelke, katerih cene so napisane v točkah, mogoče plačati z dinarji ali čeki, so tudi trgovci doumeli, da bo vse to že čez kak dan le še papir brez vrednosti, in se

zatekli k novemu sistemu. Cene spet zapisujejo v točkah, vendar so te desetkrat višje v primerjavi s crnim tečajem, tako da zdaj kilogram sira stane 120 mark, hrenovke so po 150 mark, zobna krema 20 mark itd. V Beogradu, ki se je že zdavnaj spremenil v Ponte Rosso, je treba vse plačati v markah. Tudi na tržnici, kjer je krompir po dve marki. Na silvestrovo 1993 je Srbijo preplaval kaos - monetarni, socialni, duhovni. Stavkajo železničarji, zaradi stavke v elektrogospodarstvu so mnogi novo leto pričakali v mraku, avtobusni vozniki red je razredčen, prišlo je do zloma mestnega prometa in mogoče le še posebnost: tudi pogrebne službe stavkajo. Tako se je že v prvih dneh novega leta zgodilo tisto, kar so se pred nekaj dnevi označevali kot zgolj potencialno žarišče stavk: predavatelji in profesorji zavračajo plače, ker so te vredne le nekaj mark. Podobno so storili tudi zdravniki in medicinsko osebje.

Novo leto pa je vseeno prineslo »srečo« posameznim slojem družbe. Upokojencem, ki niso prejeli pokojnine niti pred novim letom, so zdaj obljubili, da

bodo dobili akontacije 7. januarja, na pravoslavni božic. Ta zamuda pa je njihove povprečne pokojnine z desetih mark zmanjšala na pol marke, tako da je v Srbiji največja neznanica, kako sploh ljudje živijo.

Zvezna vlada je napovedala, da bo vrednost zajamčene plače odslej usklajevala vsak dan in ne več vsak teden. Hkrati je napovedala tudi vseobsegajoči protiinflacijski program na pobudo srbskega predsednika Miloševića. Čeprav ta se ni objavljen, so ga posamezni opozicijski voditelji že ocenili »za manever oblasti, ki je namenjen ustvarjanju iluzije, da se je mogoče izkupati iz krize«.

Voditelj Deposa Vuk Drašković je obtožil Miloševićev režim, da zavlačuje s konstituiranjem srbskega parlamenta po volitvah (zanje se vedno niso objavili uradnih rezultatov), ker zeli obdržati »vojasko-policijski« parlament, za katerega bi delala tudi pravosodje in tožilstvo, pod okriljem vladajoče socialistične stranke.

Okrožno javno tožilstvo je vložilo obtožnice in policija lovi rudarje, železnice, učitelje, kmete. Oblast je prepričana, da bo pekarnen naplnila s kruhom ta-

ko, da bo zapore napolnila z lačnimi, je izjavil na neki tiskovni konferenci Vuk Drašković.

Vzdusje v državi se vse bolj zaostrojuje, saj prihajajo na dan vse Miloševićeve predvolilne prevare v zvezi z odpravo ukrepov ter nerešena vprašanja o konstituiranju parlamenta in imenovanju mandatarja. To spravlja v bes opozicijske stranke, ki so na volitvah osvojile večino.

Tako postaja ugled Miloševićevega režima vse bolj vprašljiv, saj napovedujejo, da bo inflacija januarja dosegla milijon odstotkov. Velikanske redukcije elektrike, ki so jih bili prisiljeni uvesti zaradi stavk rudarjev v premogovnikih, so razkrile, da Srbija, ki ima sicer dovolj surovin, nima več nobenih zalog.

Bankrota režima ne bodo mogle prepričati niti prošnje za uvoz ruskega plina za sole, ne histerično obtoževanje Zahoda, da hoče uničiti srbski narod, prav tako ne upi v predsedstvo Grcije v Evropski uniji; čeprav so Vecernje novosti tesno povezane z vladajočo SPS, so svojo letošnjo plaketo podelile nikomur drugemu kot - grškemu narodu.

Davor Kriska

Kmalu bo vsa Srbija stala v vrsti za brezplačno hrano, ki jo deli SPO

Prečudovit sončen dan je zvalil na ulice na tisoče Beograđanov. Sobota je že po običaju dan za nakupe, tako da se jih je večina napotila v središče mesta. Čeprav na njej ni prazničnega vzdušja in je brez kakršnihkoli novoletnih okraskov, Knez Mihajlova ulica se vedno privlači veliko sprehajalcev.

Toda za tiste, ki bi hoteli ohraniti vsaj kakšno iluzijo o dejanskem položaju, ne da bi se z resničnostjo soočili preveč neposredno, ni bilo bolje, če bi se ob sobotah sprehajali kje drugje. Ob sobotah opoldne namreč na Trgu republike, pred spomenikom kneza Mihajla, človekoljubna organizacija Spona (ki jo vodi Danica Drašković, soproga voditelja Srbskega gibanja) in sindikat Nezavisnost delita hrano revežem. Tako neposredno zanika govorice SPS, da bodo hrano razdeljevali tako ali tako samo do volitev. Ko je se trda noč, se začne obli-

kovati kilometre dolga vrsta potrpežljivih, poniznih in lačnih. V vrsti je največ starcev in stark, a tudi družine z otroki. Sleherno soboto se vrsta podaljša, saj je vse več sprehajalcem uspelo premagati zadrego, zaradi katere so prejšnjo soboto se oklevali.

Upokojena pravna svetnica pri socialnem zavarovanju nam je povedala, da je štirinajst dni prej stala v vrsti iz protesta proti vladi, tokrat pa je k temu prisiljena. Anketa, ki so jo izvedli pred kratkim, je pokazala, da kar sedem od desetih vprašanih priznava, da dobivajo hrano od SPS. Mogoče je to dobro, saj psihologi zatrjujejo, da ljudje podzvestno sovražijo tiste, od katerih so odvisni. Če se sprehodite vzdolž vrste, ne morete spregledati lepo oblečenih ljudi, ki jih je vse več. Najbrž razmišljajo o boljših časih ali o tistih, ki jih šele čakajo. Lačno Srbijo na Trgu republike pričaka glas Rada

Radovanovića iz sindikata Nezavisnost. Tistim, ki otopelo čakajo v vrsti in povešajo pogled, ko sprejemajo kruh iz rok Danice Drašković in potem se kilogram sladkorja in zavitek testenin, skuša neutrudni Radovanović dvigniti moralo.

Poziva jih, naj se veselijo sonca, in zatrjuje, da se obstaja upanje. Spona in Nezavisnost, nadaljuje, SPO in Državljanska zveza Srbije si prizadevata, da bi storila vse, kar moreta. Živez prejemajo od tistih, nadaljuje, ki se imajo, da bi lahko razdelili vsem, ki nimajo več. Tisti pa, ki so krivi za vse to, crtajo ničle z bankovcev, namesto da bi vsi mi prečrtali njih. Korak za korakom se tako pripadniki »nebeskega naroda«, ki se »ne bodo nikomur klanjali«, selijo v vrste. Le se nekaj sobot in v tej vrsti bo stala vsa Srbija.

Vlado Babić

HRVAŠKA / OBISK M. ALBRIGHT

Vojnih zločinov ni moč naprtiti vsemu narodu

ZAGREB - »Namen mojega obiska je prepričati vse udeležence v tukajšnjem trpljenju, prelivanju krvi in umiranju, naj se končno posvetijo iskanju resitve, miru in stabilnosti,« je novinarjem na zagrebškem letališču povedala Madeleine Korbel Albright, veleposlanica ZDA v ZN, preden je v četrtke jutraj odpotovala v Varsovo.

To je bilo hkrati sklepno dejanje dvodnevne ameriškega obiska na najvišji diplomatski ravni od razglasitve hrvaske samostojnosti. Albrightova je na tiskovni konferenci poudarila prizadevanja za zagotovitev nemotenega gibanja konvojov s človekoljubno pomočjo v BiH, čemur je mnogo pozornosti posvetila tudi med pogovori s predsednikom Tudmanom in hrvasko vlado.

»Oviranje konvojov ni le kršenje humanitarnega prava, je tudi vojni zločin, zato morajo vse strani brez zadržkov izpolniti obveznosti,« je dodala velepo-

slanica in v imenu ZDA zahtevala takojšnji konec bosanske vojne. Potem ko je obiskala Vukovar in tamkajšnje skupinsko grobnico, je se bolj prepričana v upravičenost ameriškega stališča, da za vojne zločince ne more biti amnestije.

Krivce mora doleteti zaslužena kazen, saj bi priznanje kolektivne krivde pomenilo, da ljudje ne bodo mogli več živeti drug z drugim. Odgovornosti ne sme prevzeti ves narod, temveč konkretni krivci, tisti, ki so zločine zagrešili. Albrightova se je o tem menda pogovarjala tudi s Franjem Tudmanom in pojasnila, da je kaznovanje zločinov ena od dveh zahtev, od katerih ameriška vlada ne bo odstopila. Druga je dosledno uresničevanje ukrepov proti ZRJ, saj je pogoj za razpravo o njihovi odpravi popolno spoštovanje vseh resolucij Varnostnega sveta, vključno z resolucijo št. 871, ki govori o ozemeljski celovitosti Republike Hrvaske.

M. Albright (Telefoto: AP)

Na novinarsko vprašanje, ali je bila med pogovori s predsednikom Tudmanom na dnevnem redu tudi navzočnost redne hrvaske vojske v BiH, torej morebitni ukrepi proti Hrvaški, je Albrightova odgovorila, da ne želi govoriti o podrobnostih sestanka s Tudmanom. Pričela pa je, da so ZDA močno vznemirjene zaradi govoric o angažiranju hrvaških enot v Bosni. Dodala je se, da je hrvaškemu voditelju svetovala, naj uporabi svoj vpliv in pomaga zagotoviti svoboden pretok humanitarne pomoči ogroženemu prebivalstvu.

Gordana Gojak

NATO / MANFRED WOERNER O BIH

Znak za zračni napad na Bosno kadarkoli

Nato je pripravljen izdelati tudi mirovni načrt, seveda če ga bodo upoštevale vse sprte strani

BRUSELJ - Nato lahko kadarkoli da znak za začetek zračnega napada na Bosno, da bi zascitil Sarajevo, če bi to zahtevali Združeni narodi, je v petek izjavil generalni sekretar Nata Manfred Woerner. Prav tako so v Natu pripravljeni izdelati mirovni načrt za Bosno, seveda s predpostavko, da ga bodo upoštevale vse sprte strani, je še dodal v pogovoru z novinarji v ponedeljek popoldne v Bruslju.

»Sklep o zračnih napadih, ki smo ga sestavili že avgusta, se vedno velja. Toda naše posredovanje je odvisno izključno od odobritve vojske ZN in predvsem od generalnega sekretarja ZN. Vendar bo Nato po ustreznih zahtevi ZN svoj sklep o zračnem napadu nedvomno uresničil.« Avgusta se je Nato odločil, da bo posredoval v primeru, če bo »ogroženo« Sarajevo ali katero koli drugo mesto oziroma če bodo v Bosni ovirali razvažanje

humanitarne pomoči. V nasprotju z željo Združenih držav po enotni akciji, ki naj bi jo neposredno izvedel Nato, so ostale države članice zahtevale, naj o zračnih napadih Nata odločajo predvsem sami Združeni narodi. Woerner je izrazil prepričanje, da bodo Američani sodelovali

pri oblikovanju mirovnega načrta, ki bi ga utegnil predložiti Nato: »Če bo res potrebno oblikovati mirovni načrt, bodo Združene države pripravljene sodelovati. Tako vsaj mislim.« Ko so nekateri novinarji podvomili o možnosti sodelovanja Americanov pri posredovanju v Bosni, je Woer-

ner izjavil, da Nato namestila na ozemlje Bosne poslati 50.000 mozo, od tega naj bi bila kar polovica Americanov. Generalni sekretar ZN je ponovil pogoje za sodelovanje Nata pri uresničevanju mirovnega načrta: »Skupno poveljstvo, točno določen mandat in, seveda, konec posredovanja mora biti točno določen.«

Glede bosanskega vprašanja je izjavil, da se bodo na sestanku Nata v Bruslju s tem problemom ukvarjali v okviru treh temeljnih vprašanj: sodelovanja z državami, ki bodo posredovale, uporabe težkega orožja in vzpostavitev dovolj prožnih struktur, ki bi Evropejcem omogočale, da bi lahko učinkovito sodelovali z Natom. »To so v glavnem vprašanja, s katerimi se bomo ukvarjali na tem sestanku. Za sedaj se ne bomo razpravljali o drugih vprašanjih, ki bi se ob tem še utegnile pojaviti,« je dejal. (AFP)

Manfred Woerner (Telefoto: AP)

LIBANON / KANA GALILEJSKA

Na čigavi zemlji je Jezus delal čudeže?

Sveta zemlja je stičišče ekstremizmov in fanatizmov

BEJRUT - Pet mesecev po prvem uradnem obisku papeža v Libanonu se je ob predlogu nekega šiitskega duhovnika, naj zgradijo mosejo v Kani na jugu Libanona, na kraju, kjer se je zgodil prvi Jezusov čudež, sprožila politično-verska polemika, ki vsebuje tudi arheološke prvine.

Libanonci so v okviru svoje prevladujoče ustne tradicije globoko prepričani, da je v Kani Galilejski (-Quana-al-Jalil), nekaj kilometrov južno od Tira, Jezus spremenil vodo v vino med znamenito zadnjo večerjo. Ta tradicija je v skladu z odkritji številnih arheologov, ki na osnovi kratkega odlomka iz Janezovega evangelija Kano umešajo v Izrael, a ceprav se tehtnica precej nagiba res v

to smer, o tem se zmeraj obstajajo dvomi. Le nekaj dni po uradni napovedi zgodovinskega obiska papeža Janeza Pavla II. v Libanonu, pred koncem lanske pomladi, je šiitski sejk iz Kane Jaafar Sayegh pozval h gradnji moseje prav na tistem mestu, kjer naj bi Jezus naredil prvi čudež na željo svoje matere.

Libanonska vojska je takoj po tem pozivu zavarovala omenjeno območje. Dogodek sam ni imel večjega odmeva, začel pa se je razrascati v afero takoj po tem, ko je ta kraj obiskal predsednik parlamenta Nabih Berri, vodja šiitskega prosirskega gibanja Amal, ki je novembra odpotoval v Vatikan, kjer je Svetemu sedzu izročil dosje, v katerem je po njegovem trdno dokazano,

da Kana Galilejska pripada Libanonu.

»Te ugotovitve dokazujejo, da je Kristus naredil svoj prvi čudež v Tiru,« je izjavil Berri, cigar izjave, ki jih je dal delegaciji prebivalcev iz Kane, v kateri so bili tako muslimani kot katolicani. »Kana je za nas simbol in povsem nesprenjemljivo je, da bi postala stičišče ekstremizmov in fanatizmov,« je izjavil Berri. Z mislijo na poziv šiitskega sejka je Berri se dodal: »To, kar smo slišali, je zelo daleč od tega, kar tradicionalno vemo, od našega islama in od našega krščanstva.« To izjavo so podprli tudi visoki muslimanski dostojanstveniki iz Tira, ki so po ponedeljkovem sestanku »pridružili svoj glas temu stališču«. Visoki muslimanski duho-

vniki so pozvali prebivalce Kane, »naj strnejo svoje vrste zoper ekstremizem, da bo zemlja, po kateri je hodil Jezus, ostala se naprej sveta.«

»Moramo jo ohraniti,« so dodali, saj že sama po sebi pomeni mosejo in zanesljiv dokaz ter priča o Jezusovem čudežu.

Berrijevo stališče je pozdravila tudi Maronitska liga, najbolj vplivna krščanska skupnost v Libanonu. V svoji zadnji številki je stirinajstnevnik Libanonski pregled na treh straneh objavil slikovno reportazo z naslovom V Kani po Jezusovih stopinjah, pri kateri pa ne pusa niti najmanjšega dvoma o tem, da je prislo do prvega Jezusovega čudeža prav v Libanonu.

Michel Castex / AFP

Jeruzalem je sveto mesto treh ver, krščanstva, muslimanstva in judovstva

SLOVAŠKA / LOVSKI TURIZEM

Habsburške posesti je bilo zmeraj moč vnovčiti

TOPOLCJANKY - Slovaska poskusa bogastvo svoje narave vnovčiti s ponudbo tujim lovcem, da za 9.500 dolarjev uplenijo medveda, merjasca ali jelena. »Zahodnjaki so navdušeni, ker lahko v srcu Evrope lovijo medveda,« pravi Daniela Stabova, direktorica turistične propagande pri slovaškem ministrstvu za gospodarstvo.

Na Slovaškem je 40 lovskih rezervatov, kjer živi ogromno divjadi - od fazanov do volkov. Topolcjanke je največji lovski rezervat v srednji Evropi in je nekoč pripadal Habsburzanom, ki so zgradili tudi renesančni dvorec nad vasjo, po kateri se imenuje rezervat. Zadnji lastnik, Josef August von Habsburg, je tukaj ustvaril največje lovišče v avstroogorskem cesarstvu.

Sedaj je dvorec, ki je v državni lasti, kombinacija hotela, palače in lovske koč. V času, ko je bil Topolcjanke protokolarni objekt ceskoslovaške komunistične elite, sta bila med njegovimi gosti tudi Erich Honecker in Fidel Castro. Lovisce Topolcjanke, ki praznuje 700-letnico, se razteza na 30.000 hektarjih gozdov, polnih zajcev, fazanov, jelenov, divjih prasicev in medvedov. V ostalih slovaških loviščih so se divje macke, lisice in volkovi.

Lovske izlete organizirajo številne slovaške turistične agencije. Njihove cene so različne, vendar lov ni poceni. Uplenjen medved stane od 2.700 do 4.000 ameriških dola-

rjev. Jelen z rogovjem, ki je sirse od 2, 20 metra, bo lovca stal 9.400 dolarjev, pravi Ernest Krejci, direktor agencije Topolov, ki organizira lovske izlete na tem območju.

Tocnih podatkov o letnem dohodku od lovskih dovolilnic ni; nekateri ocenjujejo, da dosega 2, 2 milijona dolarjev, vendar turistični strokovnjaki trdijo, da slovaške agencije zaradi davkov prijavljajo nižje dohodke. Po podatkih Ministrstva za gospodarstvo je Slovaška v prvih devetih mesecih leta 1993 imela 300 milijonov dolarjev turističnega priliva.

Na Slovaškem je bilo leta 1993 uplenjenih 300.000 fazanov, 200.000 rac, 20.000 jelenov, 35.000 merjascev in 70 rjavih medvedov. Slovaška vlada je postavila mejo 82 medvedov na leto, od tega jih polovico uplenijo tujci, večinoma Nemci, Avstrijci, Italijani in Francozi. »Lovcev ne pritegne samo tradicija, ampak tudi velikost lovišča,« pravi Krejci. Leta 1993 je v lovišču Topolcjanke lovilo okoli 250 tujih lovcev, ki so skupaj s približno 500 Slovaki uplenili okoli 1.100 zivali, od tega 350 merjascev.

Dvorec Topolcjanke in njegova zemljišča je Českoslovaška nacionalizirala po 1. svetovni vojni in je leta 1923 postal letna rezidenca predsednika Tomasa Masaryka. Predsednik Slovaške Michal Kováč razmišlja, da bi tradicijo obudil tudi na tem področju.

Chris Sulavik / Reuter

NEKJE V EVROPI

Uvod v aneksijo Stare celine

BRANKO ŠÖMEN

Valahol Európában - je bil eden prvih povojnih filmov, ki sem jih videl v zakotnem podezelskem kinu, prav tako kot film Veliki diktator Charlesa Chaplina. In od vsega, kar mi je ostalo od filma - razen obsodbe vojne, vendar take, da je režiser z judovskim priimkom Groschmid oziroma Geza von Radványi dal najprej prednost človeku, nato družini in na koncu narodu, torej popolnoma nasprotno od danasnega pojmovanja civilizacijskih vrednot: vse za narod, družina je seveda osnovna celica tega naroda oziroma družbe, posameznik, človek, pa se bo že znašel - je bil njegov naslov. V madžarscini pa tudi v slovenscini melodičen, poetski, celo fotogenični; pomeni pa: Nekje v Evropi.

Politična zmeda okrog nas je posledica podrtih, predrugacenih moralnih in estetskih norm: tam, kjer je vladar nekega ljudstva postal vodja, oče naroda, tam je kaj malo prostora za individualizem, za posameznika in cimveč je v takšni državi nesrečnih ljudi, bolj žalostna, siromašna in tiranska je država. Zato sem prijeto osupnil, ko je na začetku novega leta svetovno znani dirigent, prav tako Jud, potem ko je odložil violino, zazelel vsem oboževalcem, ljubiteljem dujnajške in zdavnaj že tudi evropske glasbe srečno novo leto z željo, da na svetu, predvsem pa v letu v katerega smo vstopili, ne bi vladali ne demagogi ne fanatiki. Hotel sem narediti spisek teh evropskih demagogov in fanati-

kov, a sem obsedel pred praznim listom papirja. Demagog je človek brez fantazije, ponavlja prisvojeno misel in jo vsiljuje drugim. Fanatik ne pozna nobenih, ne čustvenih ne besednih ovir, predvsem pa ne akcijskih omejitev: izmislil si je cilj in prisel bo do njega čez tuja trpljenja in lastne diplomatske zvijace in izigravanja, po morju krvi, če bo potrebno. Nasteli bi lahko vsaj dva demagoga, dva fanatika. Vsi stanujejo vzhodno od raja. Na tleh, kjer se je začela prva svetovna vojna, kjer se je začela druga

svetovna vojna in kjer teče že tretje leto stoletna vojna. Ali drugače rečeno: medtem ko mi spimo, drugi umirajo. Bil je čas, ko je »gnila Avstrija« priprava aneksije Bosne in Hercegovine, da bi tako pridobila bogato zemljo in formalno zajezila prodor islama do evropskih preddverij. Bil je to čas, ko so bili naši očetje in dedje prepričani, da je rešitev za Srbe, Hrvate in Slovence v jugoslovanstvu, zato so glasno sanjali, da človek se ne pomeni judožerca, da brat ne pomeni krvnika, da človek

ni Kajin svojemu bratu niti človek volk človeku, da različne osebe lahko živijo druga ob drugi... Je bila ta sen neumost? Je bila ta vera norost? se sprašuje Tin Ujević v enem od svojih esejev.

Nekje v Evropi je bil narejen film o boju zoper fašizem. Kajti takrat so povsod po Evropi ziveli za boljši svet, se zanj razdajali. Nastal je novi dom, hiša, sistem, družba. V vsaki državi drugačna, po svoji podobi. Potem pa je eden od demagogov - fanatikov umrl in na Balkanu se je razblinil jugo-

slovanski sen. Kadar danes pogleda človek skozi zgodovinsko okno, lahko vidi bolno, izkrivljeno podobno te iste Evrope, ki se ne sluti, da se je zacelo nekaj novega, nepredvidljivega, zastrasujočega, da se je začela aneksija Evrope, ki je nekoč predstavljala Avstro-ogrsko monarhijo. Ljudje z Balkana so se raztepli po vsej Evropi. V Pragi so od sto dvajset aretiranih kriminalcev samo v decembru identificirali največ Srbov in Crnogorcev. Slednji držijo v rokah bratislavsko prostitucijo, tihotapstvo, Budimpešta je polna preprodajalcev in avtomobilskih tatov. Prva žrtev medsebojnega obračuna je že padla v Liegeu v Belgiji (ki je nekoč spadala pod Avstro-ogrsko monarhijo!), a to je sele začetek. Srbski kriminalci bodo brezali pred bosanskimi, bosanski pred hrvaškimi in tako v krogu in nazaj. In nekje po Evropi bodo ostali sledovi balkanskih zločinov, namesto slovenske, hrvaske in druge nacionalne kulture. Kajti na vprašanje, kaj prinasamo Evropi, s čim bogatimo to Evropo - je odgovor zelo preprost: Prinasamo netolerantnost in nesporazume, primitivizem in kri. Ker Evropa se vedno ne verjame, da ji je začel Balkan tkati crni vdovski pajčolan, da se pripravlja na njen pogreb, da so prvi mrljski ogledniki že med nami in da nekje v Evropi že nekaj časa bije memento mori, vendar ga je glasba iz disko klubov preglasila. Namesto memento mori, se sliši samo ne nōri, ne nōri!

Dunaj - blišč stare visoke družbe za fotografe, snemalce in turiste

VLADA SKUŠA ZAJEZITI POJAV

Američani prav ne morejo brez strelnega orožja

V vsej državi v rokah civilistov 210 milijonov pušk in pištol

WASHINGTON - V Združenih državah Amerike se zvezne oblasti ubadajo s čedalje bolj perečim vprašanjem nenadzorovanega širjenja orožja med prebivalstvom. Se pred nekaj dnevi je zakladni minister Lloyd Bentsen predlagal podrazitev licenc za prodajalce orožja od sedanjih 10 na 600 dolarjev na teden; to naj bi vsaj zmanjšalo število pooblaščenih prodajalcev, ki jih je v ZDA nič manj kot 284 tisoč.

Včeraj pa so dali v javnost se en ukrep: vlada ne bo več prodajala pooblaščenim trgovcem orožja, ki so ga odrabili zvezni agenti in ki je tako prihajalo na tržišče. Računajo, da je posebni vladni urad prodal v

zadnjih desetih letih trgovcem več kot 60 tisoč kosov orožja, kar je seveda prinašalo v zvezne blagajne lepe vsote denarja.

Vprašanje je seveda, ali bo ta ukrep odločilno vplival na zaskrbljujoče širjenje orožja v državi. Računajo, da je trenutno v ZDA v rokah civilnega prebivalstva kakih 210 milijonov komadov strelnega orožja.

Prav včeraj pa je neka banka v Boulderju v državi Colorado potrdila, da bo nadaljevala s tradicijo, da svojim klientom namesto izplačevanja obresti na vložene vsote daruje puške ali revolverje. V 18 letih je banka že izročila svojim klientom 12 tisoč pušk in pištol.

VERA / OD RUSIJE DO UKRAJINE IN SRBIJE

Včeraj praznovali pravoslavni božič

*Cerkve so bile vsepovsod nabito polne
V Moskvi tudi številne folklorne prireditve*

Nabito polna pravoslavna cerkev v Moskvi med polnočnico (telefoto AP)

MOSKVA - Pravoslavni svet je praznoval včeraj božič. V Moskvi in drugje v Rusiji, kakor tudi v Ukrajini, Belorusiji in Gruziji so bile cerkve nabito polne. Verniki so pobožno poslušali pridige patriarhov, med njimi tudi niso bili samo starci in otroci, ampak ljudje vseh starosti. Opolnoci so zvonili zvonovi vseh 12.000 ruskih cerkva, a tudi cerkva v Ukrajini, Belorusiji in Gruziji, kjer divjajo divji spopadi in nima prebivalstvo druge utehe, kot da se zateče k veri, upanju. V raznih predelih Moskve, tako tudi na Rdečem trgu so se vrstile folklorne prireditve.

Božič so praznovali seveda tudi v Beogradu in Srbiji nasploh ter, skratka, povsod tam, kjer velja pravoslavna veroizpoved.

NOVICE

Ker je bil rojen na letalu bo odslej letel brezplačno

TEL AVIV - Leta 1950 se je 120.000 Židov preselilo iz Iraka v Izrael. Prevažali so jih tudi z letali in na enem izmed teh se je 5. avgusta tistega leta rodil David Cohen. Ko je izraelska državna televizijska postaja predvčerajšnjim obujala spomine na tedanji dramatični eksodus, je Cohen telefoniral v studio in povedal svojo zgodbo; slisal jo je tudi direktor letalske družbe El-Al Rafi Har-Lev in ves ganjen pri prici odločil, da smeta Cohen in njegova mati poslej zastoj leteti na vseh progah te družbe...

Romunski helikopter strmoglavil: šest mrtvih

BUKARESTA - Blizu vojskega oporišča v Tuzli, ki leži približno 300 kilometrov jugovzhodno od Bukareste, se je predsinocnim zrušil helikopter Iar 330 romunske izdelave. V nesreči, katere vzroki se niso znani, je bilo ob življenje šest oseb, med njimi tudi ameriška državljanka. Tragično vest je sporočilo obrambno ministrstvo.

Argentina: smrt nemške alpinistke na Aconcagui

BUENOS AIRES - Na najvišji latinskoameriški gori Aconcagua je mraz ugonobil nemško alpinistko Annette Möller. V sotoru, postavljenem 5.450 metrov visoko (vrh gore je pri 6.962 metrih), jo je našel »klinično mrtvo« zdravnik iz vrst neke druge gorske odprave. Na isti gori so reševalci naleteli se na tri alpiniste, ki so bili že napol zmrznjeni - dva sta Japonca, eden pa Nemec.

Na Floridi padlo letalo: deset ljudi ob življenje

WASHINGTON - Med poletom iz Orlanda, kjer je sloviti Disney World, v Miami je nastala na dvomotornem letalu Beech 90 Kingair okvara, zaradi katere sta poskušala pilota zasilno pristati, vendar zaman: letalo je tresčilo na podezelsko cesto in se v hipu vnelo. Umrlo je deset oseb, sicer oba pilota in osem potnikov, med katerimi so bili par japonskih novoročencev in njuni družinski člani. Kotaro Kato (28 let) in Hiromi Takahara (25) sta se vzela 2. januarja v Miamiu in se s svojci, ki so prisli nalašč za to iz Japonske, odpeljala na poročno potovanje v Orlando.

Aretirali (in že izpustili) igralca Mickeya Rourkeja

MIAMI - Pred nočnim zabaviščem Mickey's Club v Miami Beachu na Floridi, ki je last znane filmskega igralca in boksarja-amaterja Mickeya Rourkeja, se je vnel včeraj ponoči silovit skupinski prepir, ki se ga je udeležilo kar 75 oseb. Policija je privozila ravno takrat, ko je hudo razburjeni Rourke obsul s psovskami neki par: ker se je spril tudi nad agente, so ga brz popeljali v najbližji zapor, vendar so ga kmalu zatem izpustili proti plačilu 500-dolarske kavcije (okoli 800.000 lir).

Brzovlak ali gliser?

PARIZ - Sneg in dez se vedno pestita Francijo. Se posebno hudo je na območju reke Loire, ki grozi, da bo prestopila bregove. Močno sneženje je posredno botrovalo tudi požaru na transformatorju visoke napetosti v Saint Etienne, tako da je 80 tisoč stanovanj ostalo brez elektrike. Nekoliko boljši je položaj okrog Lyona, kjer so spet odprli za promet avtocesto A7, prav tako je spet vzpostavljen železniški promet na progi Pariz - Bordeaux, ki je bil prekinjen, ker je bila postaja v Poitiersu pod vodo. Na to postajo je včeraj privozil prvi visokohitrostni vlak, ki ga vidimo na sliki, kot da bi pripeljal po vodi. (Telefoto AP)

Zaželel si je sprehoda

TUCSON (Arizona) - Noj, ki ga vidimo na sliki (telefoto AP), je v sredo zbežal iz zooloskega vrta v Tucsonu ter se nekaj ur potepal v blizini, dokler ga niso policijski agenti s pomočjo osebja zooloskega vrta ulovili in pospremili v njegovo kletko.

TEŽAVNI DRUŽINSKI ODNOSI

Maltretirane žene vse bolj pogostoma segajo po škarnjah

Zadnji primer: žena mu je odrezala moda, on pa ji je odpustil

LOS ANGELES - Kaze, da ameriške žene čedalje raje segajo po škarnjah, če mož ne ravna z njimi, kot se spodobi. Ameriško časopisje namreč vse bolj pogostoma objavlja vesti o primerih žena, ki so kastrirale soproga. Po primeru zakonca Bobbitt, katerih zgodba je postala v ZDA prava uspešnica, se je podoben primer pripetil v Los Angelesu, nasprotno od Bobbittovih, ki se se vedno tozarita, pa sta se zakonca po »neljubem incidentu« zopet zblizala.

»Incident« se je sicer pripetil se septembra leta 1992, ko se je gospa Aurelia mascevala nad mozem Jai-

mejem Maciasom, ki jo je pretepal, tako, da mu je z velikimi škarnjami kratkomalo odrezala moda. Primer pa je zdaj spet v središču pozornosti, ker se je Macias po kratki ločitvi vrnil k ženi in zahteval od sodišča, naj arhivira sodni postopek proti njej.

Okrožni tožilec Lawrence Longo pa je drugačnega mnenja: »Ne zanima me, če hoče zrtev arhivirati postopek, saj je tu tožilec država Kalifornija.« In obtožbe na račun gospe Aurelie - povzročitev hudih telesnih poškodb - ne predvidevajo odpustanja, pač pa dvanajst let zapora.

AVTOR JURSKEGA PARKA V VRTINCU POLEMIK

Michael Crichton si je nakopal zamero žensk

V svoji zadnji knjigi dokaj negativno opisuje menedžerko, ki »spolno nadleguje« podrejenega

LOS ANGELES - Michaela Crichtona, avtorja »Jurassik Parka« in drugih mednarodnih uspešnic, bodo vsak čas preplavile polemike zaradi zadnje knjige »Disclosure« (Razkritje), ki bo vsak čas na pulitih ameriških knjigarn. V njej je glavna junakinja menedžerka, ki zagreši enega od najogabnejših zločinov, spolno nadleguje svojega podrejenega. Ta celo izgubi službo, ker ga ženska obtoži, da jo je posilil. »V ZDA 5 odstotkov spolnih nadlegovanj zagrešijo ženske nad svojimi podrejenimi,« provokativno navaja Crichton in poudarja: »Odstotek žensk na vodilnih mestih v ameriških podjetjih je isti, 5 od-

stotkov.«

Spremenjena vloga v odnosih med spoloma in v poslovni politiki ameriških podjetij, ki jo predlaga Crichton, bo brzkone razkacila marsikatero žensko, ne samo feministke. Glavna junakinja pooseblja namreč vse negativne stereotipe poslovne ženske, saj je lažniva, dvoumna, prekomerno napačna, rada bi ljudi spreminjala, predvsem pa ima glede na svojo kvalifikacijo visjo funkcijo.

Crichtonova teza pa je precej bolj subtilna, kot kaže na prvi pogled: »Spolna napadalnost je le oblika oblasti,« trdi nekdo v Crichtonovi knjigi. »Ko postane ženska del vodilne elite,

osvoji njena pravila, tako da jo oblastvena struktura varuje in ščiti.«

Crichton se ne boji polemik, se več, polemika bo dobra reklama, kot se je to že zgodilo v preteklosti. Njegovo »Vzhajajoče sonce« so obtožili protijaponskega rasizma, a knjiga je postala uspešnica, prav tako tudi istoimenski film. Polemike so spremljale tudi Jurski park, ljudje pa se zanje niso zmenili, saj sta knjiga in po njej narejeni film dosegla izreden uspeh. Podoben uspeh brzkone čaka tudi Razkritje, saj je Crichton že prodal avtorske pravice filmski družbi Warner Bros dva meseca prej, preden je dokončal to svoje zadnje delo.

NOVICE

Pilz poziva h bojkotu komisije za preverjanje vesti

DUNAJ- Samo dan po napovedi vodji koalicijskih strank, zveznega kanclerja Franza Vranitzkega (SPÖ) in vicekanclerja Erharda Buseka (ÖVP), da bosta obrambni minister Werner Fasslabend in notranji minister Franz Löschner v kratkem nadaljevala prekinjena pogajanja o resitvi problema civilnega služenja vojske, je včeraj poslovodja Zelenih Peter Pilz pozval h bojkotu komisije za preverjanje vesti. Obrnil se je predvsem na mladinske organizacije, da le-te ne bi v komisijo poslale svoje zastopnike in na ta način pomagali preprediti ponovno uvedbo sporne komisije. Kot smo poročali, ima neuspeh še štiri mesece trajajočih pogajanj med SPÖ in ÖVP za posledico, da je od 1. januarja dalje spet veljavna stara ureditev za civilno službo - komisija za preverjanje vesti. Ukinitve te komisije je po mnenju ÖVP povzročila bistveno naraščanje prijav za civilno službo. Ljudska stranka zato hoče podaljšati civilno službo na 12 mesecev, socialdemokrati pa so za 11 mesecev.

Ugodna zunanjetrgovinska bilanca s Česko in Slovaško

DUNAJ - Avstrijski izvozi na Cesko in na Slovaško so se povečali za 12, 1 odstotka - to je bilanca prvih desetih mesecev po osamosvojitvi obeh držav v letu 1993. Avstrija izvažna na Cesko robo v vrednosti 9 milijard, na Slovaško pa v vrednosti 3, 3 milijard silingov (skupaj 12, 3 milijarde). Tudi uvozi iz obeh držav so se povečali, vendar Avstrija - kot v primeru Slovenije - pri tem beleži zunanjetrgovinski bonus v višini 2, 4 milijard silingov. Strokovnjaki govorijo o večajoci se pomembnosti česko-slovaškega trga za Avstrijo. Za primerjavo: izvozi v Veliko Britanijo dosegajo vrednost 17, 4 milijard silingov.

Visoke dobičke igralnic

DUNAJ - Podjetje Casinos Austria z igralnicami v skoraj vseh zveznih dezelah gospodarsko recezijo leta 1993 očitno ni čutilo. Kot je poslovodstvo včeraj sporočilo, so preteklo leto v igralnicah Casinos Austria zabeležili rekordno število 2,8 milijona obiskovalcev (plus 11, 3 odstotka več Avstrijcev, plus tri odstotki več tujcev). Tudi dobiček je z 2,2 milijarde silingi presegel znamko lanskega leta za 11, 4 odstotka, finančni minister pa se lahko veseli dohodkov v višini 1, 5 milijard silingov.

Trend v korist SPÖ

CELOVEC - Po najnovejši anketi javnega mnenja, ki je konec leta 1993 bila izvedena med 500 Celovčani, SPÖ z glavnim kandidatom Petrom Ambrožjem pri deželnozborskih volitvah marca letos lahko računa na 38 do 40 odstotkov glasov. To bi pomenilo, da bi SPÖ skorajda obdržala rezultat volitev leta 1989, v vsakem primeru pa relativno večino v koroskem deželnem zboru. Haiderjeva FPÖ po tej anketi lahko pričakuje samo še med 28 in 30 odstotkov (leta 1989 še 31, 2 odstotka), ljudska stranka deželnega glavarja Christofa Zernatta pa med 20 in 22 odstotkov (1989: 21, 5 odstotka). Za veliko presenečenje pri letosnjih deželnozborskih volitvah na Koroskem pa bi - sodeč po rezultatu ankete - lahko poskrbel Liberalni forum s 7 do 9 odstotkov glasov.

AVSTRIJA / RAZPRAVA O NAPREDOVANJU POGAJANJ

Kdaj v EU?

Busek je po ukoru kanclerja Vranitzkega omilil svoj pesimizem - Ederer in Schmidtova za čimprejšnji pristop

DUNAJ/SALZBURG - Avstrijski vicekancler in predsednik ljudske stranke (ÖVP) Erhard Busek je svojo presimistično oceno glede prepocasnega napredovanja bruselskih pogajanj o avstrijskem pristopu k Evropski uniji nekoliko omilil.

Na tradicionalnem srečanju svoje stranke ob začetku novega leta je prvi mož v ÖVP v Solnogradu dejal, da je zaključek pogajanj le še mogoč marca letos, toda termin je »zelo tesen«.

Kot znano, je predsednik ljudske stranke sele začetek tega tedna sprožil burno razpravo znotraj koalicije, ko je dejal, da osebno ne več izključuje znatno zamudo pri »voznem redu« ter da se lahko zgodi, da referendum o avstrijskem pristopu k EU ne bo izveden - kot načrtovano - junija letos, marveč sele leta 1995.

Predsednik ÖVP in Vranitzkyjev namestnik v zvezni vladi pri svoji najnovejši izjavi pa ni pustil dvoma, da ima zanj vsebina absolutno prioriteto pred terminom vstopa. Glede najbolj kocljive pogajalske točke v Bruslju, kmetijstva, pa je poudaril, da mora avstrijskim kmetom biti zagotovljeno preživetje. Minister za kmetijstvo Fischler je temu dodal, da pogajalska pozicija Evropske unije glede agrarne politike se ni znana. »Ce bo potrebno, se bomo pogajali noč in dan«, je se dodal minister ljudske stranke.

Pred tem je zvezni kancler in predsednik SPÖ Franz Vranitzky odločno zavrnil Busekove pesimistične izjave, ces »vodilni

IVAN LUKAN / IGOR SCHELLANDER

clan zvezne vlade ne daje dobrega vzgleda, ce ze od vsega začetka izpostavlja,

da pogajanj ne bomo zmogli.« Tudi Vranitzky sicer ni izključil, da bi pri

Predsednica Liberalnega foruma Heide Schmidt.

Državna sekretarka za EU Brigitte Ederer (SPÖ).

AVSTRIJA / POLITIKA

ÖVP je začela volilni boj za jesenske volitve

SALZBURG - Avstrijska ljudska stranka (ÖVP) je včeraj uradno začela volilni boj za državnozborske volitve jeseni letos. Na dvodnevni klavzuri stranke v Solnogradu je njen predsednik in vicekancler Erhard Busek javnosti predstavil najpomembnejše teme volilnega boja, izglasovan pa je bil tudi model za izbiro kandidata, ki je obvezujoč za vse, razen za glavnega kandidata Buseka. Predvidene so tako imenovane pravilnice, pri katerih bodo člani stranke imeli možnost uvrščanja kandidatov na kandidat-

no listo stranke.

Glavne teme volilnega boja po so besedah Buseka naslednje: gospodarstvo, domovina varnost. V zvezi z gospodarsko politiko je predsednik ÖVP predstavil nacrt, po katerem naj bi bilo v naslednjih starih letih ustvarjenih 125.000 novih delovnih mest.

Cilj ljudske stranke da je pridobiti tako glasove kot tudi več poslanskih sedežev, je - kljub slabim prognozam strokovnjakov za javnomenjske raziskave - optimistično dejal glavni kandidat Erhard Busek. (I.L.)

pogajanj lahko prislo do zamude, vendar ta okoliscina po njegovem mnenju se ne dovoljuje proklamacije politike »pocasnega postopanja«. Vazni so tako vsebinski izsledki kot hitrost poteka pogajanj, je Vranitzky dopolnil Busekov argument o vecji tezi vsebine - Avstrija naj bi se s cimprejsnjim pristopom izgonila morebitnim nadaljnjim negativnim posledicam, ne pa zaostajala kot »vecni pogajalec«.

Proti vsakršnemu nadaljnjemu zavlačevanju avstrijskega pristopa k Evropski uniji se je izrekla tudi predsednica Liberalnega foruma Heide Schmidt. Za Avstrijo da je zdaj članstvo v EU »najpomembnejša stvar«, je poudarila svobodnjaška dizidentka in od tej priliki ostro kritizirala zadržanje koalicijskih strank, ces da le-te ne dovolj odločno nastopajo proti negativni propagandi Haiderjeve svobodnjaške stranke in predvsem tudi in Zelenih.

Državna sekretarka za evropska vprašanja v zvezni vladi Brigitte Ederer (SPÖ) pa je v zvezi z terminskimi nacrti o avstrijskem pristopu k Evropski uniji poudarila, da trenutno ni nikakršnih razlogov, da pogajanja ne bi bila zaključena marca letos.

Ponovila je, da je referendum o pristopu Avstrije k Evropski uniji načrtovan za mesec junij letos, pri pozitivnem izidu pa bi Avstrija lahko postala polnopravni član Evropske unije s 1. januarjem leta 1995.

Prvič po vojni - KPA ne bo na volitvah

CELOVEC - Deželna organizacija Komunistične stranke Avstrije (KPÖ) na Koroskem je seznanila javnost, da - prvič po drugi svetovni vojni - na deželnozborskih volitvah ne bo kandidirala. V tiskovni izjavi je med drugimi receno, da kandidatura nima nikakršnega smisla, saj KPA v nobenemu od starih volilnih okrožij nima realističnih možnosti za doseg potrebnega osnovnega mandata.

Kot znano, izrazi to restriktiven volilni red manjšim volilnim skupinam na Koroskem - med drugimi tudi slovenski Enotni listi - onemogoča vstop v deželni zbor, saj je za doseg osnovnega mandata potrebnih med 9 do 11 odstotkov glasov v enemu od volilnih okrožij.

Kljub glasni kritiki iz ostalih zveznih dezelah in Dunaja pri večinskih strankah v koroskem deželnem zboru ni opaziti pripravljenosti za novelacijo restriktivne volilne ureditve.

Komunistična partija Avstrije je pri prvih deželnozborskih volitvah po 2. svetovni vojni leta 1945 dosegla tri mandate, zadnjič pa je bila zastopana v koroskem deželnem zboru z enim poslancem v legislaturni dobi 1965 - 1970. (I.L.)

KOROŠKA / SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA

Visoko odlikovanje rojaku Stanetu Uršiču

Slovesna predaja »Drabosnjakovega priznanja«

CELOVEC - Najvisje odlikovanje Slovenske prosvetne zveze (SPZ), »Drabosnjakovo priznanje«, je ob svoji 70-letnici za zasluge za vsesplošno podporo kulturni dejavnosti slovenskih društev na Koroskem prejel podpredsednik Kluba koroskih Slovencev v Ljubljani, Stane Uršič.

Slavljenec je vselej bil najtesneje povezan s Korosko, saj njegova družina izvira iz Bač ob Baskem jezeru, odkoder se je moral po plebiscitu 1920 zaradi nacionalne nestrpnosti nemških krogov izseliti v Jugoslavijo.

Uršič je med drugim zbral sredstva za Glasbeno solo, za loske tamburase, za avtobus za lutkarje Koroske dijaške zveze in za knjižnice. (F.W.)

Podpredsednik Kluba koroskih Slovencev v Ljubljani Stane Uršič s predsednikom SPZ Gustavom Brumnikom.

KOROŠKA / KULTURA

Pevci SPD »Srce« bodo letos potovali na Poljsko

Štefan Kramer novi predsednik

CELOVEC - Lepo število Dobrolčanov se je zbralo na rednem obcnem zboru domačega slovenskega prosvetnega društva. Bilanca dejavnosti v zadnjih letih je bila kar zadovoljiva. Zborovodsko petje je tista izkaznica-uspešnica v društvenem delu, s katero so društveniki bili zadovoljni, v glavnem to velja tudi za mešani pevski zbor, manj pa za otroški zbor, ki mu primanjkuje predvsem možnosti za nastope.

Nekoliko drugačne probleme ima igralska skupina. Pred leti je bila se dokaj aktivna, trenutno pa jo tarejo bolj organizacijsko-tehnični problemi kot pa pomanjkanje veselja in volje do gledališkega dela. Vendar so bile nakazane poti, kako je možno priti iz krize.

Izpostavljeno je bilo, da se je društvo povežalo s pevci s Poljske, Dobrolčani in Zitrajčani se bodo letos odpravili na Poljsko, kjer bodo nastopili s pevskim zborom. Na turnejo se želijo dobro pripraviti, saj hočejo pokazati, da je predvsem kakovost v pevski kulturi mero dajen faktor za kulturno povezovanje z drugimi narodi.

Občni zbor je izvolil Stefana Kramerja za novega predsednika, do drugih bistvenih personalnih sprememb ni prislo.

manjkanje veselja in volje do gledališkega dela. Vendar so bile nakazane poti, kako je možno priti iz krize. Izpostavljeno je bilo, da se je društvo povežalo s pevci s Poljske, Dobrolčani in Zitrajčani se bodo letos odpravili na Poljsko, kjer bodo nastopili s pevskim zborom. Na turnejo se želijo dobro pripraviti, saj hočejo pokazati, da je predvsem kakovost v pevski kulturi mero dajen faktor za kulturno povezovanje z drugimi narodi.

Občni zbor je izvolil Stefana Kramerja za novega predsednika, do drugih bistvenih personalnih sprememb ni prislo.

AVSTRIJA / »LETO DRUŽINE«

Več socialnih uslug za tujce

Katoliško delavsko gibanje

DUNAJ - Katoliško delavsko gibanje Avstrije (KAB) je »Leto družine«, ki ga je razglasila Organizacija združenih naordov (OZN), koristilo za zahtevno po razširitvi socialnih uslug za tujce in begunce.

Zakon o izenačenju finančne obremenitve za družine da je potreben reforme, s tem v zvezi pa bi iz humanitarnih razlogov bila odpravljena ta cas zelo pogostna izključitev tujih državljanov od družinskega dodatka oz. dodatka ob otrokovem rojstvu, piše zvezni tajnik gibanja Heinz Harrich ministrici za družino Mariji Rauch-Kallat.

Za Katoliško delavsko gibanje da ni prepričljivo, da tujci in tujke brez zaposlitve ne dobijo družin-

skega dodatka, ce so bili prej zaposleni manj ko tri mesece ali pa ne nepretrgoma. To prizadeva od primera do primera tudi ljudi, ki dobijo denarno nadomestilo med brezposelnostjo in potemtakem lahko dokažejo dalj casa trajajočo zaposlitev v Avstriji. Vsaj ti - tako Katoliško delavsko gibanje Avstrije - naj ne bi bili prikrajšani za družinski dodatek.

Meddržavne pogodbe imajo za posledico, da za pripadnike predvsem zahodnoevropskih držav to neenako obravnavanje na srečo ne učinkuje. To pa ne velja za ljudi iz vzhodnoevropskih držav in dežel v razvoju; ti niso deležni dodatkov, ki bi jih prav v težavnem položaju nujno potrebovali.

PO ODHODU ŠEFA VOMA

Neprepričljiva zgodba o naveličanem vohunu

Največ ugibanj je o vprašanju, ali se Andrej Lovšin in Janez Janša razhajata zares ali pa gre le za spretno politično igro

LJUBLJANA - Odhod Andreja Lovšina, direktorja vojske obveščevalne službe Vomo, ki je po mnogih ocenah s svojimi lovskimi dobesedno prestrelila slovensko politično sceno in tako postala prvovrstno politično orožje, med poznavalci ne pomeni presenečenja, vendar pa v vseh zainteresiranih taborih mrzlično iščejo podrobnejše informacije. V obtoku je namreč veliko in cedalje več različic o nagibih Andreja Lovšina, saj v zgodbo o »vohunu, ki se je naveličal in bi rad zivel običajno življenje«, pač nihče ne verjame. Obveščevalci navadno končajo svojo kariero bolj dramatično!

Poglavitno je vprašanje, ki se zastavlja po Lovšinovi prekinitvi delovnega razmerja na obrambnem ministrstvu: ali se z ministrom Janšo razhajata zares ali gre le za spretno igro? Zagovorniki druge variante opozarjajo na pomembno poročilo, ki da se je pred časom znalo na vladnih mizah. Menda gre za podatke o bančnih računih naših državljanov v tujini, za katerega je Slovenija zaprosila nekatere tuje vlade (predvsem avstrijsko) potem, ko so se celo v časopisih pojavili računi o domnevnih pre-

kupcevanjih z orožjem. Poročilo naj bi bilo zelo obremenjujoče za nekatere ljudi v Vomu in blizu njega, z odhodom Andreja Lovšina pa naj bi skusali zabrisati sledi in preusmeriti pozornost drugam.

Domnevo, da gre le za navidezen prelom z ministrom, potrjujejo tudi informacije o angleskem podjetju, katerega zastopnik naj bi postal Lovšin. Med ustanovitelji naj bi bilo tudi obrambno ministrstvo, za katerega je menda podjetje RACAR uvazalo določeno opremo, zato ni logično, da bi bil njegov slovenski predstavnik v slabih odnosih s tako pomembnim poslovnim partnerjem, ki ima hkrati še delež v podjetju.

Informatorji, ki trdijo, da je Lovšin odšel zares, pa kot argument navajajo predvsem, da dlje časa tleče nezadovoljstvo Vomo-vih ljudi, ki so želeli delati profesionalno. Tudi Lovšin je zadnje case v zaupnejših krogih nekajkrat odločno poudaril, da je predvsem korekten državni uradnik. S tem v zvezi je zanimiv tudi Tone Peinkih, nekdanji v. d. vodje obveščevalnega oddelka Voma, sicer pa Lovšinov sošolec in so-stanovalec na vojaški aka-

Novi center Voma?

Kot morebitno »naslednico« vojske obveščevalne službe omenjajo naši viri skupino, ki naj bi nastajala v okviru specialne brigade Moris. Ta elitna enota slovenske vojske, ki ima sedež v Kočevski Reki ima po zadnjih volitvah (december 92) tudi svojo dislocirano enoto v Ljubljani, v vojašnici v Sentvidu in sicer v poslopju, kjer je bila prej centrala ob-

veščevalne službe JLA Kos (na sliki). Uradno je tam Morisova »rezerva«, vendar naši informatorji opozarjajo, da so člani »sentviske posadke« vsi dobro izvežbani profesionalci. Menda naj bi bila njihova naloga varovanje državnega vrha in hitri posegi, nasi viri pa ne izključujejo možnosti, da je ravno v Sentvidu center novega Voma. (B. L.)

demiji v Beogradu. Peinkih, ki ima menda velik vpliv na Lovšina, je veljal celo za njegovega naslednika, vendar mu v vrhu obrambnega ministrstva ne zaupajo, zato je bil kasneje premeščen v oddelke za analitiko. Profesionalci v Vomu naj bi, nezadovoljni zaradi dnevnopolitičnih zlorab njihovega dela, že pred časom začeli s selekcioniranjem informacij, ki so jih posiljali naprej, tako, da so določene stvari zadržali zase, nezadovoljni »odjemalci« pa so bili zato prisiljeni ustanoviti

vzporedno službo. Kot trdijo naši viri, je nalogo prevzela specialna brigada Moris, hkrati s prvimi zametki nove službe pa so se pojavile govorice o Lovšinovi zamenjavi. Kot morebitnega novega šefa Voma so omenjali predvsem brigadirja Toneta Krkoviča, obrambno ministrstvo pa naj bi s tem ubilo dve muhi na en mah: poveljnika Morisa, ki so mu menda v Kočevski Reki preveč zrasle peruti, bi v Ljubljani lažje obvladovali, hkrati pa bi na celotni Voma spet dobili zanesljivega človeka...

Teorijo, da je med Lovšinom in Janšo (zanimivo: ves čas intenzivnega sodelovanja sta se vljudno vikala) konec, po svoje potrjuje tudi prislovčna ministrova nezaupljivost. Za časa svojega ministrovanja je namreč zamenjal doberšen del kabineta in se včasih tudi spektakularno razšel z nekaterimi najtesnejšimi sodelavci. O tem, da je direktor Voma sodil med ministrove najtesnejše in najkoristnejše sodelavce v minulih treh letih, pa menda ni dvoma...

Bostjan Lajovic

MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO IN SOCIALNE ZADEVE

Lani zagotovili 30 tisoč novih delovnih mest

Puharjeva pravi, da izpolnjuje svoje predvolilne obljube

LJUBLJANA - Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve Jozica Puhar je na včerajšnji ponovljeni tiskovni konferenci, ki je bila namenjena pregledu dela ministrstva v lanskem letu, dejala, da so storili vse, kar so mogli in znali, da bi se življenje ogroženih slojev izboljšalo. Prepričana je tudi, da se življenjska raven v primerjavi z letom 1992 ni poslabšala.

Med najpomembnejše rezultate resorja, ki ga vodi, je uvrstila sprejem zakona o družinskih prejemkih, zakona o sodelovanju delavcev pri upravljanju in zakona o plačah. Za razliko od večine makroekonomistov, ki trdijo, da so plače previsoke, je Jozica Puhar povedala, da je sistem kolektivnih pogodb,

s katerim urejajo dohodkovno politiko, zdaj uveljavljen in da se plače umirjajo. Na področju zaposlovanja pa so, čeprav jim ni uspelo zmanjšati števila brezposelnih, uspeli ta proces vsaj omejiti in obenem ustaviti dinamiko upokojevanja. V 98 podjetjih v prestrukturiranju, ki so svoja sredstva prenesla na Sklad RS za razvoj in v katerih je bilo deset tisoč presežnih delavcev, so dvema tretjinama zagotovili nova delovna mesta. V javnih delih je lani sodelovalo več kot šest tisoč delavcev, od tega jih je 400 naslo redno zaposlitev, dva tisoč pa jih bo javna dela opravljalo tudi letos.

»Prvih devet mesecev lanskega leta smo v Sloveniji zagotovili več kot 79 tisoč novih delovnih me-

st,« je na pogoste očitke zaradi predvolilnih obljub Združene liste socialnih demokratov odgovorila njena članica Jozica Puhar. Od te številke je seveda treba odšteti delovna mesta za določen čas, delovna mesta, ki so nastala kot posledica upokojevanja ipd., tako da na koncu pridemo do številke 30 tisoč.

Zniževanje brezposelnosti, usklajena politika omejevanja plač in aktivna politika na področju varstva družine so po besedah Jozice Puhar poglavitne naloge ministrstva za delo v letosnjem letu. Pripravljajo pa tudi projekt oprostive placila dajatev, če delodajalec zaposli osebo, ki prejema denarno pomoč.

Mija Gačnik

Rdeče in črno

DIMITRIJ RUPEL

Denimo, da se je demokracija začela v Atenah v 5. stoletju pred našim štetjem. Atene so bile mestna država, polis, od koder izvira beseda politika. Atenski meščan Platon se je zanimal za politiko, vendar ga je oblast trideseterice, v kateri so sodelovali celo njegovi sorodniki, zelo razočarala. »Ti ljudje,« piše Platon, »so v zelo kratkem času dosegli, da je bil prejšnji režim ljudem videti kot suho zlato.« Po padcu trideseterice je Platona znova zamikala politika, vendar tudi najnovejši režim ni bil nič prida. »Nekateri so izkoristili revolucijo in se mascevali svojim osebnim sovražnikom... Pisano pravo in morala sta se neverjetno poslabšala...« Tako se je Platon raje odločil za filozofijo.

Neposredna demokracija ni bila uporabna za sisteme, ki bi bili večji od mest. Nadaljevanje politike in demokracije se godi v rimski republiki. Republikanizem uvaja predstavniške sisteme, dokler ga ne preseže cesarstvo. V srednjem veku in v renesansi se obnovijo mestne države, ki jih kasneje presežejo nacionalne države. Te ali pa nove, mnogonacionalne države vodijo monarhi, ki jih kasneje nadomestijo republikanski voditelji, ministrski in drugačni predsedniki. Nato začnejo mnogonacionalne države že spet razpadati. Nova demokracija se že spet - vsaj simbolično - naveže na izročilo mestne politike in ji pravimo meščanska. Nakar jo z novim imperializmom in internacionalizmom preseže ljudska, socialistična, enopartijska demokracija. Potem imperiji se enkrat razpadejo. Nakar se že spet spomnimo Grkov, polisa, demosa in meščanstva. Tudi v Slovenijo se vrne meščanska demokracija. Nakar se začnejo veliki zapleti.

Prve volitve v znamenju meščanske demokracije (1990) prinesejo razmejitve med stare in nove stranke. Nove stranke (Demos) imajo rahlo večino pred starimi, ki so vladale petinštirideset let v imenu OF, Dolomitske izjave, SZDL, Beograda in Moskve. Vsaj nekatere nove stranke se navzamejo navad od starih; stare pa se začnejo prenavljati (»prenovitelji«) in liberalizirati. Za postavitve nove države sta potrebna stabilnost in soglasje. Za stabilnost in soglasje je potrebna sredinska politika.

Po novih volitvah (1992) je prišlo do ustanovitve »velike koalicije«, v kateri stanujejo levica, desnica in sredina. Argument za takšno obliko večine je bila »stabilnost«. Posebej v zadnjih mesecih - v nekaterih krogih - narasla vtis, da bi bilo treba vladno večino poiskati na desnici. Če to ni mogoče, pa je treba utrditi dvotirno oblast. V vladni naj v božjem imenu ostane tako, kot je; »fevdalizacija« naj se nadaljuje, v parlamentu pa naj se okrepi delitev na desnico in levico. Tu je vladna večina tako ali tako samo še navidezna, dejansko večina pa naj bi dobila desnica. Nekatera glasovanja takšno novo delitev že nakazujejo. Na eni strani glasujejo skupaj SKD, SLS, SDSS, SPS; na drugi ZLSD, LDS in SNS. Problem so le zeleni in demokrati. Če teh dveh strank ni mogoče pridobiti za desnico, ju je treba ocrniti oziroma pordeciti in ju razglasiti za levicarsko skupino. Kot pri Hitovi ruleti naj bi tudi v slovenski politiki obstajala le rdeče in črno polje.

Hkrati z naraščajočo polarizacijo, ki se je posebej na desni opremila z imenitno medijsko spremljavo, se je začel proces združevanja na sredini, ki bi utegnil ustaviti polarizacijo in ustvariti prostor za zmernejšo politiko - tako glede privatizacije in denacionalizacije kot tudi glede raziskovanja preteklosti in politike do priseljencev. V parlamentu so sredinske stranke bistveno omilile prvotni predlog zakona o dvojnem državljanstvu. Ko se je začel proces združevanja na sredini, sta vodja krščanskih demokratov Peterle in vodja socialnih demokratov Jansa obiskala predsednika vladne Drnovska in mu razložila »teorijo«, da združevanje na sredini, za katero je dal pobudo sam Drnovšek, pomeni nastanek nove levicarske stranke. Taksnega razvoja Drnovšek ne bi maral, zato naj bi ostalo pri starem. Ostalo naj bi pri dvotirnosti. Dvotirnost pa seveda vodi k nejasnosti in celo k zmesnjavi. V zmesnjavi je seveda zelo težko voditi jasno politiko in ohraniti ugled, ki nam je potreben predvsem v mednarodnih odnosih. Ne vem, kako bo vlada pojasnjevala skladnost svoje zgozbe o uspehu z najnovejšo ameriško misijo v balkanski državi Sloveniji? Platon bi se v takšnih razmerah že spet odločil za filozofijo. Ali pa bi pisal kolumen za Republiko.

Novopečeni brigadir

Kar zadeva prihodnost brigadirja Andreja Lovšina, se največkrat omenja neko anglesko podjetje za trgovino in posredovanje s telekomunikacijami. Kot navajajo naši viri, naj bi šlo za podjetje RACAR, ki ga v Veliki Britaniji vodi sestra Andreja Lovšina. RACAR so ustanovili leta 1991, pomemben delež pri ustanovnem kapitalu pa naj bi imelo slovensko obrambno ministrstvo. Preko omenjenega podjetja so menda nakupili velik del tehnične opreme (predvsem za zveze), ki jo pri svojem delu uporablja Vomo, RACAR pa je med drugim posredoval tudi pri uvozu terenskih vozil Landrover. Andrej Lovšin naj bi se v prihodnjih mesecih predvsem izpopolnjeval v znanju angleškega jezika, kasneje pa vrnil v Slovenijo in postal zastopnik podjetja RACAR. (B. L.)

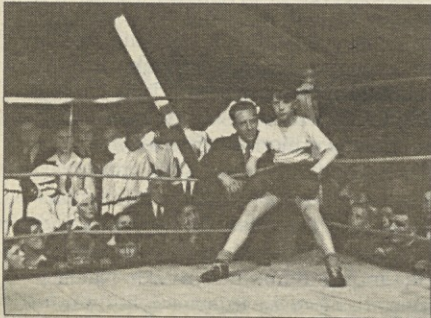

LONDON

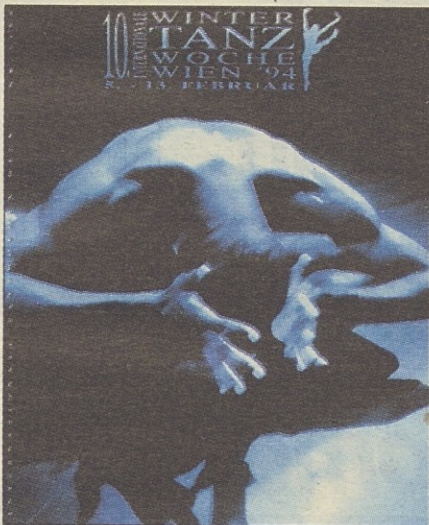
Človekova vsakdanjost na fotografiji

Barbican Art Gallery, Level 8, Barbican Centre, Silk Street, London EC2Y 8DS, razstava je na ogled od 13. januarja do 24. aprila 1994, odprto vsak dan od 10.00 do 18.45 ure, ob torkih do 17.45, ob nedeljah in praznikih od 12.00 do 18.45 ure, tel. 71/638 8891

Petsto fotografij, razstavljenih na pregledni razstavi z naslovom All Human Life, danes sodi v Zbirko Hultona Deutscha, zbirko ki je bila 1944 ustanovljena kot arhiv mesečnika za reportažno fotografijo Picture Post in danes, po več kot petdesetih letih, steje petnajst milijonov dokumentarnih fotografij. Razstavo je oblikoval umetnostni kritik Bruce Bernard in vanjo poleg fotografij priznanih fotografov (Felice Beato, Cecil Beaton, Bill Brandt, Werner Bischof) vključil tudi fotografije danes že pozabljenih agencij (Keystone Press, Central Press, Fox Photos, Topical Press), ki so britanski tisk oskrbovale s fotografijami v prvih desetletjih tega stoletja. Čeprav nekatere razstavljene fotografije ohranjajo spomin na pomembnejše dogodke v zgodovini 20. stoletja, je namen razstave vendarle prikazati dogodke človekovega vsakdanjika, ki jih je beležil fotografski objektiv za revijo Picture Post; odrascanje otrok, majhne vsakdanje radosti, blisc in bedo prebivalcev Londona, delavce na dokih in transportnih ladjah, znanstvene dosežke itd. - torej tiste dogodke in oblike, ki smo jih že davno prepustili pozabi. (Na sliki: Kjer se rojevajo sampijoni, Picture Post, 21. julij 1945) (M. T.)

DUNAJ

Plesni festival

Informacije: plesni seminar-Internationale Tanzwochen, Postfach 155, A-1091 Vienna, tel. (#43-1) 93 55 58 + 93 16 54; predstave: Wiener Festwochen, Lehargasse 11, A-1060 Vienna, Avstrija; tel: (#43-1) 586 16 76

Zimska varianta dunajskega festivalskega plesnega dogajanja je v pedagoskem delu obcutno krajša, v spektakelskem delu pa nekoliko manj zanimiva od poletne. Plesni seminar, ki menda velja za največji evropski seminar, bo potekal med 5. in 13. februarjem, bodisi v obliki enotedenske sole (7. do 11. februar) bodisi v obliki dveh intenzivnih vikendov (5.-6. in 12.-13. februar). Vključeval bo najrazličnejše plesne tehnike, od klasičnih, modernih in »new-dance« tehnik, do etničnih plesov in kreativnih delavnic, med najbolj znanimi pedagogi pa omenimo M. Tompkinsa, I. Iva in K. Kokoa. Predstave, ki se bodo odvijale med 17. februarjem in 27. marcem, bodo v splošnem precej klasično obarvane, saj se z nasprotjem klasični-moderni ples ukvarja legendarna ameriška koreografinja T. Sharp, pa tudi španska skupina »Compañía Nacional de Danza«. Poleg njih bo nastopil še »Nederlands Dans Theater 3«, poudarek pa bo očitno tudi na mešanici tradicionalnih plesov z modernim plesom. (S.K.)

BONN

Muzeji sodobne umetnosti med vzhodom in zahodom

Kunst-und Ausstellungshalle der Bundesrepublik Deutschland, Friedrich-Ebert-Allee 4, 53113 Bonn, od 21. do 23.1.1994, vse informacije na tel. 228/9171-201-4

Na tridnevnem mednarodnem kongresu z naslovom Muzej sodobne umetnosti med Vzhodom in Zahodom bo prek štirideset udeležencev (sociologov, filozofov, arhitektov, muzealcev in umetnikov) iz Evrope, Japonske in ZDA razpravljalo o vlogi muzejev sodobne umetnosti po zlomu socialističnih režimov v Evropi. Svetovna udeležba na simpoziju je tako za Vzhod kot Zahod priložnost, da na osnovi kritične refleksije zgodovine in napovedi za prihodnost na novo definirata možnosti in naloge muzejev sodobne umetnosti. Referati na simpoziju bodo simultano prevajani, razdeljeni pa bodo na šest tematskih sklopov: 1. Muzej sodobne umetnosti kot kritična forma izkušnje zahodne Evrope in ZDA, 2. Arhitektura kot sredstvo zaznavanja, 3. Retour au Musée? Položaj v vzhodnoevropskih državah po zlomu socialističnih sistemov, 4. Vzhod - Zahod - izkušnje, 5. Umetnost med politiko in gospodarstvom, 6. Umetnost, muzej, estetični diskurz - kritika in perspektive prihodnosti. (M.T.)

LONDON

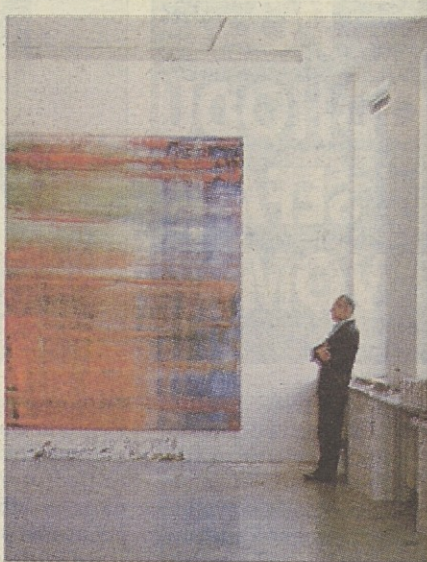
Mesec plesa - Resolution!

The Place Theatre, 17 Duke's Road, London WC1, od torka 11. januarja naprej, vse predstave ob 20. uri, rezervacije in prodaja vstopnic od ponedeljka do sobote od 12. do 18. ure ali na tel. 71/387 0031

Zacetek leta je v londonskem The Place Theatreu že tradicionalno v znamenju plesa, točneje plesne avantgarde. Sklop plesnih predstav in performanceov pod imenom Resolution! želi obiskovalcem in vsem, ki se ukvarjajo s sodobnim plesom predstaviti koreografije mlajših britanskih ustvarjalcev, posameznikov in skupin, kot tudi plesne skupine iz Nemčije, Belgije, Francije, Madžarske in Kanade, s koreografijami pa se v sklopu predstav predstavljajo tudi nagradenci tekmovalcev za Nagrado londonskega umetniškega sveta za koreografske dosežke. Do prihodnje nedelje se bo v okviru festivala Resolution! zvrstilo deset predstav; v torek 11. januarja se predstavljajo tri plesne skupine: Waymark s Tanko crto (na sliki), Sam Down in Sue Smith s Poslušaj moj glas in tri japonske plesalke - Sakura Dance Company. V sredo bo nastopila »okolju prijazna skupina« Longer Lasting Lightbulbs Dance Company, v četrtek skupini Zaap Dance Theatre Company in Ipnos Dance Company s predstavo Labirint, v petek Global Heartchoke (Zaklad), Kate Willis in Piechaczek Company s predstavo Gelbe Rosen. (M. T.)

BONN

Retrospektiva del Gerharda Richterja

Kunst- und Ausstellungshalle der Bundesrepublik Deutschland, Museumsmeile Bonn, Friedrich-Ebert-Allee 4, 53113 Bonn, razstava je na ogled do 13. februarja 1994, odprto od torka do nedelje od 10. do 19. ure, tel. 228/9171 200

Retrospektivna razstava del nemškega slikarja Gerharda Richterja (1932, Dresden) poskuša prvič prikazati posebne trenutke v ustvarjanju tega umetnika oziroma poskuša prikazati primer nekega umetniškega postmodernističnega opusa povojne nemške umetnosti. Predstavitev stotih del tega umetnika ne sledi ustaljenim postavitvam retrospektivnih razstav, ki umetniška dela razvrščajo po kronološkem principu, temveč dela razvršča tematsko, hkrati pa med njimi ustvarja kar najmočnejše kontraste, zaradi katerih prihaja do neprestanih pomenskih variacij Richterjeve umetniške produkcije. Ob razstavi, ki nadaljuje obsirnejši niz monografskih predstavitev, je izšel katalog, ki vsebuje popoln popis Richterjevih del od 1962 do danes in obsirnejšo analizo njegovega dela izpod peresa Benjamina H. D. Buchloha. (M. T.)

SLIKARSTVO / GLEDALIŠČE / PLES / FOTO

EVROAGENDA

GLASBA / KIPARSTVO / ARHITEKTURA / FILM

KÖLN

Made in Holland

Museum für angewandte Kunst, An der Rechtschule, 50667 Köln, razstava je na ogled od 14. januarja do 10. aprila 1994, odprto od torka do petka od 10. do 18. ure, ob sobotah in nedeljah od 11. do 18. ure, tel. 221/221 6714

Ob tradicionalnem kölnskem Mednarodnem pohistvenem sejmu kölnski Muzej za umetno obrt že petič zapovrstjo pripravlja razstavo o oblikovanju, tokrat nizozemskem, z naslovom Made in Holland - nizozemski design. Na razstavi, ki so jo pripravili pod pokroviteljstvom nizozemskega veleposlanstva v Bonnu, je na ogled več kot 200 predmetov iz najrazličnejših področij oblikovanja zadnjih dvajsetih let. Čeprav se nizozemski design v primerjavi z nekaterimi evropskimi državami ne ponaša z dolgoletno tradicijo, vendarle lahko govorimo o oblikovanju, ki je v kratkem časovnem obdobju doseglo evropsko raven in se danes lahko s svojimi zakonitostmi, predvsem pa izvirnostjo, kakovostjo in vse večjim prodorom na evropski in svetovni trg postavlja ob bok celo največjim italijanskim in francoskim oblikovalcem. Na razstavi so predstavljeni osnutki in končni proizvodi tako industrijskega kot unikatnega oblikovanja, posebno mesto pa je namenjeno predstavitvi oblikovanja denarja in ogromnega števila predmetov za vsakdanjo uporabo. (M.T.)

LONDON

Manj znani Modigliani

Royal Academy of Arts, Piccadilly London W1V 0DS, razstava je na ogled do 4. aprila 1994, odprto vsak dan od 10. do 18. ure, tel. 71/439 7438

Na razstavi so na ogled pred letom dni odkrite risbe italijanskega slikarja Amadea Modiglianija (1884-1920), ki sodijo v t.i. parisko obdobje (1906-1914) umetnikovega ustvarjanja. Izmed 400 risb in skic iz zbirke Paula Alexandra, Modiglianijevega zdravnika, prijatelja in mecena, ki je v dvajsetih letih podpiral mnoge umetnike pariškega Montmartra, si jih lahko na razstavi ogledate več kot dvesto; poleg posameznih skic in risb tudi 50-listni skicirni blok, ki ne prikazuje samo umetniškega razvoja tega italijanskega slikarja, temveč potrjuje tudi umetnikovo vlogo v umetnosti zgodnjega 20. stoletja. Poleg risb in skic sta na razstavi predstavljena tudi dva Modiglianijeva portreta; portret Alexandrovega očeta Jeana Baptista (1909) in peti in hkrati zadnji portret Paula Alexandra iz leta 1913 ter tri skulpture iz leta 1914, ko se je Modigliani zaradi bolezni in pod vplivom kiparja Brancusija posvetil kiparjenju in ustvaril tri monumentalne plastike - glave, pri oblikovanju katerih so ga navdihovale afriške maske in grške skulpture. (M.T.)

AMSTERDAM

»Izgubljeni« zemljevidi

Rijksmuseum, Stadhouderskade 42, 1070 DN Amsterdam, razstava je na ogled do 30. januarja 1994, odprto od torka do sobote, od 10. do 17. ure, ob nedeljah in praznikih od 13. do 17. ure, tel. 20/673 21 21

Razstava v Državnemu muzeju z naslovom Ottensovi atlas ponuja obiskovalcem možnost, da se seznanijo z osemdesetimi zemljevidi, panoramami mest ter drugimi zgodovinskimi in topografskimi tiski (pretežno bakrorizi) iz zbirke Willema V., guvernerja nekdanjih nizozemskih provinc (1748 - 1806), ki jo je kupil leta 1772 in je do nedavnega veljala za izgubljeno, saj je bila vse do konca 19. stoletja del zbirke v državnem kabinetu in s tem predmet mnogih ugibanj in spekulacij. Ob nedavnih raziskavah v državnih arhivih so znanstveniki odkrili, da je zbirko zemljevidov Willem V. leta 1772 odkupil od Reinierja Ottensa, frizijskega založnika, in da je zbirka zemljevidov, za katero so mislili, da se je izgubila, dejansko »občitala« neke med eksponati državnega kabineta. Obiskovalci razstave si tako lahko ogledajo redke bakrorize, med njimi bakroriz C. J. Visscherja Amsterdam iz leta 1611 ter izvrstno barvno kopijo De Vouvega zemljevida Rotterdam iz leta 1694. (M. T.)

SAINT-ETIENNE

Fotodokument civilizacije

Musée d'Art Moderne de Saint Etienne, La Terrasse, razstava je na ogled do 6. marca 1994, odprto vsak dan od 10. do 18. ure, informacije po tel. 77/93 59 58

Christian Milovanoff sodi med tiste fotografe, ki jih privlači predvsem potrosniška družba in njene različne lastnosti, tehnologija in iz nje izhajajoči raznovrstni vizualni znaki, ki obvladujejo celoten svet. S svojim objektivom jih zasleduje na vseh koncih sveta, v New Yorku in Barceloni, v Parizu in Nimesu. Ocarale so ga veleblagovnice, zato jih fotografira po koskih, v posnetke lovi drobce in z njimi gradi nenavadne kompozicije in kombinacije, zanimajo ga zavrzene embalaže, uničene baterije, svetlobni reflektorji in se marsikaj. Razstava, pravzaprav instalacija, skuša prikazati fotografa in njegove izdelke na več načinov in iz različnih zornih kotov. Ob razstavi bo izšla tudi knjiga, ki jo jo je Milovanoff napisal in opremil s svojimi fotografskimi izdelki. V svojih priljubljenih krajih - veleblagovnicah - je posnel tudi dva videofilma, ki ju predvajajo na razstavi. (V. S.)

PRESTOLNICE

Premiere v evropskih prestolnicah

V Nemčiji bodo 13. januarja začeli predvajati Addams Family Values, nadaljevanje komedije Pri Addamsovih (1991) Barryja Sonnenfelda. Tudi tokrat je režiser Sonnenfeld zasedel večino igralske ekipe iz prvega dela. Na Dunaju bo premiera istega filma 14. januarja, prav tako v Zürichu. Macaulay Culkin, ki ga poznamo kot navihanca iz uspešnic Sam doma 1 in 2 ter Moja punca, je v grozljivki The Good Son skrajni negativec, poosebljeno zlo, uteleseno v Henryju Evansu, na videz pridnem fantiču, ki je v resnici vse prej kot to. Film je režiral Joseph Ruben, specialist za »družinske hororje« (Manijak, V postelji s sovražnikom). V Bruslju in Parizu bo premiera 12. januarja, v Københavnu 13. januarja, v Londonu pa 14. januarja. V Bruslju bodo prav tako 12. januarja začeli predvajati futuristični akcijski film Demolition Man, s Sylvestrom Stallonejem v glavni vlogi, njegov zločinski nasprotnik pa je Wesley Snipes (57. potnik, Vzhajajoče sonce). V Oslu, Lizboni, Stockholmu in Zürichu bodo z istim filmom startali 14. januarja. Slovenska premiera bo le teden dni za francosko: v Parizu bodo Demolition Mana začeli predvajati 2. februarja, v Ljubljani pa 9. februarja. Na sliki prizor iz filma Demolition Man. (I.K.)

KULTURNA DEDIŠČINA / KRANJSKE NOŠE V RISBI FRANZA GOLDENSTEINA

Ljudske noše v času nostalgije

Arhitekturni muzej Ljubljana je predstavil knjigo in grafično mapo Kranjske narodne noše, s podnaslovom Goldensteinove upodobitve avtorjev Ivana Stoparja in Leopolda Kordesa. Knjižni projekt je posvečen 150. obletnici prve izdaje slovenskih narodnih noš in 850. obletnici uporabe imena mesta Ljubljana.

Po knjigah Slovenija - umetnostni vodnik, Sprehodi po Stari Ljubljani in Poteh Slovenije je knjiga Kranjske noše še eden izmed vodnikov po naši zgodovini, ki skuša ohranjati slovensko kulturno dediščino.

Pred 150. leti je v takrat osrednjem ljubljanskem časopisu Carnioliji, posvečenem umetnosti, znanosti in družabnemu življenju, Leopold Kordes izdal 12 ročno koloriranih barokrovezov z upodobitvami kranjskih

sirši javnosti namenjena predstavitev noš na takratnem kranjskem podeželju. Izdelal jih je Franz Kurz zum Thurn und Goldenstein, v tistem času znan ljubljanski modni slikar. Kordes je k njegovim izdajam kranjskih noš napisal tudi dokaj obsežna spremna besedila. V njih je spregovoril ne le o noši, temveč tudi o tem, s čim se upodobljenci ukvarjajo, od kod prihaja to ali ono blago ali kje ga izdelujejo. Tako izvemo za trziške nogavice ali škofjelo - s k o d o - mače platno,

pa to, da so Vipavke nosile svojo robo v Ljubljano na Novi trg. Vendar pa so Goldensteinove upodobitve narodnih noš povzročile tudi do neprijetne zaplete, saj je marsikatera nastala le po spominu in opisu.

V grafični mapi, ki je pred dnevi izšla skupaj s knjigo, je 12 faksimilov, ki natančno posnemajo izvirnik z vsemi njegovimi posebnostmi, tudi napakami in poškodbami. Razločno tudi kažejo, kako so časopis nekdaj razposiljali - zaradi priročnosti skoraj vedno dvakrat prepognjenega, kar je na odtisih lepo vidno. Kordeseva besedila, ki komentirajo posamezne noše, so prevedena v celoti, na koncu knjige pa najdemo tudi slovarček s termini srede

noš. To je bila prva sistematično zasnovana,

19. stoletja. Irena Sorn

NOVO NA ODRU

Alexander Dumas: Trije Musketirji, SNG Maribor, dramatizacija Zeljka Udovič, režija Janusz Kica, igrajo Livio Badurina, Brane Sturbej, Peter Ternovsek, Brane Grubar, marko Mlacnik, Irena Varga, Davor Herga, Zvezdana Mlakar, Sonja Blaž, Irena Mihelič, premiera noč ob 19.30 uri v Minoritski cerkvi, predviden zaključek predstave ob 21.20, cena vstopnic 2.000 tolarjev (premiera), 1.500 tolarjev (izven), cena gledališkega lista 400 tolarjev, predstava nima odmora.

Pustolovski roman Alexandra Dumasa st., ki je pričel svojo zmagovito pot kot časopisni podlistek, je zanimiva in morda tudi nekoliko nenavadna osnova za gledališko igro. Poljski režiser Janusz Kica, ki ze vrsto let deluje v Nemčiji in je v zadnjem času tudi sodelavec Andrzejaja Wajde (Salzburg), je s pomočjo dramaturginje Zeljke Udovič, ki je roman tudi dramatizirala, na impresivni sceni ter v kostumih svojega nemškega sodelavca Jürgena Lanciera ustvaril prepričljivo in k razmišljanju navezujočo odskočno zgodbo, ki pa ji ne manjka skorajda »filmske« akcije in zabavnega spektakla. Kica je v bistvu postavil past; iz navidežno trivialne literature pariske romantike, populistične zgodbe o treh musketirjih, je izkristaliziral večno se ponavljajočo zgodbo malega cloveka, ki vsled ambicije starejših odide v veliki, tuji svet (d'Artagnan) in tam v napravi vse narobe - tragika, ki je značilna tudi za današnje dni in dogajanje v sodobni Evropi. (M. T.)

Livio Badurina kot D'Artagnan v Treh musketirjih

RAZPIS

Arabeska '94

PERM - Pod pokroviteljstvom ruskega ministrstva za kulturo in nekaterih regionalnih kulturnih institucij bo od 20. do 30. aprila v Permu mednarodno baletno tekmovanje Arabeska '94. Imena slavnih umetnikov Vasiljeva, Maksimove, Bejarta, Barisnikova in Makrove, ki so povabljeni v žirijo, naj bi pritegnila nadarjene, mlade plesalce med 16. in 26. letom starosti, da se prijavijo na tekmovanje. Izredno vabljiva je tudi določba pravilnika tekmovanja, ki določa, da organizator krije potne stroške in stroške bivanja vsem udeležencem tekmovanja in njihovim spremljevalcem (pedagogom). Rok za prijave je 10. januar. Naslov: The Tchaikovsky Opera and Ballet Theatre, competition »Arabeska '94«, 25 a Kommunisticheskaya Str., PERM, 614000, Rusija. (B. Pr.)

NA KRATKO

No Mad X za pregnancy

LJUBLJANA - V decembru se je v Sloveniji mudila igralska skupina iz Skotske No Mad X. K nam so prisli na povabilo koordinatorice begunskih projektov v KUD France Prešeren Karmen Furlan, da bi vodili različne delavnice in organizirali gledališke predstave po slovenskih begunskih centrih. V dobrem mesecu dni, kolikor je trajal njihov obisk v Sloveniji, so obiskali vse zbirne centre v Sloveniji, svojo »turnejo« pa so zaključili z novoletno predstavo v ZC Škofja Loka. Sestnajstčlanska skupina, ki je lani uspešno nastopila tudi na festivalu v Edinburgu, je prisla v Slovenijo tudi z namenom, da bi zbrali zgodbe iz BiH, ki bi bile pozneje lahko osnova za njihove gledališke adaptacije.

Erika Repovž

Polona Vetrh na gostovanje v London

LJUBLJANA - Clanica ljubljanske Drame Polona Vetrh bo 11. in 12. februarja nastopila v londonskem gledališču Institute of Contemporary Arts, nedaleč od Picadillyja, s predstavo Blagi pokojniki, dragi možje italijanskega komediografa Alda Nicolaja. Monodramski nastop Polone Vetrh, v katerem na satirichen in humoren, toda vseeno grenak način predstavi življenjske usode starih vdov, je na ljubljanskem Festivalu doživel premiero že leta 1988, danes pa je predstava (koprodukcija SNG Drame in Festivala Ljubljana) po več kot sto ponovitvah se vedno del programa v ljubljanski Drami. Stiri dramske monologe pod skupnim naslovom Dearly Departed, Dear Husbands je v angleščino prevedla Marjola Zdravica, za organizacijo v Londonu pa je poskrbela Polonca Baloh Brown.

Miha Trefalt

Meta Hočevar znova gostja Dunajskih slavnostnih tednov

LJUBLJANA - V okviru Dunajskih slavnostnih tednov (Wiener Festwochen), ki bodo potekali od 6. maja do 12. junija in bodo občinstvu predstavili 94 prireditev, se bo predstavila tudi režiserka in scenografka Meta Hočevar. Po lanskem uspehu z Jovanovičevim Antigono (premiero so jo uprizorili 9. junija v Theater an der Wien) se bo režiserka Meta Hočevar - v okviru programskega bloka Cas/rezi (Zeit/Schnitte), ki bo obravnaval temo patriarhata - letos predstavila s priredbo Ibsnove Divje racke z naslovom Družinski album. Tako kot lani je tudi letos k delu povabila slovenske igralce. Predstava bo torej nastajala kot koprodukcija Dunajskih slavnostnih tednov in Slovenskega mladinskega gledališča iz Ljubljane.

Miha Trefalt

Najbolje prodajane leposlovne knjige od 7. decembra 1993 do 7. januarja 1994

Prednovoletni čas je bil uspešen tudi za založnike in tgovce s knjigami, so nam zagotovili v nekaterih knjigarnah, saj so s področja leposlovja prodali več knjig kot običajno. Kupci so posegali predvsem po knjigah »lažje« vsebine (Erica Yong, Judith Krantz in Danielle Steel) in po nekaterih uspešnicah preteklih mesecev, med katerimi je se vedno največje povpraševanje po Crichtonovem Jurskem parku.

Knjigarna Konzorcij, Slovenska 29, Ljubljana

1. Vox populi, zbral Tomislav Radic, Mladinska knjiga, 1993
2. Svetlana Makarovič: Kaj lepega povej, DZS, 1993
3. Tomo Kriznar: Samotne sledi, samozalozba, 1993
4. Milan Jesih: Soneti drugi, Wieser, 1993
5. Zvone Seruga: Nevarne Poti, samozalozba, 1993

Knjigarna zalozbe Obzorja, Gosposka 24, Maribor

1. Danielle Steel: Utrip Srca, Mladinska knjiga, 1992
2. Michael Crichton: Jurski park, DZS, 1992
3. Judith Krantz: Lesket, Mladinska knjiga, 1993
4. Robert Fulghum: Gorela je ko sem legel nanjo, Mladinska knjiga, 1992
5. Erica Yong: Zadnji blues, Zalozba Obzorja, 1993

Knjigarna Karantanija, Stari trg 21, Ljubljana

1. Douglas Adams: Pretežno neskodljiva, TZS, 1993
2. Douglas Adams: O življenju, veselju in sploh vsem, TZS, 1989
3. Franz Kafka: Splet norosti in bolečine, Karantanija, 1993
4. Marjan Dolgan: Fuk je Kranjcem v kratek cas, Mihelac, 1993
5. Miha Mazzini: Satanova krona, Wieser, 1993

Miha Trefalt

ZNANOST (2) / VEČ GOSPODARJEV JE LAŽE PRENAŠATI KOT ENEGA SAMEGA

Atesti s priokusom Jugoslavije

Na letališču Brnik oziroma v tamkajšnjem carinskem skladišču se menda kopiči uvožena elektronska oprema, saj niti carina ne ve, kaj z njo storiti. Slovenska oblast je namreč sprejela ukrep po katerem so obvezni atesti RSO za vse naprave nad 60 V (naprava naj ne povzroča radijskih motenj) in varnostni atesti. Kot je povedal Miro Simčič iz podjetja GRAF, d.o.o., tisti, ki so ukrep sprejeli, niso storili ničesar, da bi se na tako rigorozen ukrep podjetja pravočasno in neboleče pripravila.

Po informacijah podjetja GRAF poteka atestiranje takole: uvoznik mora dobiti podrobno tehnično dokumentacijo od proizvajalca, in ko jo dobi, mora na ustreznem inštitutu, ki preveri ali oprema v resnici ustreza tistemu, kar piše v dokumentaciji - pridobiti atest. Če dokumentacije ne dobi, grozi stroju, ki je pogosto uničen - uničenje. Atesti pa so ob tem še izjemno dragi (2.000 DEM) in povsem nepotrebni, saj za blago ameriškega in nemškega izvoru, ki ga zasotpa podjetje GRAF, denimo v Nemčiji in ZDA veljajo mnogo strožji atesti in standardi, kot veljajo pri nas. Zato Miro Simčič ne vidi razloga, zakaj Slovenija ne bi upoštevala predpisov, ki veljajo in jih spoštujejo povsod po svetu. Zato je komično, pravi, da pri nas se dodatno preverjamo spoštovanje teh standardov, kar povečuje stroške podjetjem in kupcem, povečuje birokracijo in po drugi strani ukinja delovna mesta. Posledice tega ukrepa, ki je podoben depozitu Milke Planinc in tudi nekaterim Mikuličevim ukrepom, bodo očitno zelo hude. Sesul bo mnoga mala podjetja in izločil zdravo konkurenco. Mnogi so prepričani, da je ta ukrep pisan na kožo nekaterim velikim podjetjem, kot so Iskra, Gore nje in IBM, kar seveda primerjavo z depozitimi mi časi Jugoslavije, samo potrjuje.

Atesti kot dokazila o tem, da izdelki ustrezajo standardom dežele, v kateri se prodajajo, so seveda v vsaki pravni demokraciji nekaj najbolj normalnega in nujnega - problem je le v tem, da se birokratsko pogosto zahtevajo standardi, ki so mnogo manj zahtevni od tistih, ki veljajo v državi ali skupnosti, v kateri je bil izdelek proizveden. Za avtomobile, denimo, v Sloveniji se vedno veljajo standardi, ki jih je nekdo določila Crvena Zastava - tudi zato katalizator se ni obvezen. Zal.

Matija Hudovernik

V naslovu večerajne zgodbe je prišlo do tehnične napake. Naslov se pravilno glasi: »Prijateljino telo v fantazmi«.
(op. ured.)

Moč kot problem

Na nobenem področju parlamenti ne odločajo z manj strokovnega razumevanja kot o vprašanih znanosti, uradniki pa vedno prepozno ukrepajo

MIHA LIKAR

To je bil seveda tisti Heisenberg, ki je bil pozneje v Angliji, ko je izvedel, da so Američani bombardirali Japonsko, globoko pretresen. Franz Josef Strauss je komentiral Heisenbergovo občutje: »Stari bedak ni mogel zadržati solz in ponoci ni mogel spati, če je le pomislil na Hirošimo.«

Robert Jungk, nemški psiholog, je govoril o »nadzorovani šizofreniji jedrskih znanstvenikov«. Primer naj bi bil Hahn: v začetku je bil kemik in je med prvo svetovno vojno pomagal svojemu učitelju Fritzju Haberju pri poskusih, kako uporabiti strupeni plin v vojne namene. Kar je potem dozivel, ko so vojaki na frontah zaceli umirati, ga je globoko pretreslo, vendar ne dovolj, da bi iz tega povzel tudi sklepe. Skrb in strahovi so se ga dotaknili kot človeka, znanstvenik pa je stal ob strani nedotaknjen.

Gre torej za cepitev zavesti, vendar nadzorovano. Ne le Hahn in Heisenberg, tudi Oppenheimer in Saharov, velika jedrska raziskovalca obeh tedanjih velesil, sta kazala to nenavadno razcepljeno zavest. Oppenheimer in Saharov nista bila bornirana znanstvenika, spoznala sta pomen svojega dela in sta pozneje tudi poskušala omiliti posledice. Zlasti Saharovo ime povezujemo z bojem za svobodo in človekove pravice. Zanimivo pa je, da je bil ob prvi eksploziji poskusne atomske bombe komentar Saharova in Oppenheimerja do pike enak: »Uspelo je,« je dejal prvi. »Delovalo je,«

je rekel drugi. Oba pa sta vedela, da gre pri atomski bombi mnogo več kot za tehnično opravilo.

Ali lahko zaupamo znanosti in nanjo stavimo, če pozna samo svoja pravila? To je najbrž premalo. Predlog, da bi po-

stvenikom je znanje prava pot, več znanja pa je se boljše pot. Vendar se je le zgodilo, da danes ob besedi znanost skoraj vsak pomisli na uničevanje.

ske CDU je nekako tako: »Država mora poseči vmes, kadar bi s temeljnimi raziskavami preveč tvegali in neodgovorno ogrozili varnost človeka.«

Skupina fizikov univerze v Chicagu, ki je ustvarila prvo jedrsko bombo: Enrico Fermi, Walter Zinn, Wattenberg in Herbert Anderson (od leve proti desni v prvi vrsti)

klicali na pomoč hipokratsko prisego, ki bi vsakega raziskovalca zavežala k resnici in zgolj resnici, je v najboljsem primeru le dober namen. Znan-

Dokler bodo stvari ostale pri tem, bodo omejitve za znanost morali določiti drugi. Politicne stranke to vlogo pogosto priznavajo. Pravilo nem-

Podobno govorijo tudi druge liberalne stranke v Evropi: »Kjer pa nameni znanosti škodujejo etičnim normam in pomenijo hudo tveganje, mora

zakonodajalec prepovedati metode in postopke raziskovanj.« To je stara pesem oblasti: zakon, prepoved in poseg.

Vendar je preveč zahtevati od države, da bi bila nekaksen čuvár kreposti. Pa ne le zato, ker ne obvlada nadobnosti. Skoraj na nobenem področju parlamenti ne odločajo z manj strokovnega razumevanja kot o vprašanih znanosti. Tehen je pomislek: vsi iz izkušenj dobro vemo, da uradniki ukrepi pridejo vedno prepozno. V človekovo življenje sta kontracepcijska tableta in avtomobil že zdavnaj do kraja posegla, še preden so se politiki lotili stvari prek komisij ali zaslišanj strokovnjakov in »nasprotnih strokovnjakov«. Prepad med znanostjo in politiko je skoraj povsod v Evropi vedno večji. Raziskovalci svoje poskuse že opravijo, ko se izvoljeni zastopniki ljudstva sele spravi-jo k delu.

Kaj storiti? Ugotovili smo, da znanost svojih omejitev ne spozna in si jih ne dovoli postavljati od zunaj. Odgovor so (zal prav nasprotno Spomenici znanstvenih in strokovnih združenj o alternativni »znanosti«) cim številnejši nasprotni strokovnjaki in razcvet »alternativne« znanosti. Ti kažejo, da so omejitve in meje že zdavnaj nastale same od sebe. Monolit znanosti je razpadel v sestavine. Pojav je znan. Vsak dan rastejo nove oblike: ob solski medicini imamo naravno zdravilstvo, zgodovina od zgoraj tekmuje z zgodovino od spodaj, »moski«

znanosti je stopila ob bok »ženska« in podobno.

Ob teh pojavih se mnogogi boje, da bo znanost izgubila svojo notranjo urejenost in zunanjo moč. Dogajanje pa lahko vidimo tudi v docela drugi luči. Gre za nujno posledico starega izreka Francis Bacona: »Znanje je moč,« kajti beseda »moč« priključuje se Montaignejev izrek: »Moč je nevarna.«

Prav zaradi takšnih premislekov ne bi smeli obžalovati, da bi uradna znanost morala tekmovali z alternativno, ne bi se smeli bati »nasprotnih strokovnjakov«. Taksno stanje v razvoju znanosti je bilo treba pričakovati.

Danes je povsod, kjer ima besedo znanost, v igri tudi moč. Ta moč pa marsikoga vznemirja, saj ne izvira iz ljudstva. Vsi, ki se bojujejo za človekove pravice, opozarjajo, da nepovratne odločitve v parlamentih pogosto izsilijo poslanci, ki odhajajo in zapuščajo svoje odločitve naslednikom. V se tak demokratizirani družbah državljanom ne ostane skoraj nič, o čemer naj bi odločali. Imajo vedno bolj zvezane roke, saj so v njihovem imenu že odločili drugi, za odločitve izvoljeni.

Prihodnost bo zahtevala še veliko več, kot kažejo današnja dogajanja fragmentiranja, ki so v polnem zaletu. Lahko se s pojavom strinjamo ali pa zaradi njega jadikujemo, odvisno, kako presojamo to spreminjanje. Treba pa si je biti na jasnem, da je več gospodarjev lažje prenašati kot enega samega.

POLITOLOGIJA / VLADNE IN STRANKARSKE DEJAVNOSTI

Sveži vetrovi v politiki kanadske države

Povečevanje pristojnosti provinc

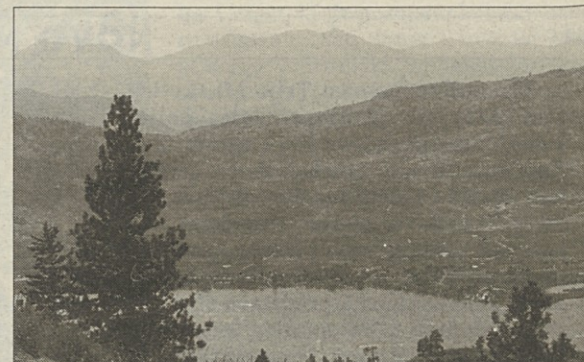
Rojstni dan kanadske države je 1.7.1867, ko so se štiri britanske kolonije Nova Scotia, New Brunswick, Upper Canada (danes Ontario) in Lower Canada (danes Quebec) združile v Dominion of Canada. Takoimenovani Britanski severnoameriški zakon je urejal ne samo proces združevanja, marveč deloval tudi kot ustavni temelj nastajajoče kanadske federacije, in to v duhu tradicije britanskega političnega sistema. Zagotavljal je uporabo angleškega in francoskega jezika v parlamentu, delovanje quebeske zakonodaje, sodišč. Zvezni vladi je podelil pristojnosti na področju obrambe, sodstva, mednarodnih odnosov, denarja in bančništva, trgovine, transporta, državljanstva in domorodske problematike. Province pa so prevzele jurisdikcijo glede izobrazbe, zdravstva in socialnega skrbstva, civilne zakonodaje, lokalnih vlad in naravnih resursov. Pod skupno jurisdikcijo pa sta spadali kmetijstvo in imigracija. Leta 1870 je Hudson Bay Company predala britanski kroni, ta pa naprej Kanadi, ogromne ravninske predele, iz katerih so bile ustanovljene leta 1870 Manitoba, 1905 pa Saskatchewan in Alberta. British Comumbija se je vključila leta 1871 pod pogojem, da zvezna vlada zgradi železniško progo zahod-vzhod in tako novo provinco poveže z drugimi. Prince Edward Island se je priključil leta 1873, Newfoundland pa leta 1949.

Prvi popravek te začetne kanadske ustave je kanadski parlament opravil sele leta 1982. Dobila je novo ime - ustavni zakon ter nekaj dodatkov, med njimi Kanadsko listino pravic in svobosčin ter proceduro spreminjanja kanadske ustave. Po-

sebnost kanadskega političnega sistema je združenost zakonodajne in izvršne oblasti, ki sta običajno ločeni, sodni sistem pa je tudi v Kanadi avtonomen. Po ustavi je predsednik Kanade britanska kraljica, ki v Kanadi deluje preko generalnega guvernerja. Vse skupaj ima simbolichen pomen in funkcijo. Izvršna oblast predlaga zakone parlamentu, pripravlja predlog proračuna, ter uresničuje sprejete zakone. V duhu britanske tradicije morajo ministri v primeru, da izgube podporo parlamenta, odstopiti. Vladne politike oblikuje kabinet in predsednik vlade (Prime Minister), ki je obenem predsednik najmočnejše stranke. Ministre izbere izmed izvoljenih članov parlamenta njegove stranke, ter predlaga tudi večino nosilcev ostalih ključnih funkcij. Kanadski parlament, ki sprejema zakone in predloge davkov in drugih proračunskih dohodkov, sestoji iz voljenega spodnjega doma (House of Commons) in imenovanega zgornjega doma (Senate).

Ce vlada ne uspe uresničiti kakšnega od svojih ključnih predlogov, ali če ne dobi podpore v parlamentu (vote of non-confidence), mora njen predsednik odstopiti ali predlagati generalnemu guvernerju izvedbo novih volitev. Ce predsednik vlade odstopi, lahko generalni guverner prosi predsednika opozicije, da sestavi novo vlado.

Za kanadsko politično prizorišče so bila dolga leta značilne tri stranke - konservativna, liberalna in NDP (nova demokratska stranka). Prvi dve sta bili daleč močnejši od tretje in njuni kandidati so se izmerjavali na premierskem stolčku. NDP je bila bolj v vlogi potencialne konkurence, čeprav je

Pogled na Osoyoos (Foto: Donna Phillips)

zmagovala v nekaterih provincah in se zlasti »dobro odrezala« pri pobiranju denarja za svojo dejavnost - v prvi vrsti so jo financirali sindikati. Dejstvo, da tudi v provincah, kjer je bila NDP vladajoča stranka, ni prišlo do radikalnejših sprememb (v levo ali na desno), pa sumljivost nekaterih njenih finančnih prijemov, sta jo diskreditirali do te stopnje, da danes ni prav veliko Kanadčanov, ki so se pripravljali »staviti nanjo«. Kanadska politična scena se je tako skorajda približala dolgočasni strankarski bipolarnosti v ZDA. Skoraj. Vedno več je namreč bilo takih, ki so bili mnjenja, da Kanada potrebuje spremembe, ne samo na političnem prizorišču (kjer so se diskusije o novi ustavi oziroma o tem, kako ustaviti odcepitvene tendence v Quebecu, vlekle v nedogled in so očitno zasle v slepo ulico), marveč predvsem v njenem gospodarstvu (kjer nezaposlenost zadobiva vse bolj grozeče razsežnosti). Tako sta na stranskem spektru, na diametralno različnih pozicijah, pojavili dve novi stranki. Reformskastranka poskusa zajeti tisti del populacije, ki je bolj desno od sicer zmerno centristične konservativne stranke. Nacionalna stranka pa je bolj alternativa za NDP, kanadsko levico, z močno izraženimi populističnimi prijemi. Ima tudi močan winnipeski pečat, saj sta tako njen predsedniški kandidat (Front Man, Hit Man) Mel Hurtig kot predsednik stranke, Bill Loewen doma oziroma tesno vezana na Winnipeg.

Bogomil Ferfila

GLEDALIŠČA

SLOVENIJA

LJUBLJANA
CANKARJEV DOM, tel.: 061/ 222-815
V ponedeljek, 10. januarja, ob 20. uri premiera Ivan Cankar: **POHUJSANJE V DOLINI SENTFLO-RJANSKI (KD)**. Predstava bo se v torek, 11. janua-rija, ob isti uri.
DRAMA SNG, tel.: 061/ 221-511
Danes, 8. januarja, ob 19.30 M. Krleza: **GOSPO-DA GLEMBAJEVI**, za izven. Gostovanje HNK iz Zagreba. V ponedeljek, 10. januarja, ob 19.30 I. Cankar: **ZA NARODOV BLAGOR**, za abonma študentski drugi in izven. V četrtek, 13. januarja, ob 19.30 D. Jovanović: **ANTIGONA**, za abonma dijaški 6 večerni. V petek, 14. januarja, ob 19.30 H. Ibsen: **ROSMERSHOLM**, za abonma petek in izven.

MALA DRAMA SNG, tel.: 061/ 221-511
Danes, 8. januarja, ob 20. uri W. Allen: **ZAIGRAJ SE ENKRAT, SAM**, za izven. Razprodano! Pred- stava bo se v četrtek, 13. januarja, ob 20. uri, za izven. V sredo, 12. januarja, ob 20. uri M. Jesih: **LJUBITI**, za izven

OPERA SNG, tel.: 061/ 331-950
Nocoj predstava Strauss ml.: **NETOPIR** zaradi bo- lezni v ansamblu odpade. Cenjenemu občinstvu se opravičujemo. Nadomestna predstava bo v sre- do, 16. februarja, ob 19. uri. Vstopnice veljajo. Predstava bo se v ponedeljek, 10. januarja, ob 15. uri, za izven. V sredo, 12. januarja, ob 19. uri Ver- di: **RIGOLETTO**, za izven in konto.

SENTJAKOBSKO GLEDALISCE, tel.: 061/ 312-860
Danes, 8. januarja, ob 16. uri A. Lindgren-V. Ar- har-Stih: **PIKA NOGAVICKA**, za izven. Predstava bo se v nedeljo, 9. januarja, ob 16. uri, za izven.

MGL, tel.: 061/ 210-852
Danes, 8. januarja, ob 19.30 M. Camoletti: **PRIDI GOLLA NA VECERJO**, za izven. Predstava bo se v ponedeljek, 10. januarja, ob isti uri, za abonma mladinski 4 in v torek, 11. januarja, ob isti uri, za red U.
MALA SCENA MGL
Danes, 8. januarja, ob 17. uri G. Barylli: **MEDENI MESEC**, za izven in konto.

SMG, tel.: 061/ 1253-312
V sredo, 12. januarja, ob 19.30 H. Achternbusch: **SUSN**, za izven. V četrtek, 13. januarja, ob 19.30 E. Filipčić: **PSIHA**, za izven.

KD SPANSKI BORCI, tel.: 061/ 448-920
Danes, 8. januarja, ob 16. uri odrska slikanica Bo-

gomil Veras: **MIHA, MINKA IN GLEDALISKA SMINKA**. V soboto, 15. januarja, ob 20. uri Milan Verc: **VSEGA JE KRIVA MARJANA DERZAJ**. Go- stuje Slovensko stalno gledališče Trst.

LGL, tel.: 061/ 314-962
Danes, 8. januarja, ob 11. in 17. uri Jana Synkova: **MALA CAROVNICA**, za izven.

KRANJ
PGLK, tel.: 064/ 22-681
V petek, 14. januarja, ob 19.30 premiera Matija Logar: **DOSJE**, za izven.

CELJE
SLGC, tel.: 063/ 25-332
V torek, 11. januarja, ob 19.30 C. Goldoni-A. Ro- zman: **SLUGA DVEH GOSPODOV**, za abonma torek in izven. V sredo, 12. januarja, ob 15.30 B. Veras: **ZELENA KAPICA**, za abonma 4. solski in izven.

LAŠKO
KC LASKO, tel.: 063/ 731-304
V petek, 14. januarja, ob 19. uri komedija Brani- slav Nušić: **DOLAR**.

MARIBOR
DRAMA SNG, tel.: 062/ 221-206
Danes, 8. decembra, ob 19.30 uri v Minoritih pre- miera A. Dumas: **TRIJE MUSKETIRJI**, za red pre- mierski in izven. Predstava bo se v nedeljo, 9. ja- nuarja, in v torek, 11. januarja, ob isti uri, za abo- nente in izven.

OPERA IN BALET, tel.: 062/ 221-206
V petek, 14. januarja, ob 19.30 plesno-baletni tri- ptih **STIRJE LETNI CASI**, za red premiera in izven.

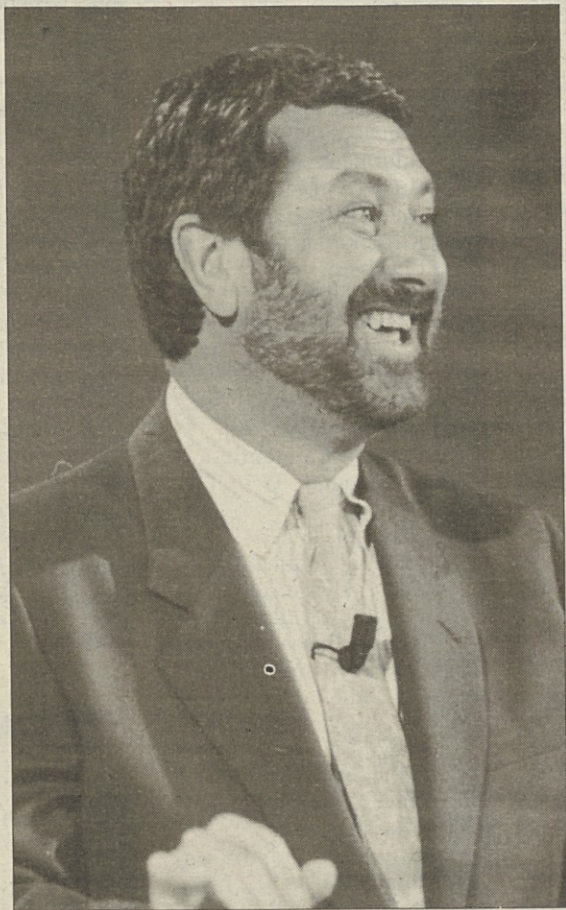
LUTKOVNO GLEDALISCE MARIBOR, tel.: 061/ 26-748

Danes, 8. januarja, ob 11. uri in 17. uri Jana Synkova: **MALA CAROVNICA**. V nedeljo, 9. ja- nuarja, ob 11. uri Pavel Polak: **IGRA O RDECI KAPICI ALI GOSPOD, POKUKAJVA V TA ZA- BOJ**, za izven.

NOVA GORICA
PDG, tel.: 065/ 25-326
Danes, 8. januarja, ob 20. uri komedija Alan Ayckbourn: **NORCIJE V SPALNICA**, za red so- bota zeleni. Predstava bo se v nedeljo, 9. januarja, ob 17. uri, za red nedelja zeleni.

SANDRO MASSIMINI

TOKRAT V MUSICALU

V Trst se vrača Sandro Massimini, ki je osvojil sr- ca številnih Tržačanov predvsem z nastopi na operetnih festivalih. Tokrat pa bo Massimini, ki že vrsto let nastopa z lastno skupino, name- sto operete predstavil musical. Izbral je delo Victor Victoria, ki je si- cer zaslovelo najprej na filmskih ekranih. Ita- lijanska kritika je Massi- minijevo postavitve precej dobro sprejela, saj so si lahko doslej Victor Victorio ogledali v številnih mestih, med temi tudi v Rimu in Mila- nu. V Trstu bo musical na sporedu v gleda- lišču Rossetti od 14. do 16. januarja kot izvena- bonmajška ponudba Stalnega gledališča FJK.

GLASBA

SLOVENIJA

LJUBLJANA
CANKARJEV DOM

V ponedeljek, 10. januarja, ob 19.30 koncert **TATJANE LIPOVSEK** - violina in **NA- TASE LIPOVSEK** - klavir, za srebrni abonma. Pro- gram: Leclair, Beethoven, Janacek, Ysaye, Chopin.

V torek, 18. januarja, ob 19.30 operni gala koncert **FRANCISCO ARAIZA** - te- nor.

ILIRSKA BISTRICA
Danes, 8. januarja, bo v klu- bu MKNZ koncert skupine 2227.

KAMNIK
FRANCISKANSKA CERKEV

Danes, 8. januarja, bo ob 19.30 koncert klasične glas- be iz cikla **MUSICA AE- TERNA**. Program: Men- delssohn-Bartholdy, Betho- ven.

KOPER
DVORANA GLASBENE SOLE

V četrtek, 13. januarja, ob 17. in 20. uri koncert **SIJA- VUS I. GADZIJEV** - klavir. Program Haydn, Mozart, Beethoven.

MENGES
Danes, 8. januarja, ob 19. uri v farni cerkvi sv. Mihae- la.koncert moskega pevske- ga zbora iz Kranja in zbora Musica viva.

FJK

TRST
Gledališče Rossetti

Trzasko koncertno društvo - V ponedeljek, 10. januarja 1994, ob 20.30 bo nastopil Maurizio Zanini.

Avditorij Muzeja Revoltella

Operna sezona 1993-94 - V ponedeljek, 10. t.m., ob 18. uri bo na sporedu »Srečanje z...« baritonistom Hansom Joachi- nom Ketelsenom. Vstopnina 4.000 lir.

MILJE
Gledališče Verdi

Jazz koncerti-sezona 1993-94 V soboto, 29. januarja 1994, bo nastopila skupina The Fringe.

TRŽIČ
Obcinsko gledališče

V petek, 14. januarja 1994 bo na sporedu koncert Simfonič- nega orkestra RTV Slovenije. Nastopajo Serghej Krylov - violina, Luisa Castellani - so- pran, dirigent Anton Nanut.

GORICA
Avditorij Savio

Ul. XX . septembra 89

V petek, 14. januarja, ob 20.30 koncert simfoničnega orkestra Moldava. Solist Massimo Gon.

Katoliški dom

Danes, 8. januarja ob 20.30 ponovitev novoletnega kon- certa ki ga prirejajo slovenski bančni zavodi. Nastopil bo Slovenski oktet. Vodi Anton Nanut.

RAZSTAVE

SLOVENIJA

LJUBLJANA
CANKARJEV DOM, Prešernova 10
Razstava slik, grafik, skulptur **SHUJA TAKAHA- SHIJA** je na ogled do 30. januarja. Slovesna otvori- tev razstave bo v sredo, 12. januarja, ob 18. uri. (Ga- lerija CD).

MUZEJ NOVEJSE ZGODOVINE, Celovska 23
Razstava slik **JONA GALA PLANINCA: SLIKE** '93 je na ogled do 10. januarja.

MODERNA GALERIJA, Tomsiceva 14
Razstava fotografij **JANEZA MARENCICA** je na ogled do 16. januarja. V torek, 11. januarja, bo ob 17. uri po razstavi vodil umetnostni zgodovinar Brane Kovič.

Razstava **ODMIK IN BLIŽINA** je na ogled do 9. ja- nuarja. V nedeljo, 9. januarja, bo ob 11. uri po raz- stavi vodil kustos Moderne galerije Igor Zabel. Razstava avstrijskega umetnika **ARNULFA RAINE- RJA** je na ogled do 30. januarja. V Mali galeriji je do 23. januarja na ogled razstava skulptur **BOZA KEMPERLETA**.

NARODNA GALERIJA, Cankarjeva 20
Razstava **FRANA KLEMENCICA** (1880-1961), so- potnika slovenskih impresionistov, je na ogled do 10. januarja.

BEZIGRAJSKA GALERIJA, Dunajska 31
Razstava **STANETA KREGARJA** je na ogled do 28. januarja.

GALERIJA ILIRIJA, Trzaska 40
Razstava otroških ilustracij **ROZE PISCA- NEC** je na ogled do 27. januarja.

GALERIJA EQUINA, Gregorčičeva 3
Razstava **TURN AROUND WOMAN** je na ogled do 20. januarja.

GALERIJA FILIPOV DVOREC, Cankarjevo nabrežje 1
Razstava del slikarja **ZDENKA HUJZANA** je na ogled do 14. januarja.

GALERIJA PIC LEK, Verovskova 57
Razstava slik **KATARINE BELAVIC** in **ESTER LAMPIC** je na ogled do 14. januarja.

GALERIJA VODNIKOVA DOMACIJA, Vodnikova 65
Razstava slik **TOMAŽA ZELEZNIKA** je na ogled do 11. januarja. V četrtek, 13. januarja, bo ob 18. uri otvoritev razsta- ve slik **RUDIJA PERGARJA**. Razstava bo na ogled do 1. februarja.

GALERIJA TIVOLI, Pod turnom 3

Razstava slikarskih del **BINETA ROGLJA** je na ogled do 30. januarja.

SLOVENSKI SOLSKI MUZEJ, Plecnikov trg 1
Razstava **SREČNA AFRIKA** - otroške igrice iz Gane in Burkine Faso je na ogled do 15. februarja.

KD SPANSKI BORCI, Zaloska 61
Razstava slikarjev naivcev **ANTONA REPNIKA, BRANKA** in **JANEZA REPNIKA** je na ogled do 12. januarja.

KAMNIK
RAZSTAVISCE VERONIKA
Razstava **LIKOVNO SNOVANJE SILVA TERSKA** je na ogled do 16. januarja.

MARIBOR
FOTOGALERIJA STOLP, Zidovska ulica
Razstava fotografij **VINKA SKALETA** je na ogled do 20. januarja.

MURSKA SOBOTA
GALERIJA MURSKA SOBOTA
Razstava slik in risb **MIRKA RAJNARJA** je na ogled do 17. januarja.

GALERIJA KRKA, Cesta herojev 45
Razstava **DIMITRIJA POPOVICA**: Ciklus Marilyn Monroe je na ogled do 10. januarja.

PIRAN
MESTNA GALERIJA
Razstava del **GERHARDA ALTENBOURGA** je na ogled do 15. februarja.

PTUJ
PTUJSKI POKRAJINSKI MUZEJ, Muzejski trg 1
Arheologija Poetovionensis - stara in nova arheolo- ska spoznanja ob stoti obletnici ustanove in razsta- va slikarja **SANDIJA CERNKA** sta na ogled do 15. januarja.

ŠEMPETER PRI NOVI GORICI
GALERIJA BAŽATO, Goriske fronte 2
Razstava slik akademskega slikarja **BORISA ZA- PLATILA** je na ogled do 10. januarja.

VELENJE
KC IVANA NAPOTNIKA, Titov trg 5
Razstava **ALOJŽA ZORMANA** - FOJŽA je na ogled do 2. februarja.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST
Galerija Tommaseo
Do 12. januarja 1994 so na ogled dela slikarja Maurizia Bonore.

Art Galery
Danes, 8. t.m., ob 18. uri bo odprtje 2. med- narodne razstave mini slik, ki bo trajala do 31. t.m.

Galerija Bernini (Trg Sansovino)
V ponedeljek, 10. t.m., ob 18. uri odprtje raz- stave slikarjev: Elen Lupinc, Davorin Kralj, Claudio Cosmini, ki bo na ogled do 20. t.m.

ČEDAD
Trzaska kreditna banka
Do 15. januarja 1994 razstavlja svoja dela Ra- do Jagodic.

VIDEM
Arteseigno

Do 18. januarja 1994 razstavlja svoja dela Lojze Spacal.Urnik: petek, sobota, pone- deljek in torek od 17. do 20. ure, ob nedeljah od 10. do 12. ure.

KOROŠKA

CELOVEC
Dezelna galerija
Do 30. januarja 1994 razstavlja svoja dela Valentin Oman.

BOROVLJE
Galerija Rieser
Na ogled je razstava del 50 koroskih umet- nikov.

TINJE
V galeriji Tinje je se jutri, 9. t.m., na ogled razstava del Irene Gutt-Gregorić.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST
Kulturni dom

Danes, 8. januarja 1994, ob 20.30 (izven abonmaja) in v ponedeljek, 10. t.m., ob 16. uri (Red H) ponovitev komedije R. Harwoo- da »Garderober«. Režija V. Möderndorfer. V torek, 11. januarja, ob 20.30 (Red I) in v sredo, 12. januarj, ob 16. uri (Red G) ponovi- tev monodrame H. Peschine »Boš ze videla«. Igra M. Sardoč, režija J. Babic.

Verdi - Dvorana Tripcovich

Operna sezona
Od torka, 11. januarja 1994 bodo stekle rez- ervacije in predprodaja vstopnic za We- berjevo opero »Der Freischütz«. Blagajna Dvorane Tripcovich je odprta vsak dan od 9. do 12. in od 16. do 19. ure.

Gledališče Rossetti
Od 14. do 16. januarja bo na sporedu »Victor Victoria« s Sandrom Massiminijem. Predstava izven abonmaja. Za abonente

KOROŠKA

CELOVEC
Mestno gledališče
Danes, 8.t.m, ob 19.30 »Der Mann von La Man- cha.
Jutri, 9. t.m., ob 19.30: Bedrich Smetana »Die verkaufte Braut« (Prodana nevesta).
TINJE
Dom prosvete - Danes, 8. t. m., ob 19.30: Kon-

popust.
Gledališče Cristallo-La Contrada
Danes ob 20.30 ponovitev A. Russinovega dela **NINA** v izvedbi skupine La Plexus T iz Rima. Igrajo Nancy Brillì, Massimo Dappor- to, Giovanni Crippa. Režija Filippo Crivelli.
Ponovitev jutri ob 16.30.

Jutri, 9. januarja 1994, ob 11. uri bo za najm- lajše na sporedu »Povem ti pravljico«. Argia Laurini, ki igra pri skupini La Piccionaia iz Vicenze, bo pripovedovala pravljico »Sne- guljčica«.

16. januarja 1994 bo na sporedu ponovitev predstave »Za Božic na predvečer«. Povesti Dostojevskega, ki jih je za oder priredil F. Macedonio. Režija L. Crismani.

23. januarja pa bo na sporedu »Rdeca kapi- ca«, ki jo bo predstavila skupina Sezione Aurea iz Bergama.

RAZNE PRIREDITVE

SLOVENIJA

certni večer. Igrata Maria Frodl (violoncelo) in Bruno Petrischek (klavir).
DOBRLA VAS

Kulturni dom: Jutri, 9. t.m., ob 9.30 - Lutkovna igra »Radovedni slonček« (Kipling-Varl). Režija Tine Varl, nastopa lutkovna skupina

PIONIRSKA KNJIZNICA, Komenskega 9
Vsak ponedeljek ob 17. uri pogovor o knjigi, vsak torek ob 17. uri ure pravljic in vsak četr- tek igralne ure.

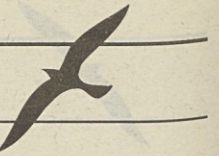
TRBOVLJE
DOM SVOBODE II
V sredo, 10. januarja, bo ob 20.15 javna razve- drilna prireditve Zebeljicki.

SEŽANA
KC SRECKA KOSOVELA

V torek, 11. januarja, ob 20. uri angleski film **GOLI (Naked)**. Režija Mike Leigh, igrajo David Thewlis, Katrin Carlige, Lesly Sharp.

V sredo, 12. januarja, ob 20. uri ameriski film **BEGUNEC (FUGITIVE)**. Režija Andrew Davis, igrajo Harrison Ford, Tommy Lee Jones, Sela Ward in drugi.

ŠKOFJA LOKA
KNJIZNICA IVANA TAVCARJA, Solska 6
V torek, 11. januarja, ob 17. uri ura pravljic - **ANA FLORJANCIC**.

SLOVENSKI PROGRAMI

SLOVENIJA 1

08.05	Radovedni Taček: Paleta
08.20	Loncek, kuhaj! Psenična solata
08.30	Zimska tekmovanja, 2/26 del francoske risane serije
08.55	Klub klobuk, kontaktna oddaja za otroke
09.45	Tok tok, kontaktna oddaja za mladostnike
10.35	Zgodbe iz školjke
11.30	Rešitev je kikirikijevo maslo, kanadski film, VPS 1130
13.00	Porocila
13.05	Tednik, ponovitev
13.50	Video strani
15.20	Cooganova prevara, pon. ameriskega filma
17.00	TV dnevnik 1
17.10	Terra X, 7/8 del nemske dokumentarne serije
18.00	Regionalni program Ljubljana RPL
18.45	TV mernik
19.00	Risanka
19.10	Zrebanje 3 x 3
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.05	Utrip
20.25	Gore in ljudje
21.25	TV Poper
21.40	Korenine slovenske lipe: Domace obrti na Slovenskem, 12. oddaja: Piparji
22.10	TV dnevnik 3, VPS 2210
	Sova
22.50	Tekmeci Sherlocka Holmesa, 7/26 del angleske nanizanke
23.45	Zrtev ljubezni, ameriski film, VPS 2345
01.15	Video strani

SLOVENIJA 2

09.50	Kranjska gora: Svetovni pokal v alpskem smučanju; Veleslalom (M), 1. tek, prenos
11.20	Altenmarkt: Superveleslalom (Z), prenos
12.50	Kranjska gora: Veleslalom (M), 2. tek, prenos
15.00	Antologija slovenske glasbe za klavirski trio, 3. oddaja
	Sova
16.20	Ko se srca vnamejo, 5. del ameriske nanizanke
16.50	Tekmeci Sherlocka Holmesa, 6/26 del angleske nanizanke
	Sportna sobota
17.40	Kri, znoj in slava, 5. del sportnega filma
18.35	Svetovno prvenstvo v snowboardu, reportaza z Rogle
18.55	Vodne pustolovscine, 7/24 del angleske pzn serije
19.30	Dnevnik 2
20.05	Pa ga je..., 2/4 del angleske nadaljevanke
	Igrajo: Timothy Dalton, Timothy West, Penelope Cruz Sanchez, Annabelle Apsion, David Morrissey in drugi.
20.55	Zametna sapa, 1/7 del angleske pzn serije
21.25	Poglej in zadeni
22.30	Sobotna noč
01.30	Video strani

KANAL A

09.00	CMT
09.50	A-Shop
10.00	Kino, kino, kino, ponovitev oddaje o filmu
12.00	Vampirke z Beverly Hillsa, ponovitev ameriske komedije
	Igrajo: Eddie Deezen, Britt Ekland, Tim Conway, Jr., Jay Richardson in drugi; režija Fred Olen Ray.
13.30	A-Shop
13.40	Video strani
18.00	Skrlatni jeglic, pon. angleške drame
	Igrajo: Leslie Howard, Merle Oberon, Raymond Massey, Nigel Bruce, Joan Gardner, Melville Cooper in drugi; režija Harold Young.
19.30	Radio FM, ponovitev 4/13 dela ameriske humoristične nanizanke
20.00	Avtotimes, oddaja o avtomobilizmu
20.30	Radio FM, 5. del ameriske humoristične nanizanke
21.00	Pompeji , ameriski zgodovinski film
	V času rimskega cesarstva je Pompeje zalila vulkanska lava in mesto je do današnjih dni ostalo takšno, kot je bilo, vendar brez življenja. Prebivalci niso slutili, da se približuje vulkanski izbruh in zato niso zapustili mesta. Tako lahko danes vidimo, kakšno je bilo tedanje življenje na dan, ko se je zgodila katastrofa.
22.30	CMT
00.00	Modro, ki vznemirja, erotična nanizanka
01.00	Video strani

KOPER

18.00	Slovenski program
-------	-------------------

KOROŠKA

19.00	Avstrija danes
-------	----------------

RAI 1

7.10	Simfonični koncert
8.05	Film: Prigioniero senza nome (dram., ZDA '83, i. R. Scheider, L. Ullmann)
9.45	SP v smučanju: moški veleslalom, 1. tek
11.00	Nan.: Poliziotti in città
11.50	Informativna odd: Canal Grande-Gregorettivvù
12.25	Dnevnik in vreme
12.35	Rubrika o medicini: Check-up
13.25	Izzrebanje lota
13.30	Dnevnik in Tri minute
14.00	Nan.: Cose dell' altro mondo
14.45	Sport: IP v kosarki
16.20	Nan.: Leseni prijatelj
16.50	Variete: Raimondo e le altre (vodijo I Trettrè)
18.00	Dnevnik
18.10	Izzrebanje lota
18.15	Aktualno: Zdravi in lepi
19.25	Nedeljski evangelij
19.50	Vreme, dnevnik, sport
20.40	Variete: Bucce di banana (vodijo Pippo Franco, Leo Gullotta, Valeria Marini, Oreste Lionello)
23.05	Dnevnik 1
23.10	Posebnosti TG 1
0.05	Dnevnik in vreme
0.35	Filmske novosti
0.40	Film: I bostoniani (dram., VB '85, r. J. Ivory, i. Christopher Reeve, Vanessa Redgrave)

RAI 2

6.35	Videocomic
6.55	Variete: Mattina in famiglia
7.00	8.00, 9.00, 10.00 dnevnik
10.05	Vse o RAI 2
10.25	Aktualno: Prossimo tuo
11.05	Nan.: L'arca del dottor Bayer
12.00	Variete: In famiglia
13.00	Dnevnik, rubrika Dribbling in vreme
14.00	Glasba: Scanzonatissima
14.30	Giorno di festa (vodi Sandra Milo)
15.35	Izzrebanje lota
15.40	Male in velike zgodbe
17.05	Nan.: Woof, 17.30 Lassie
17.55	Variete: Cirkus v svetu
19.35	Vreme, dnevnik, sport
20.20	Variete: Ventieventi
20.40	Film: Torna à El Grintaà (western, ZDA '75, i. John Wayne, K. Hepburn)
22.30	Aktualno: Nascita di una dittatura
23.35	Dnevnik in vreme
23.35	Informativna odd: Canal Grande - Gregorettivvù
0.25	Film: La formula (krim., ZDA '81, i. George C. Scott, Marlon Brando)
2.20	Videocomic

RAI 3

6.30	Pregled tiska
6.50	Film: Il mio amico Mac (fant., ZDA '88)
8.25	Informativna odd: Canal Grande - Gregorettivvù
8.55	TGR Vivere il mare
9.05	Oddaja o kmetijstvu
10.05	Koncert RAI 3
11.15	Dnevnik
11.20	SP v smučanju: superveleslalom Z, 12.45 moški superveleslalom, 2. tek
14.00	Dezelne vesti, dnevnik
14.50	TGR - Okolje Italija
15.15	Sport: IP v rugbyju, 16.30 IP v odbojki
18.00	Scusate l'anticipo
18.50	Vreme in dnevnik
19.30	Dezelne vesti
19.50	BlobCartoon, Kino
20.30	Film: L'uomo che sapeva troppo (krim., ZDA '53, r. A. Hitchcock)
22.30	Dnevnik ob 22.30
22.45	Aktualno: Harem
23.45	Variete: Magazine 3
0.45	Dnevnik in vreme
1.15	Variete: Fuori orario

RETE 4

6.30	Nan., 8.30 nad. Piccola Cenerentola, Anima persa, 9.30 dnevnik
10.00	Nad.: Soledad, 10.30 Febbre d'amore, 11.30 Quando arriva l'amore
11.55	Dnevnik
12.00	C'eravamo tanto amati
13.30	Dnevnik
14.00	Nad.: Sentieri
15.00	Rubrika o lepoti
16.00	Kviza: Perdonami, 17.00 la verità dell'anno nuovo
18.00	Aktualno: C'eravamo tanto amati
19.00	Dnevnik
19.30	Funari News
20.30	Film: Il buono, il brutto, il cattivo ((western, It. '67, i. Clint Eastwood, Lee Van Cleef)
23.30	Aktualno: Ai tempi miei
1.30	Film: Jeans dagli occhi rosa (kom., ZDA '81, i. Ryan O'Neal, M. Melato)

CANALE 5

6.30	Na prvi strani
9.00	Nan.: New York New York
10.15	Aktualno: Ciao Italia, 11.45 Forum
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Sgarbi quotidiani
13.40	Aktualno: Amici, 15.30 Antepima
16.00	Otroski variete: risanke in kviz
17.55	Dnevnik TG 5 - Flash
18.00	Kviza: OK il prezzo è giusto, 19.00 Si o no
20.00	Dnevnik TG 5
20.25	Striscia la notizia
20.40	Film: ... altrimenti ci arrabbiamo (kom., It. '74, i. Bud Spencer, T. Hill)
22.45	Film: Sotto il vestito niente (krim., It. '85, i. Renée Simonsen), vmes (24.00) dnevnik
1.00	Aktualno: A tutto volume (pon.)

ITALIA 1

6.30	Otroski variete
9.30	Nanizanke
12.30	Odprti studio
12.45	Otroski variete
14.30	Variete: Non è la RAI
15.30	Nan.: Ultraman
16.00	Aktualno: A tutto volume
16.30	Variete: Sobotna v cirkusu
18.20	Sport studio
18.30	Nan.: Bayside School, 19.00 Il principe di Bel Air
19.30	Odprti studio
20.00	Varieteja: Karaoke
20.30	TV film: Street Crimes - Poliziotti in azione (krim., ZDA '91)
22.40	Film: La pazza storia del mondo (kom., ZDA '81, r.-i. Mel Brooks)
0.30	Sgarbi quotidiani
0.40	Sport studio
1.10	Nan.: Su e giù per il college, I miei due papà

TELE 4

13.00	13.40, 22.30 Sportna stran, 13.30, 19.30, 23.00 Dogodki in odmevi
20.30	Film

MONTECARLO

19.30	22.30 Dnevnik
9.50	11.20, 12.30 SP v smučanju
14.15	Film: Avventura in Oriente
20.30	IP v kosarki
0.45	Film: Uccidete il padrino

Koper

14.00	Juke Box, pon. glasbene oddaje, vodi Alex Bini
16.00	TV novice
16.10	Stanje stvari - mladi
17.00	Odpрте strani, oddajo pripravlja Rosanna T. Giuricin
18.00	Slovenski program: Korenine slovenske lipe: Romanja - od Sv. Visarij do Barbane
	Zastrta Marijina podoba
18.20	Dokumentarna oddaja
18.30	TV Poper, kabaretno-satirična oddaja
18.45	Primorska kronika
19.00	TV dnevnik
19.30	Jutri je nedelja - verska oddaja
19.40	Carobna svetilka, otroški program
20.30	Stekleno srce, nemski barvni film, 1976
	Igrajo: Joseph Bierbichler, Stefan Guttler in drugi; režija Werner Herzog.
22.00	Do konca sveta - Ko spregovorijo slike
22.15	Dnevnik
22.30	Svetovni pokal v alpskem smučanju; Veleslalom (M), posnetek iz Kranjske gore
	Horoskop

Avstrija 1

09.00	Cas v sliki
09.05	Pri Huxtablovih
10.50	Varuska, pon. ameriske komedije
13.00	Cas v sliki
13.10	Dunajske melodije, avstrijska komedija
14.35	Zivljenje klovna
15.00	Otroski program
15.25	Duck Tales
15.50	Dinozavri
16.15	Beverly Hills, 90210, serija
17.15	X-Large
18.05	Slika Avstrije
18.30	Zdravnica dr. Quinn, serija
19.30	Cas v sliki
20.15	Immenhof, uvodni film k nemski seriji
21.50	Zlata dekleta, am. humoristična serija
22.15	klic po masčevanju, am. akcijski film, 1989
	Igrajo: Patrick Swayze, Liam Neeson, Adam Baldwin, Helen Hunt in drugi; režija John Irvin.
00.00	Cas v sliki
00.05	Sest jeklenih moz, ameriski film, 1979
01.40	Miami Vice
02.30	Porocila

Avstrija 2

09.50	Kranjska gora: Veleslalom (M), 1. tek, prenos
11.20	Altenmarkt: Superveleslalom (Z), prenos
12.00	Kranjska gora: Veleslalom (M), 2. tek, prenos
14.05	Tisoč mojstrovin
14.15	V kraljestvu ruskih medvedov, 5. del: Sibirija
16.30	Palaca na Ringstrasse, 12., zadnji del
17.15	Zivali iscejo dom
17.30	Srečanje s sosedi
18.00	Nogomet
19.00	Avstrija danes
19.30	Cas v sliki
20.15	Air America, ameriska akcijska komedija, 1990
	Igrajo: Mel Gibson, Robert Downey Jr. in drugi; režija Roger Spottiswoode.
21.50	Cas v sliki
22.30	Najboljsi nameni, 3/4 del nadaljevanke
23.55	It's Me Again - Barbara Dennerlein, koncert

Hrvatska 1

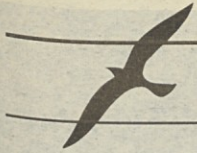
09.00	Dobro jutro
10.30	Porocila
10.35	Dr. Argus, 8/13 del risane serije
11.00	Narodna glasba
12.00	Porocila
12.05	Cajkovski: Pikova dama, 3. dejanje opere
13.05	Prizma
13.50	Porocila
13.55	Zbogom Lady, ameriski film, 1956
	Po romanu Jamesa Streeeta
	Igrajo: Brandon de Wilde, Walter Brannan, Phil Harris, Sidney Poitier, William Hooper in drugi; režija William Wellman.
15.35	Hisni ljubljenci
16.05	Mladi Indiana Jones, 8/17 del am. serije
16.55	Porocila
17.00	Glembajevi, 1/3 del hrvatske drame
17.50	TV razstava: Sibeniski nakit
18.00	Televizija o televiziji
18.30	Santa Barbara, , 605. del ameriske nadaljevanke
19.15	Na začetku je bila beseda
19.30	Dnevnik 1
20.15	Mesto upanja, ameriski film, 1991
	Igrajo: Vincent Spano, Tony Lo Bianco, Joe Morton, Jace Alexander in drugi; režija John Sayles.
	Film - Video - Film
22.20	Porocila
23.10	Sportna sobota
23.25	Slika na sliko
00.25	Porocila v nemščini
00.30	Sanje brez meja

Hrvatska 2

12.10	TV-koledar
12.20	Kranjska gora: Veleslalom (M), posn. 1. teka
12.50	Kranjska gora: Veleslalom (M), 2. tek, prenos
13.30	Rock koncert, pon.: Eurythmics
14.30	Samo norci in konji, 6/14 del angl. humor. serije
15.20	Proti toku
15.50	Sto let avtomobila, serija
16.20	Obiski na domu, ameriski film
18.00	Risanka
18.20	Elitne bojne enote, 4/8 del dokumentarne serije
19.30	Dnevnik
20.15	Ljubezen da, ljubezen ne, 2/23 del am. humor. nanizanke
20.40	Elitne bojne enote, 5/8 del dokum. serije
21.35	Cro Pop Rock
22.20	Nočna izmena

Madžarska

07.00	Sončni vzhod
08.15	Verski program za reformatsko mladino
08.25	Otroski program
11.30	Sosedje, serija
12.00	Opoldanski zvon
12.20	Panorama, svetovna politika
13.20	Portret: geolog dr. Károly Ferencz
14.00	Tostran luze, 2. del
14.50	Madžarska polpreteklost, pon. 1. dela
15.35	Filmski muzej: Siromasni bogatasi, madžarski cb film
17.10	Bosi, moda in spektakel
17.35	Loto
17.40	Notranja politika
18.30	Kolo sreče, kviz
19.02	Lahko bi bil zasciten, Fertőrákos
19.30	Dnevnik
20.00	Zivljenje Balatona, serija
20.45	Materinski ljubezen
21.45	Liza Minelli Show, posnetek
23.20	Valentina, serija

2/5

TV SLOVENIJA 1

11.30

REŠITEV JE KIKIRIKIJEVO MASLO,
kanadski barvni film, 1985

Scenarij in režija: Michael Rubbo

fotografija: Thomas Vamos

glasba: Lewis Furey

igrajo: Mathew Mackay, Siluk Saysanasy, Alison Pod-

brey, Michael, Hogan, Michel Maillot, Helen Hughes

Kaj se vse lahko pripeti 11-letnemu dečku, ki ima bujno domišljijo? Marsikaj, kar si lahko predstavljamo, in seveda še mnogo več. Tako je, če živiš v običajni mestni četrti, v ulici obkroženi z drevesi, če je tvoj oče slikar, če imaš mamo, ki je na službeni poti v Avstraliji in če imaš starejšo sestro Suzy. Ja, saj res, na koncu ulice mora stati zapuščen hiša, polna skrivnosti, v njej pa prenočujejo potepuhi, beračice in mestni posebneži. V tej skrivnostni hiši se bi naj dogajalo marsikaj, kar buri Michaelovo domišljijo.

Ko pa nekega lepega dne osamljeno, nenavadno hišo zajame požar, se Michael prestraši za umišljene in prave prebivalce. Komaj čaka, da bo konec pouka. S prijateljem Conradom gresta do hiše in ko Michael vstopi, zagleda nekaj grozljivega; od groze mu izpadejo lasje. Sedaj je Michaelova glava čisto plešasta, okrogla kot kakšna žoga in celo hišni zdravnik ne ve zdravlja. Pravi samo, da gre za bolezen harum scarum, kar naj bi po naše pomenilo nekako ustrašeni lasje. Rešitev je za Michaela precej bližje, kot bi si marsikdo mislil, prav pri prijateljih iz požgane, osamljene hiše.

TV SLOVENIJA 1

21.40

DOMAČE OBRTI NA SLOVENSKEM,
Piparja

To bo oddaja o PIPARJIH - znamenitih gorjuških fajfarjih. Pred približno sto leti, v času stare Avstrije, so na Gorjušah nad Bohinjem izdelovali pipe pri kakih dvasetih domačijah. Priložnost za dodatni zaslužek drugje in spremenjene kadilske navade so pripomogle, da je ta obrt skorajda izumrla. Dandanes sta se na Gorjušah ohranila le še dva mojstra piparja, Alojz Lotrič in Vinko Beznik, ki v svojih delavnicah, pravih malih muzejih starih orodij, delata pipe. Te drobne umetnine so sicer res bolj pipe za okras kot za kajenje, a vendarle ohranjajo spomin na to nekoč pomembno obrt.

TV SLOVENIJA 1

23.45

ŽRTEV LJUBEZNI,
ameriški barvni film

Scenarij: James J. Desmarais, Alison Rosenfeld De-

smarais

režija: Jerry London

fotografija: Billy Dickson

glasba: Richard Stone

igrajo: Pierre Brosnan, Jobeth Williams, Virginia

Madsen, Georgia Brown, Murphy Cross

Film ŽRTEV LJUBEZNI je napeta psihološka krimi-

nalka, polna sumničenj med glavnimi tremi prota-

gonisti in vse do konca ni moč zagotovo vedeti,

kdo je resnični negativec.

Psihiatrinja srednjih let sreča mladega angleškega

profesorja, ki jo prav hitro očara. Pa vendar leta

po ločitvi dvomi, ali ji je mladi mož pripravljen

vračati ljubezen. Položaj se še bolj zaplete, ker Tes-

sa zdravi mlado Carlo, ki je obupana zaradi

moškega, pa se izkaže, da sta obe zapleteni z isto

osebo. Carla skuša zdravnico prepričati, da gre za

očarljivega, a nevarnega moškega, ki je sposoben

tudi ubiti. Tessa se mora zdaj sama prepričati, ali

Carla govori resnico, ali pa je le ljubosumna in si st-

vari izmišlja. Profesorjeva resnica je povsem dru-

gačna, a dogodki tečejo tako, da mu končno

psihiatrinja vendarle vedno znova verjame. Konč-

no se bodo po mnogih nenavadnih in nevarnih

dogodkih vsi trije nepričakovano srečali iz oči v oči

na nevarnem samotnem kraju visoko v hribih, ko

Tessa zares ne ve več, kateri od obeh ji v resnici

streže po življenju...

TV SLOVENIJA 1

20.25

GORE IN LJUDJE,
pripravlja Marjeta Keršič Svetel

V novem letu je oddaja GORE IN LJUDJE dobila nov termin - poslej bo na sporedu vsako prvo soboto v mesecu, zvečer na prvem programu. Le v januarju je oddaja izjemoma na sporedu drugo soboto, saj je bil prvi januar še čisto praznično obarvan.

Oddaja začčenja že tretje leto svojega obstoja in po odzivu gledalcev sodeč kar uspešno.

Marco Preti je italijanski filmski režiser, ki je največji del svojega ustvarjanja posvetil filmom o gorah in plezanju, kar seveda ni nič čudnega, saj je gorski vodnik, odlični alpinist in inštruktor športnega plezanja. Med njegovimi najbolj zanimivimi filmi je GORA NA KONCU SVETA, film, ki dokumentira po-dvig na Antarktiki. Leta 1991 se je Preti odpravil skupaj z ameriškim pomorščakom Skipom Nova-kom na Grahamovo zemljo odkrivati gore, ki se dvigajo naravnost iz zaledenega morja. Film si boste lahko ogledali v drugem delu oddaje GO-

RE IN LJUDJE, v prvem delu pa boste spoznali zelo zanimivo podzemsko jamo, ki je bila nekoč ena od glavnih atrakcij blejskega turizma, dandanes pa vedo zanjo le jamarji in redki občudovalci slo-

venskih naravnih znamenitosti. Predstavili bomo podvig naših smučarjev na Shisha Pangmi in na-

daljevali z zgodovino slovenske planinske fotogra-

fije... pa še kaj se bo našlo v oddaji, ki si je v minu-

lih letih pridobila že stalen krog gledalcev, ljubite-

ljev narave in gorskega sveta.

TV SLOVENIJA 1/DANES OB 17.10

Izgubljeni svet mistične Atlantide

TERRA-X, Iskanje izgubljene celine

Avtorja: Jens-Peter Be-
hrend in Eike Schmitz

Kamera: Carsten Krueger

Drugi del reportaže o Atlantidi se začčenja na zahodni obali Irse, kjer se vedno živijo stare bajke Kelto.

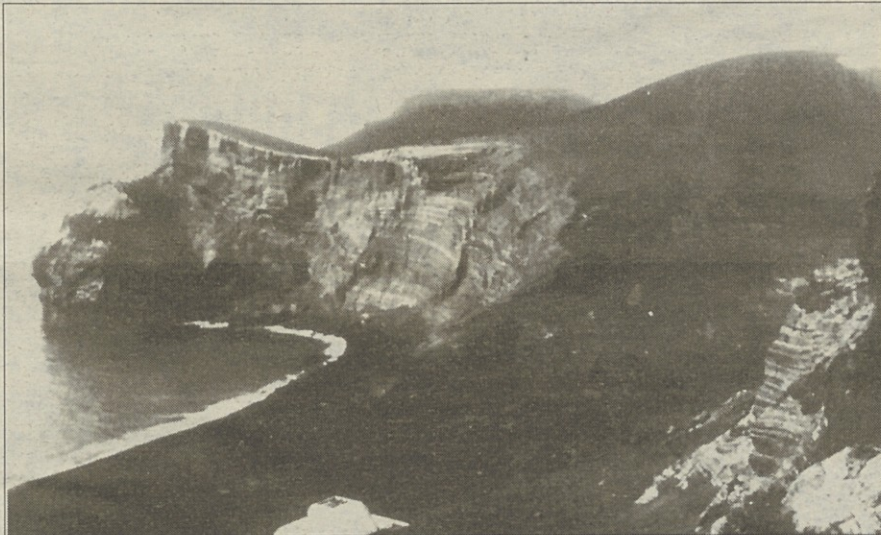
Iskanje vodi v novi svet, po sledeh raziskovalcev, ki so iskali Indijo in nasli Ameriko. Mnogi med njimi so verjeli, da so odkrili ostanke Atlantide. Azorski otoki so naslednji cilj. Tudi tu živijo legende o potopu. Sedem mest naj bi ležalo na dnu dveh morij. Ena novica je se posebej navdušila filmsko ekipo: konec sedemdesetih let je svet obkrožilo sporočilo: "Rusi so odkrili Atlantido." Slike so kazale zidove, ceste in stopnice na morskem dnu med Gibraltarjem in Azori. Drugih dokazov niso nikoli objavili. Tako sta se avtorja

odpeljala v Moskvo in izpra-sala voditelja takratne odprave profesorja Aksjonova. Glasnost tudi na temo Atlantide.

Naslednja postaja na popotovanju je Brazilija. Na Ilha Beli, otoku pred jugovzhodno obalo med Sao Paolom in Rio de Janeirom, so odkrili več nenavadnih kamnitih oblik. Praprebivalci trdijo, da so to okameneli zmaji, na katerih so nekoč prileteli njihovi predniki iz daljne dežele. Iskanje dokazov o izginuli celinii vodi naprej na polotok Yukatan v Mehiki, v deželo Majev. Maji so bili utemeljitelji najbolj zagonetne visoke kulture stare Amerike. Iskanje se nadaljuje v pragozdni goščavi v odkrivanju temeljev cest za svete procesije, ki so povezovale svete kraje Majev. Arheologi so nam pokazali nedavno odkrito pristanišče,

ki dokazuje, da so bili Maji tudi pomorsko ljudstvo. Delčki v velikem mozaiku o Atlantidi.

Naslednja sled vodi v utopično mestno pokrajino Miami v ZDA, središče ameriške očaranosti z Atlantido. Ameriški prerok Cayce je napovedal, da se bo Atlantida pojavila 1968. leta. Avtor uspešnice o Bermudskem trikotniku in raziskovalec Atlantide Charles Berlitz se z ekipo potaplja k imponantnim kamnom, ki so po njegovem mnenju ostanki atlantidske kolonije. Zadnja postaja: center Nase za vožnjo po vesolju pri New Orleansu. Tukaj se pripravljajo za naslednji polet "Atlantisa" v vesolje. Tokrat nosi na krovu tudi najnovejše radarske naprave arheologov. Kaj novega bomo o Atlantidi izvedeli iz vesolja.

IZBOR IZ SATELITOV

MUSIC TELEVISION

07.00 Awake on the Wild Side; 10.00 Video; 11.00 The Big Picture; 11.30 Yol; 13.30 First Look; 14.00 The Pulse; 14.30 The Real World Weekend; 17.00 Dance; 18.00 The Big Picture; 19.00 Braun European Top 20; 21.00 Unplugged; Neil Young; 23.30 The Real World Weekend

SKY ONE

08.00 Fun Factory; 12.00 X-Men; 12.30 The Mighty Morphin Power Rangers; 14.00 Rags To Riches; 15.00 Zaljubljen v čarovnico; 16.00 Hotel; 17.00 The Dukes Of Hazard; 18.00 Rokoborba; 19.00 E Street; 20.00 Kronike mladega Indiana Jonesa; 21.00 Matlock; 22.00 Cops I; 22.30 Cops II; 23.00 Equal Justice; 00.00 Delo na črno, serija

PRO 7

06.35 Serije, ponovitve; 09.55 Napad na Olive Branch, am. pustol. film; 11.20 T-Bone in Weasel, pon. am. komedije; 13.55 Kung-fu; 14.50 Frank Buck-Pustolovec na Maleziji; 15.50 Sanders in ladja smrti, angl. pustol. film; 17.25 Haraball; 18.25 Poljubi me, mail!; 18.55 Ulična poznavstva; 19.25 Pri Huxtablovih; 20.00 Poročila; 20.15 Vozovnica za dva, am. komedija; 21.55 Saigon, am. policijski triler; 23.50 Poročila; 00.00 Mike Hammer

PREMIERE

07.00 Hrestač, kanadska risanka; 08.15 Kriv zaradi suma, am. film; 10.00 Moj bratranec Winnie; 12.45 Kralj kormoranov; 14.00 Tina Turner; 14.45 Comedy; 18.30 Manta, nemška komedija; 20.15 JFK, am. film; 23.15 Basic Instinct, am. psih. kriminalka

SAT 1

06.40 Ponovitve serij; 10.10 Pet krat Pet; 10.40 Gospodarski forum; 11.10 Edvard s škarijastimi rokami, pon. am. filma; 13.20 Poročna noč na gradu strahov, am. komedija; 14.50 Lažna igra, angl. film; 16.30 Točka, točka, točka; 17.00 Pojdi na vsel; 18.30 Catwalk, 1/18 del serije; 19.20 Poročila; 19.30 Kolo sreče; 21.15 Roje si kupim tirolski klubok, nem. glasbena komedija; 22.00 Ohoho moški; 23.00 Poročilo o učenikah, nemski erotični film

EUROSPORT

08.00 Aerobika; 08.30 Motošport, rally Pariz-Dakar; 09.00 Euroski magazin; 10.00 Kranjska gora: Veleslalom (M), 1. tek, prenos; 11.30 Altenmarkt: Superveleslalom (Z), prenos; 13.00 Kranjska gora: Veleslalom (M), 2. tek, prenos; 15.00 EP v hitrostnem drsanju; 18.00 Alpsko smučanje, vrhunec; 19.30 Kolesarstvo; 21.30 Motošport, vrhunec; 22.00 Tenis, Hopmanov pokal iz Perth; 00.00 Boks, dvoboji profesionalcev

RTL

06.00 Serije, ponovitve; Katte & Dog; 12.55 Polna hiša; 13.20 Step by step; 13.50 Princ z Bel-Aira; 14.15 Major Dad; 14.45 Knight Rider; 15.45 A-Team; 16.45 21, Jump Street; 17.45 The Heights; 18.45 Poročila; 19.15 Beverly Hills, 90210; 20.15 Air America, am. akcijska komedija; 22.25 Lepi Johnny, am. film; 00.15 V soboto zvečer, humor, oddaja

SKY MOVIES

15.00 The Secret War Of Harry Frigg; 17.00 The Harlem Globetrotters On Gilligan's Island; 19.00 The Bear; 21.00 Class Act; 23.00 House Party 2; 00.35 Bolero

MOVIE CHANNEL

15.00 Paris When It Sizzles; 17.00 Tommy Tricker And The Stamp Traveller; 19.00 Crazy In Love; 23.00 The Hard Way; 00.50 Psycho IV: The Beginning

FILMNET +

14.00 Kissin' Cousins; 16.00 K-TV; 16.25 The Elm-Charnted Forest; 18.00 The Elvis Conspiracy; 19.00 Elvis In Hollywood; 21.15 Ricochet; 00.15 Steamy Windows

SUPER CHANNEL

05.30 Verska oddaja; Novice; Gospodarstvo; Super Shop; 18.00 Današnji Show; 19.00 Poročila; 19.30 Življenjski slog; 20.00 Dateline Magazine; 21.00 Oče Murphy, serija; 22.00 Poročila; 22.30 Kulturni koledar; 23.00 Jay Leno Show

CNN

05.00-22.00 World News; 06.30 MoneyLine; 7.30 World Report; 08.45 CNN Newsroom; 11.30 Business Report; 12.30 Business Day; 13.30 Business Asia; 14.00 Larry King Live; 16.30 Cnn & Co; 19.00 World Business Today; 20.00 International Hour; 22.00 World Business Today Update

RADIO

Slovenija 1

4.30, 5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 12.00, 14.00, 17.00, 18.00, 23.00 Poročila; 19.00 Dnevnik; 6.50 Dobro jutro, otroci; 7.00 Jutranja kronika; 8.05 Sobotna raglja; 9.30 O jeziku; 10.05 Kulturna panorama; 11.30 S knjižnega trga; 12.05 Na današnji dan; 12.10 Naši poslušalci čestitajo; 13.00 Danes do 13-ih; 13.20 Obvestila; 14.05 Poslušalci čestitajo; 15.00 Radio danes, radio jutri; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.05 Tedenski aktualni mozaik; 18.15 Adventna razmišljanja; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Koncert; 22.30 Informativna oddaja v tujih jezikih; 22.40 Radijska igra; 23.05 Literarni nokturno.

Slovenija 2

6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutranja kronika; 8.00 Servisne informacije; 8.30 Sobotni val; 8.40 Koledar prireditve; 9.45 Sobotna akcija; 11.30 Obvestila; 12.10 Šport; 13.00 Veleslalom; 13.50 Ocene; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.30 Obvestila; 17.50 Šport; 19.30 PRŠ-pop-rock-šoder; 21.30 Azzurro; 22.20 Ameriška popul. glasba.

Slovenija 3

9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Poročila; 8.10 Dobro jutro; 10.05 Zgodnja dela; 11.05 Jazz, blues, dixieland; 13.05 Izbrali smo; 14.05 Izobraževalni program; 15.00 Ljubezenske pesmi; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Baletna glasba; 16.40 Sobotni feljton; 17.00 Glasbeni arhiv; 18.05 Roman; 18.25 Ob 100-letnici smrti Čajkovskega; 19.30 Opera: Butterfly; 22.30 Znamenite partiture; 23.55 Utrinek.

Radio Koper

(slovenski program)

(SV 549 kHz, UKV 88,5 - 93,8 - 100,3 - 100,6 - 104,3 - 107,6 MHz)
8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Poročila; 12.30 Dnevnik; 6.00 Otvoritev; 6.30 Jutranjik; 7.30 Pregled tiska; 7.45 Evergreen; 8.00 Modri val; 8.15 Vsak dan je dober dan; 9.00 Servisne informacije; 9.15 Utrinki, zanimivosti; 9.45 Du, jes? - zabavno in humor; 11.00 Sobotna terenska akcija; 11.30 Turistična poročila; 12.00 S terena; 12.30 Opoldnevnik; 13.05 Terenska akcija; 13.45 Utrinki, zanimivosti; 14.00 Okno v svet; 14.30 Napoved športnega vikenda; 15.30 Dogodki in odmevi - prenos RS; 16.05 Glasba po željah; 16.35-19.00 Sobotni «jam session»; 17.30 Primorski dnevnik; 19.00 Dnevnik; 19.30-23.15 Športna sobota Radia K.

Radio Koper

(italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah; 7.45 Ulica velikih vrtov; 8.05 Horoskop; 8.40 Igrajte z nami; 8.50 Dobro jutro otroci; 9.45 Po vaši izbiri; 10.00 Pre-

gled tiska; 11.00 Rande-vous 12.00 Souvenir d'Italy; 13.00 Glasba po željah; 14.45 Redakcija mladih; 16.00 Hot hits; 18.45 Segovia; 20.00 Nočni program.

R. Glas Ljubljane

7.00 Dober dan; 8.40 Slovenske novice; 9.45 Kam danes v Ljubljani; 10.15 Novice; 10.30 Kultura; 11.15 Angleščina; 12.00 BBC Novice; 13.00 Za domače zivali; 13.55 Pasji radio; 14.00 13 ožigosa-nih; 15.15, 18.15 Novice; 18.45 Vreme; 20.00 Country glasba; 02.00 Sat.

Radio Kranj

9.00, 14.00, 18.00 Gorenjska včeraj, danes, jutri; 9.20 Ti jaz in najin otrok; 9.20 Mali oglasi; 14.30 Velike ideje malih glav; 16.20 Izbor pesmi tedna; 19.20 Večerni program.

Radio Maribor

6.00, 8.00, 10.00, 12.00, 14.00 Poročila; 17.00, 19.00 Dnevnik; 6.15 Kmetijski nasveti; 6.45 Pregled tiska; 7.00 Kronika; 10.05 Otroški studio; 10.30 Top 17; 12.05 Sestanek starejših; 13.00 Slovensko-bi-štriška panorama; 14.10 Iz Slovenskih gor; 14.40 Od Ptuja do Ormoža; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Želeli ste; 17.30 Osmrtnice, obvestila; 19.30 Športna sobota; 20.00 Prenos 26. Festivala narečnih popevk Maribor 93; 22.00 Zrcalo dneva - Nočni program.

Radio Študent

11.00 Vžig; 14.30 Razširjamo obzorja; 18.00 Saturday Dihad Fever; 19.00 Tolpa bumov; Glenn Spearman Double Trio; 20.00 Agencija Dallas predstavlja; 21.00 Sobotni DJ program; 0.30 Zatemnitev /radio-satelit.

Radio Trst A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledar in Pravljica; 8.00 Deželna kronika; 8.10 Kulturni dogodki; 8.40 Revival; 9.00 Z zdravo hrano do zdravega duha; 9.30 Potpuri; 10.10 Koncert: Simf. orkester RTV Slovenija, Slov. komorni zbor, zbor Consortium musicum; 11.40 Potpuri; 12.00 Krajevne stvarnosti: Ta razjajanski glas - oddaja iz Režije, nato Orkestri; 12.45 Glasnik Kanalske doline; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Krajevne stvarnosti: Nediški zvon; 15.00 Ena se tebi je želja spolnila; 15.30 Soft music; 16.00 75 let po svetovni vojni; 16.30 Glasba za vse okuse; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba: naši diplomanti pianist Aljoša Starc; 18.00 Pravljica za odrasle: Kralj Matjaz (D. Gorup, r. A. Rustja, 2. del); 19.20 Napovednik.

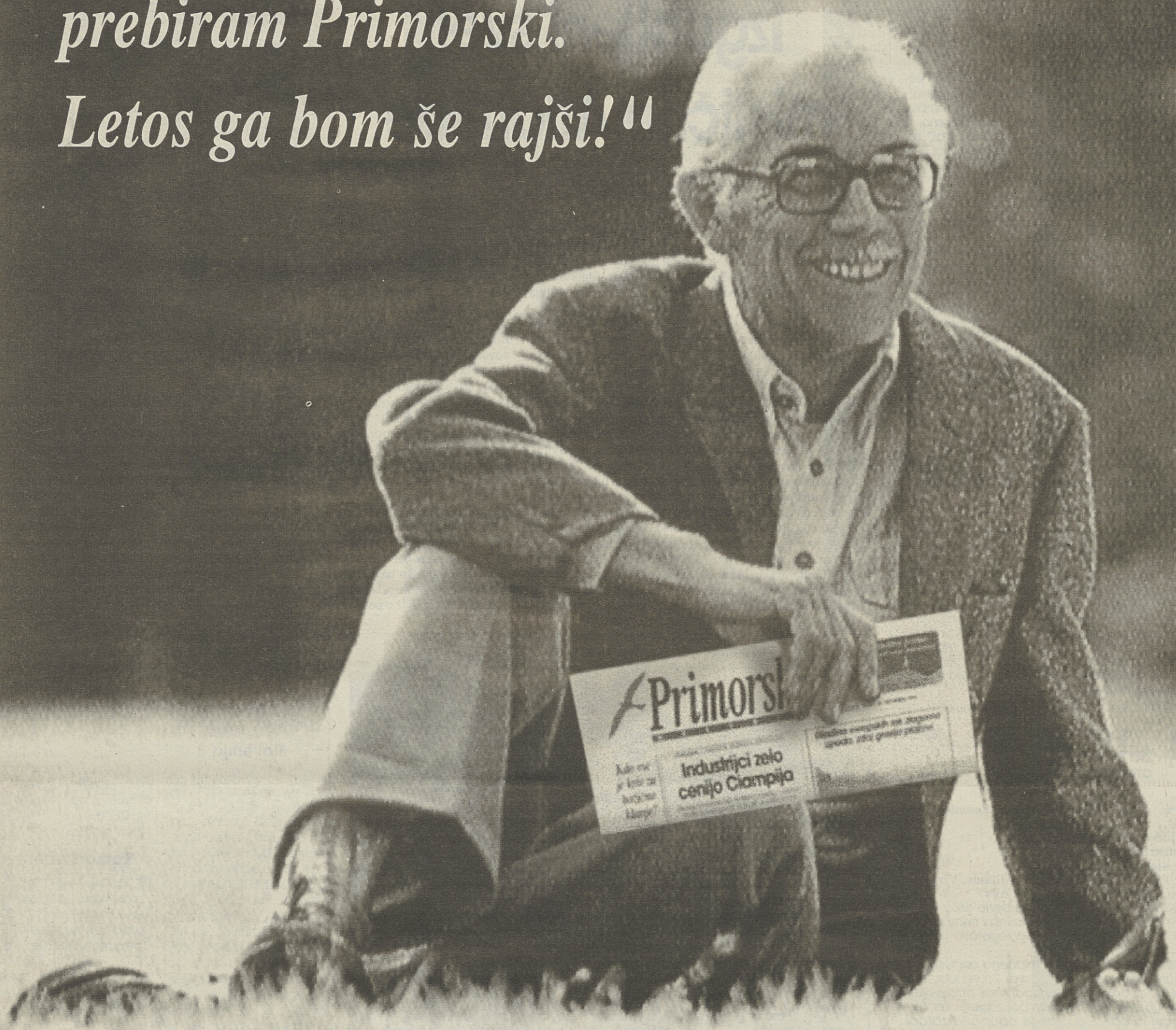
Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30 Poročila; 10.00 Foyer; 15.00 Glasba po željah.

Radio Koroška

18.10-19.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

*"Več kot štirideset let
prebiram Primorski.
Letos ga bom še rajši!"*

**VSEM NAROČNIKOM
KNJIŽNI DAR!**

Tudi letos bo prednaročnina na Primorski dnevnik ostala nespremenjena - **300.000 lir**, kljub podražitvi časopisov. S prednaročnino boste torej prihranili **150.000 lir** in imeli možnost, da objavljate še naprej svoje čestitke in male oglase brezplačno. Naročnike čaka letos še dodatno presenečenje: lepa slovenska knjiga. Za vse novoporočence v letu '94 bo naročnina brezplačna.

Cena naročnine **300.000** bo veljala, le če se naročite do **31. januarja 1994**. Naročnino lahko vplačate na upravi Primorskega dnevnika v Trstu in Gorici, pri vseh raznašalcih ter v vseh slovenskih bančnih zavodih.

 Primorski dnevnik
Moj dnevnik.

KOŠARKA / V ZADNJEM KOLU PRVEGA DELA PRVENSTVA C LIGE

Še en skrajno neugoden nasprotnik za Jadran TKB

D. Bosco je na 3. mesto in ima le 2 točki manj od jadrancovcev

V pravem NBA ritmu čaka jadrancovce ze jutri nova prvenstvena preizkušnja v okviru zadnjega kola prvega dela prvenstva. Kot smo že najavili, bodo Jadranci kosarkarji spet zaposleni v trzaskem derbiju, tokrat pa je na vrsti ekipa Don Bosca, ki ima na lestvici le dve točki zaostanka in zaseda torej odlično tretje mesto. Tekma je zato izrednega pomena, saj bi se z zmago nasi kosarkarji vsaj začasno znebili tekmeča za napredovanje, s porazom pa bi se krog kandidatov za najvišja mesta krepko razširil. Obenem ima tekma tudi več stranskih aspektov, ki pa so vsak zase dokaj pomembni: v prvi vrsti je tu psihološki faktor, saj bi se z zmago na taki tekmi v hipu pozabilo na visok poraz s Servolano, nov poraz pa bi lahko imel tudi težje posledice in tudi igralci sami bi lahko zgubili zaupanje vase. S praktičnega vidika bi Valtovčevi fantje z zmago najbrž spet ostali sami na vrhu razpredelnice, ker bo Cividale nocoj gostoval v San Danieleju, kjer bo težko zmagal. V primeru poraza pa je zelo možna kombinacija, da bi se na prvem mestu znasle kar stiri ekipe z istim številom točk, kar bi sicer povečalo zanimanje nevtralnega občinstva, Rauber in ostali pa bi se temu seveda zeleti izogniti. Manjšega pomena, a ne zgolj statističnega, je mestni primat, ki je po mnogih letih izredno občuten, saj se kar trije

mestni klubi nahajajo v vrhu tega prvenstva in vsak bi bil rad pred ostalima dvema.

Po porazu z Latte Carolom in pred jutrišnjim novim derbijem smo se na kratko pogovorili s trenerjem Jadrana Valtovcem.

Don Bosco je pred časom premagal Servolano (87:78), kar bi lahko pomenilo, da bo jutrišnja tekma še težja...

Vsaka tekma je polglavje zase in izidi ze odigranih tekem nimajo velikega pomena. Proti Servolani smo mi prav gotovo igrali pod sposobnostmi, z druge strani pa so oni odigrali letosnjo dalec najboljso tekmo, tako da je ta poraz povsem razumljiv. Brumnova ekipa je dokazala, da lahko igra na zelo visokem nivoju in s tako igro lahko mirno zaključijo letošnje prvenstvo brez novega poraza.

Zahtevna tekma po hudem porazu pa je za nas kot nalašč, da samim sebi dokazemo, če smo res med najboljšimi v ligi, nov poraz pa bi zal pomenil, da smo pač poprečno mostvo.

Glavno orožje Don Bosca so agresivnost, hitrost in met iz zunanjih pozicij, pod košem pa je slabši. Kako boš taktično pripravljen tekmo?

Čeprav res nimajo izrazito visokih igralcev, so tudi pod košem zelo učinkoviti, ker si z vso močjo prizadevajo, da bi z voljo in mišicami nadoknadili handicap v centimetrih. Več težav nam bi lahko povzročali tisti srednje visoki igralci,

O razpletu na jutrišnji tekmi bo odločala tudi igra Starca in Čuka (Foto KROMA)

ki lahko igrajo bodisi pod košem kot tudi na zunanjih pozicijah (Bisca, Collarini, Fortunati in Furlan), ker nasi višji igralci niso navajeni kriti takih igralcev. V obrambi bomo morali igrati se bolj agresivno kot sicer, ker ima Don Bosco več dobrih strelcev, ki lahko sami odločijo tekmo. Kar se tice taktike, je zadeva dokaj jasna. Če bomo uspešno branili in skakali na odbita zoge, bomo lahko predvajali hitro in

tekočo igro, če bomo v teh elementih slabi, bo Don Bosco imel lahko delo.

Kaj pa meni **Gabriele Fortunati**, član prve petke Don Bosca in dober poznavalec nase kosarke?

»Ekipi sta si na papirju dokaj enakovredni, sodec po zadnjih izidih pa smo mi morda v nekoliko boljši formi. Obeta se vsekakor zanimiva in privlačna tekma, kjer je možen vsak

rezultat. Z naše strani bomo največ pozornosti posvetili Rauberju in Pregarcu, ki sta v napadu glavna nosilca igre, obenem pa bomo na vse načine skušali zaustaviti njihov protinapad, ki je bil doslej večkrat njihovo odločilno orožje. Jadrancu bi svetoval, naj se pazi Bisce in Collarinija pod košema ter Oliva in Vlaccija, ki sta ze dalj časa v odlični formi. Zmaga pa naj boljša ekipa. (Vanja Jogan)

KOŠARKA / 15. KOLO V D LIGI

Za borovce pride v poštev le zmaga

Nasprotnik (Senators) je izredno šibak

Kot je vsake lepe zgodbe enkrat konec, se k sreči zaključijo tudi grde in žalostne. To se je za befano zgodilo tudi Borovi članski ekipi, ki se je iz Villorbe vrnila z nasmejanimi obrazi in z dvema novima točkama, ki prihajata po skoraj treh mesecih in osmih zaporednih porazih. Borovi kosarkarji so po daljšem času spet zaigrali s polno paro, dobro so bili v napadu, zlasti pa je bila uspešna obramba, ki je domaćim kosarkarjem dopustila, da so v prvih 30 minutah dosegli le 50 točk. Sancinova ekipa ima jutri izredno priložnost, da zaključi prvi del prvenstva s 14 točkami, saj bodo belozeleni igrali na

domaćih tleh z zadnjevrščno gorisko peterko Senators.

NASPROTNIK - Goriski »senatorji« so v do sedanjih 14 tekmah zmagali le enkrat (69:68 doma s Portogruarom) in le enkrat tesno izgubili. Na vseh ostalih tekmah so odigrali le vlogo slabega sparing partnerja, nekajkrat pa so odsli z igrišča dobesedno potolčeni (več porazov s 30 in več točkami razlike), višek pa so dosegli v gosteh s Sgt, ko so zgubili skoraj z rekordnim izidom 172:73. Ekipa, ki je lani napredovala iz promocijskega prvenstva, je pri vpisu v D ligo pozabila na novo registracijo nekaterih posameznikov in je tako prisiljena igrati

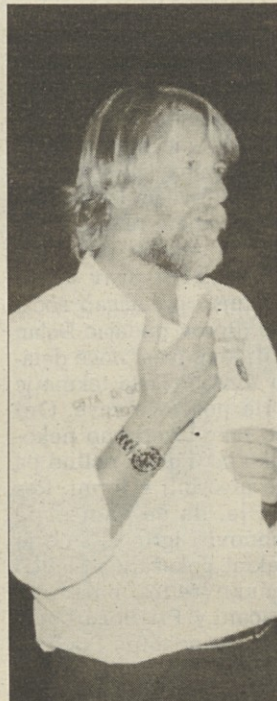
le z nekaterimi solidnimi igralci in pa z garnituro mlajših in neizkušenih fantov, tako da je vsak poraz z majhno razliko zanje ze pravi uspeh.

BOR - Odsoten bo le Ivan Percić, nadomestil pa ga bo Ivan Bajc, medtem, ko je Stefan Samec sele včeraj pričel s treniranjem in bo prisel v postev za naslednje tekme.

NAPOVED - Le podcenjevanje in napačen pristop do igre bi lahko preprečile borovcem novo zmago, po tolikih porazih pa upamo, da se bodo Sancinovi fantje izognili tej napaki, saj bi se z zmago tudi krepko povzpeli na lestvici. (V. J.)

JADRANJE / WHITBREAD

Mauro Pelaschier zapustil krmilo Brooksfelda

FREEMANTLE - Mauro Pelaschier ne bo več stal za krmilom jadrnice Brooksfeld, ki sodeluje na regati okoli sveta Whitbreab. Naslednja etapa se bo začela jutri, jadralci pa se bodo podali od Freemantla v Avstralijo do Aucklanda na Novi Zelandiji. Toda med posadko na Brooksfeldu Pelaschierja ne bo. Kot so sporočili iz jadralskih krogov v Milanu, se je jadralce iz Trzica, ki je ze stal za krmilom Azzurre v Pokalu Amerike leta 1983 in 1987, za ta korak odločil po burni razpravi z ostalimi člani posadke v četrtek pozno zvečer. Prislo je namreč do nepremostljivih razlik v stališčih med Pelaschierjem in skipperjem Brooksfelda, Turincanom Guidom Maistom.

domači šport

Danes

Sobota, 8. januarja 1994

ODBOJKA

MOSKA B-2 LIGA

20.30 v Standrežu: Imsa Kmečka banka - Bussolenc

ZENSKA C-1 LIGA

18.00 na Opcinah: Koimpex - Fontane Treviso; 20.30 v Trstu, »Suvich«: Bor Tombolini drinks - Vivil Udine

MOSKA C-2 LIGA

20.15 v Rodeanu Basso: Fagagna - Olympia CDR; 20.30 na Opcinah: Koimpex - Domovip Porcia; 19.00 v Sovodnjah: Soca Sobema - Bor Omse

ZENSKA C-2 LIGA

18.00 v Trstu, Pall. Altura - Kmečka banka; 20.30 v Codroipu: Ristorante del Doge - Breg; 20.00 v Fiume Venetu: Libertas Frost - Sokol Indules

1. ZENSKA DIVIZIJA

20.00 v Gorici, Katoliški dom: Olympia - Fara

DECKI

15.30 v Trstu, tel. Morpurgo: Pallavolo Ts - Koimpex; 18.00 v Trstu, tel. Rossetti: Volley Club TS - Bor

NAMIZNI TENIS

MOSKA B-1 LIGA

16.00 v Caltu (Rovigo): Libertas Caltu - Kras Activa

KOŠARKA

18.00 v Nabrezini: Sokol Warm - Cicibona Mingot; 20.30 v Briscikih, dom. Ervatti: Kontovel - Ferroviario; 18.00 v Vilešah: Villesse - Dom Simek; 20.00 v Krminu: Alba Cormons - Breg

DRŽAVNI KADETI

18.30 v Briscikih, dom. Ervatti: Bor Radenska - Porcia

NARASCAJNIKI

18.00 v Gorici, telovadnica CONI: Arte - Jadran Eura

DECKI

16.30 v Starancanu: Staranzano - Dom

ROKOMET

ZENSKA C LIGA

18.30 v Fregoni: Pallamano Fregona - Kras

Jutri

Nedelja, 9. januarja 1994

KOŠARKA

MOSKA C LIGA

17.30 v Briscikih, dom. Ervatti: Jadran TKB - Don Bosco

MOSKA D LIGA

17.00 v Trstu, »Suvich«: Bor Radenska - Senators

GO

DRŽAVNI KADETI

11.00 v Briscikih, dom. Ervatti: Kontovel Edil-Porfid - Acli Ronchi

DECKI

9.00 v Briscikih, dom. Ervatti: Jadran Farco - Don Bosco B; 15.00 v Briscikih, dom. Ervatti: Sokol - Intermuggia

NOGOMET

PROMOCIJSKA LIGA

14.30 v Standrežu: Juventina - Monfalcone; 14.30 na Proseku: Primorje - Fortitudo

1. AMATERSKA LIGA

14.30 v Buii: Buiese - Zarja; 14.30 v Manzanu: Manzano - Vesna

2. AMATERSKA LIGA

14.30 v Trebcah: Primorec - Castionese; 14.30 v Teorju: Teor - Kras; 14.30 v zagraju: Sagrado - Gaja; 14.30 v Sovodnjah: Sovodnje - Domio

NAMIZNI TENIS

ZENSKA A-1 LIGA

10.30 v Muraveri (Cagliari): Muravera - Kras Adriacaravan

MOSKA D-2 LIGA

9.00 v Zgoniku: Kras - Pellicana

ZENSKA PROMOCIJSKA LIGA

10.00 v Zgoniku: Kras A - San Giovanni in Kras D - Kras B; 10.00 v Trstu, Ul. Biasoletto: Chiadino - Kras C

ODBOJKA

MLADINCI

11.00 v Trstu, »1. maj«: Bor - Volley Club Ts; 11.00 v Trstu, licej Galilei: Pallavolo Ts - Koimpex

MLADINKE

11.00 na Opcinah: Koimpex - Bor

DEKLICE

9.30 na Opcinah: Koimpex - SGT

Obvestila

ZSSDI

obvesca, da bo v ponedeljek, 10. januarja, ob 20. uri na se-dežu SK Brdina seja smučarske komisije.

SD BREG - smučarska sekcija

organizira v nedeljah, 16., 23. in 30. januarja, ter 6. februarja, smučarske izlete s tečajem na Kanzlu in Katschbergu. Informacije in vpisovanje na sedežu društva v občinski telovadnici v Dolini vsak torek od 21. do 22. ure, ali na tel. št. 228297 v večernih urah (Miran Zobec) in 6700321 v delovnih urah (Ales Stefancic).

SK BRDINA

organizira v nedeljo, 16. januarja, avtobusni izlet na Kanzel (Avstrija). Možna je tudi smučarska sola. Vpisovanje na sedežu kluba, Proseška ulica 131, na Opcinah v ponedeljek, 10. t. m., od 18. do 20. ure. Informacije na tel. št. 212859 in 299573.

ODBOJKA / NA TEKMI MOŠKE B2 LIGE Z BUSSOLENGOM

Imsa Kmečka banka favorit

Po novoletnem premoru bodo odbojkarji Impex Kmečka banka v soboto odigrali prvo tekmo v novem letu. Na domačih tleh se bodo pomerili z ekipo Bussolengo iz Verone, ki je doslej zbrala šest točk, stiri od katerih prav v zadnjih dveh kolih, ko je premagala Pallavolo Trieste in Lunazzi in je tako na lestvici tik za valovci.

Po boleznih, ki je zdesetkala gorisko ekipo na koncu prejšnjega leta, bodo spet na razpolago trenerju Zamoju vsi igralci. Le Rignonat se ni popolnoma okreval. Goriski odbojkarji med prazniki niso počivali in poleg rednih treningov so odigrali tudi prijateljske tekme z VBU, na katerih so igralci spet prikazali formo iz začetka prvenstva. Cel januar pa bo za Goričane izredno zahteven, saj se bodo ob Bussolengu, ki bi ne smel biti nepremostljiva ovira, plavodreci pomerili s s Chioggio in Viserbo. Ti sesterki sta doslej dosegli po pet zmag in si na lestvici delita četrto mesto z Imso Kmečko banko, Lugom in VBU. Dober mesec januar bi torej lahko Goricanom zagotovil zelo pomembne točke za obstanek in s pomočjo sreče bi se Val lahko na koncu prvega dela prvenstva znašel pod samim vrhom lestvice. Po besedah predsednika Corve računa standrezki klub v teh tekmah vsaj na dve zmagi, ki bi olahčilo pripomogli k obstanku v ligi, ki se vedno ostaja glavni cilj ekipe. (A&D)

V ženski C1 ligi danes obe naši sesterki na zmago

Po dvotedenskem premoru se spet začena prvenstveni ples tudi v ženski odbojarski C1 ligi, kjer barve zamejske odbojke branita ekipe Koimpexa in Bora Tombolini. Dosedanji obračun obeh ekip je v glavnem v skladu s predprvenstvenimi pričakovanji, čeprav so se posebej v taboru Koimpexa od začetka morda pričakovali nekoliko več. Toda splet res nesrečnih okoliščin (huda poškodba najboljša igralka Martine Ukmar) je preprečil kaksno zadovoljstvo več. Borovke so tako v osmih kolih dosegle stiri zmage, slogasiče pa tri.

Toda vse to je že zgodovina in gledati je treba naprej. Že danes se bo Koimpex na Opcinah pomeril z zelo solidno sesterko Fontan iz Trevisa, ki pa igra precej spremenljivo. Fontane so sposobne premagati vsakega nasprotnika, po drugi strani pa znajo tudi večkrat zatajiti. Trenutno imajo Fontane 10 točk in so na lestvici v zlati sredini.

V taboru Koimpexa so morali po poškodbi Ukmarjeve nekoliko spremeniti načrte in boj usmeriti predvsem v zagotovitev obstanka v družbi tretjeligašev. Med prazniki so igralko bolj ali manj redno trenirale in trener Drasič s sestavo ekipe nima posebnih težav. Namesto Ukmarjeve, ki letos gotovo ne bo več igrala, bosta v vlogi krilne napadalke zaigrali Skerkova ali pa Gregorijeva, v načrtu pa ima tudi spremembo sistema igre, če bi bilo to potrebno. Namesto z eno podajacico bo Koimpex najbrž že danes zaigral sistem 4:2, kjer bosta za rezijo skrbeli Sosiceva (na sliki) in Starčeva. Glede današnjega srečanja je trener Drasič zmeren optimist. Prepričan je, da so njegove igralko sposobne premagati Fontane, za kar pa bo seveda potrebno zaigrati tako, kot znajo.

Bor Tombolini bo danes gostil Vivil, ki je doslej zmagal eno samo tekmo. Na papirju caka torej borovke lahko srečanje in zmaga ne bi smela biti vprašljiva. Toda pozor! V taboru plavih se morajo zavedati, da nihče ne namerava nikomur ničesar podariti. Vivilu gori pod nogami, zato mora točke iskati tudi tam, kjer jih v normalnih okoliščinah ne bi. Zato je povsem razumljiva previdnost trenerja Kalca, ki pravi, da bo za zmago potrebna maksimalna koncentracija in agresivnost. Kart ne skriva in pravi, da je edini cilj čim bolj gladka zmaga, za katero pa se bo seveda treba potruditi. Prepričan je, da je njegova ekipa dovolj dobro pripravljena za današnje srečanje in tudi, da bodo dekleta dala od sebe vse. Med prazniki, razen nekaj dni, so zelo redno trenirali. Nedvomno so popravili fizično formo, precej pozornosti pa so posvetili tudi napadu, bloku in osnovni tehniki. »Nas cilj je znan in to je obstanek. Da bi si ga čim prej zagotovili, moramo premagovati vse ekipe, ki so za nami in zato danes pride v postev samo zmaga,« pravi Kalc. Glede sestave ekipe večjih težav ne bi smelo biti, čeprav sta Gustinijeva in Grbčeva zaradi bolezni ta teden nedavno trenirali, zaradi smrtni v družini pa je bila odsotna tudi kapetanka Betty Nacinovi. Toda danes bi morale biti vse tri na razpolgo trenerja Kalca. (rg)

nih težav. Namesto Ukmarjeve, ki letos gotovo ne bo več igrala, bosta v vlogi krilne napadalke zaigrali Skerkova ali pa Gregorijeva, v načrtu pa ima tudi spremembo sistema igre, če bi bilo to potrebno. Namesto z eno podajacico bo Koimpex najbrž že danes zaigral sistem 4:2, kjer bosta za rezijo skrbeli Sosiceva (na sliki) in Starčeva. Glede današnjega srečanja je trener Drasič zmeren optimist. Prepričan je, da so njegove igralko sposobne premagati Fontane, za kar pa bo seveda potrebno zaigrati tako, kot znajo.

Bor Tombolini bo danes gostil Vivil, ki je doslej zmagal eno samo tekmo. Na papirju caka torej borovke lahko srečanje in zmaga ne bi smela biti

vprašljiva. Toda pozor! V taboru plavih se morajo zavedati, da nihče ne namerava nikomur ničesar podariti. Vivilu gori pod nogami, zato mora točke iskati tudi tam, kjer jih v normalnih okoliščinah ne bi. Zato je povsem razumljiva previdnost trenerja Kalca, ki pravi, da bo za zmago potrebna maksimalna koncentracija in agresivnost. Kart ne skriva in pravi, da je edini cilj čim bolj gladka zmaga, za katero pa se bo seveda treba potruditi. Prepričan je, da je njegova ekipa dovolj dobro pripravljena za današnje srečanje in tudi, da bodo dekleta dala od sebe vse. Med prazniki, razen nekaj dni, so zelo redno trenirali. Nedvomno so popravili fizično formo, precej pozornosti pa so posvetili tudi napadu, bloku in osnovni tehniki. »Nas cilj je znan in to je obstanek. Da bi si ga čim prej zagotovili, moramo premagovati vse ekipe, ki so za nami in zato danes pride v postev samo zmaga,« pravi Kalc. Glede sestave ekipe večjih težav ne bi smelo biti, čeprav sta Gustinijeva in Grbčeva zaradi bolezni ta teden nedavno trenirali, zaradi smrtni v družini pa je bila odsotna tudi kapetanka Betty Nacinovi. Toda danes bi morale biti vse tri na razpolgo trenerja Kalca. (rg)

NAMIZNI TENIS / ŽENSKA A LIGA

Poraz krasovk proti Enigmi

Jutri z Muravero bi moralo biti drugače

Iz Sicilije je prisla vest, ki nas ni najbolj razveselila. V srečanju zadnjega kola 1. dela v ženski namiznoteniski A-1 ligi je Enigma proti dekletom Krasa Adria Caravan nastopila z najboljšo postavo in naša dekleta, ki po besedah trenerja Matjaža Serčerja niso igrale slabo, so morale kloniti s 6:0. Enigma je prvič v prvenstvu uporabila obe tujki, Rusinji Makinianovo in Bulatovo, ki se le po goli formalnosti (s poroko je pridobila italijansko državljanstvo) ne šteje za tujko.

Domačinke so povedle z 2:0 že po igrah dvojic. Enigma je igrala na vse ali nič, zlasti zaradi več ali manj izenačenega položaja obeh

ekip (5/6. mesto) na prvenstveni lestvici. Mesina je spremenila vrstni red v prvi jakostni postavi, tako da je Ana Bersan igrala z Makinianovo in Vesna Ojsteršek z Bulatovo. Monika Radović (25) se je srečala z Bottiglierejevo (12) in Biserka Simoneta z Mastroantonijevo (31). Prvenstveni točki sta tako ostali na Siciliji. Kras Adria Caravan je s tem zdrsnil na nevarno predzadnje mesto, Messina pa je napredovala na 4. mesto. Položaj obeh se bo upamo, spremenil prav kmalu. Pričakujemo ponovno zmago Krasovih deklet proti Muraveri, ki je doslej se brez zmage in sicer v prvem kolu povratnega dela, ki bo na sporedu že jutri dopoldne.

Pa tudi Enigma verjetno ne bo vztrajala dolgo na četrtem mestu, ker mora kmalu odigrati se zaostalo tekmo s tretjevrstno ekipo Città della Calza.

Ostali izidi 7. kola: Coccaglio - San Marco Verona 6:2, Muravera Albarua - Castellana Città della calza 0:6, Angera Varese - Abbazia Lariana 6:4.

Lestvica po prvem delu prvenstva: 1. Coccaglio 13, 2. San Marco Verona 11, 3. Castellana Città della calza 8, 4. Enigma Messina 6, 5. Abbazia Lariana, 6. Angera Varese 5, 7. Kras Adria Caravan 4, 8. Muravera Albarua 0. (Castellana in Messina imata tekmo manj). J.J.

NAMIZNI TENIS / V MOŠKI B LIGI

Zgoničani po nov uspeh

Drugi del prvenstva se začena tudi v nižjih ligah

MOSKA B1 LIGA

Krasovi fantje začnajo s povratnim delom ekipnega prvenstva B1 lige, ki so ga zaključili na prvem mestu na začasnih lestvicah in z veliko prednostjo pred drugimi nasledovalci, kamor v najozji izbor spadata Camerino in Villazzano s štirimi točkami zaostanka. Mostvo Krasa Activa si je v tej sezoni zadalo za cilj napredovanje, z igrami pa so dokazali, da je bil ta cilj povsem upravičen.

Prvo povratno tekmo bodo Krasovci igrali danes proti Libertasu v Caltu, ki zaseda nezavidljivo predzadnje mesto na lestvici. V prvi tekmi je Kras Activa slavil s 5:2 in vsak drug rezultat kot gladka zmaga Krasovcev bi tudi danes predstavljal veliko presenečenje.

ŽENSKA C LIGA

Po daljšem prvenstvenem premoru, ki sta ga povzročili bocenski ekipi Ora in Karneid s svojim odstopom, se mlada postava Krasa Corium vrača v prvenstveni boj za najboljšo ekipo tretje državne lige. Možnosti

za to so, ker ekipo Krasa Corium sestavljajo drugokategorijanci Vanja Milic, državna prvakinja med naraščajncami Katja Milic ter Ivana Stubelj, ki se vse bolj uveljavlja. Čeprav so Krasovke s 5:0 že slavile nad Juve-nesom iz San Marina, pa so gostiteljice vseeno spustovanja vreden nasprotnik s Kitajko Tiso Yi, Mondalinijev in Mino. Katja in Vanja se vracata iz državnega centra v Fiumicino, Ivana pa je imela tudi dobre priprave doma.

PROMOCIJSKE LIGE

Tudi kolo v promocijskih ligah se je ponovno zavrtelo. V njem nastopa Kras s petimi ekipami. V domači telovadnici bodo drugo povratno kolo igrali Krasovi fantje proti Pelicani, pri dekletih pa bo Kras A gostil S. Giovanni iz Pordenona, postava Krasa C bo gostovala pri Chiadinu, med seboj pa se bosta pomerila Kras D in Kras B. Vse tekme so na sporedu jutri ob 10. uri in so vredne ogleda. J.J.

ODBOJKA / ŽENSKA C2 LIGA

Zahtevni gostovanji sokolovk in brežank

Kmečka banka ima na papirju lažjega nasprotnika

Vsi trije naši predstavniki v ženski C-2 ligi igrajo v gosteh. Sokol Indules igra v Fiume Venetu proti ekipi, ki ima na lestvici enako število točk kot sokolovke. Tekma vsekakor ne bo lahka, saj ima domaća ekipa dobro obrambo in hiter ritem igre, ki lahko spravi vsakega nasprotnika v težave. Situacija pri Sokolu tudi ni najbolj roznata. Lara Masten se ni popolnoma okrevala po poškodbi gležnja, Marucellijeva. Skerkova in Kosminova pa so po novem letu opravile le en trening. Možno je torej, da bo trener Sain vnesel v igro nekaj novosti in da bo Sokol igral s sistemom 4:2, torej z dvema podajalicama.

Tudi Breg bo imel

težko nalogo v Codroipo. Trener De Walderstein domaćo ekipo pozna že od lanskega leta, saj je tudi Codroipo novinec v tej ligi. Sestavlja jo šest enakovrednih igralk, ki napadajo z vseh položajev, odlikuje pa jih tudi velika pozrtvovalnost. Brežanke so po novem letu dobro trenirale, saj so v tem tednu opravile šest treningov, na katerih so si tudi nabirale kondicijo za nadaljevanje prvenstva. Odsotna pa je bila samo bolna Kristina Lavrica. Dodatno težavo na tej tekmi pa predstavlja tudi precej temna telovadnica.

Novo leto se ni začelo najbolje za Kmečko banko. Na prijateljski tekmi z Gemono si je Viviana Zotti huje zvila

glezenj, tako da bo gotovo odsotna na prvih dveh tekmah. Poleg nje pa bo manjkala še druga igralka standardne postavice Erica Bressan, ki je zaradi študijskih obveznosti odsla v Ameriko. Sreča v nesreči je ta, da se bo Kmečka banka v prvih dveh kolih leta '94 srečala z dvema zadnjevrstencima ekipama, Alturo in Pellini Caffè. Vseeno pa Goricanke ne smejo podcenjevati nasprotnic, saj sedanje mesto na lestvici ne prikazuje realne moči trzasko Altura. Trener Jerončič je tako prisiljen spremeniti svojo prvo sesterko. Vseh novosti nam ni razkril, verjetno pa bodo imele mlajše igralko se večjo odgovornost kot doslej. A.M.

ODBOJKA / V MOŠKI C2 LIGI

V derbiju med sočani in borovci tokrat brez izrazitega favorita

Tako Koimpex kot Olympia CDR bi morala imeti tokrat lažje delo

Tudi v devetem kolu moške C-2 lige je na sporedu derbi med slovenskima ekipama. V Sovodnjah se bosta namreč srečala Soča Sobema in Bor Omse. Če gledamo lestvico, je gotovo favorit za zmago Soča, vendar borovcem lahko daje nekaj upanja rezultat tekme za deželni pokal, ko so borovci prav v Sovodnjah premagali sočane. Borov podajac Dejan Furlanič pa si noče delati iluzij: »Tista tekma je bila poglavje zase. Oni so takrat verjetno nekoliko taktizirali, očitno pa se niso bili v formi. Res pa je, da če nam uspe ponoviti igro, ki smo jo takrat pokazali, se lahko enakovredno borimo s sočani.« Pri Boru bosta gotovo odsotna Pavlica, ki ima nogo v mavcu, in Coloni, ki je komaj pre-

stal operacijo. Po novem letu pa so bili na sporedu treningi vsak dan, čeprav udeležba ni bila vedno dobra. Tudi sočani so med prazniki redno trenirali in nimajo nobene težave z zdravjem ali poškodbami. Trener Stefan Čotić pa je vseeno previden: »Ne smemo podcenjevati borovcev, saj so že dokazali, da znajo prese- neti, ko so nas premagali v tekmi za deželni pokal. Tudi na tekmah, ki so jih med prvenstvom izgubili, so dosegli precej točk in se dobro upirali, tako da je vprašanje o zmagovalcu odprto.«

Koimpex igra na domačem igrišču proti Porciji, ki je doslej osvojila šest točk in se bori proti izpadu iz lige. Slogaši so zato vsekakor favoriti,

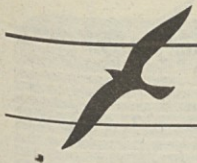
vsendar nasprotnika vseeno ne smejo podcenjevati. Po novem letu so igralci dobro trenirali, samo Delise in Strajn sta bila odsotna zaradi gripe. Pozitivno pa je dejstvo, da je David Kralj odslužil vojaški rok in zato lahko sedaj redno trenira in je na razpolago trenerja Blahuče.

Olympia CDR se odpravlja na gostovanje v Fagagnu, kjer bi morala osvojiti nov par točk. Fagagna se namreč bori za obstanek v ligi. Po uspešnem začetku prvenstva (6 točk v starih tekmah) ekipa ni več dosegla vidnih uspehov, zdaj pa je bila porazena že strikrat zaporedoma. Pri Goricanih se ni popolnoma okreval po poškodbi Igor Povše, medtem ko so ostali igralci vsi naredi.

ANDREJ MAVER

Dejan Furlanič (Bor)

TENIS / PRVENSTVO AVSTRALIJE

Monika Seleš še ni nared za nastope

CLEVELAND (ZDA) - Monika Seleš se ne bo udeležila letosnjega odprtega teniskega prvenstva Avstralije, ki bo od 17. do 30. t.m. v Melbourneu. Vest je včeraj sporočila agencija IMG, ki štiti interese vojvodinske tenisačice.

Kot je znano, je Selešev na turnirju v Hamburgu 30. aprila lani eden od gledalcev z nožem zabodel v hrbet. Seleševa tudi se ni sporocila, kdaj se misli spet vrniti na igrišča. »Zame se je izredno težko odreci turnirju za Grand slam, toda nisem se dovolj pripravljena, da bi lahko igrala v Avstraliji.«

Monika Seleš, ki je že zmagala na zadnjih treh izvedbah avstralskega prvenstva, se je v zadnjem času odrekla že trem turnirjem za veliki slam (Pariz, Wimbledon in New York 93).

KOŠARKA / 7. KOLO »EUROCLUBA«

Galisov Panathinaikos po prvem delu najboljši

Maljkovićev Limoges v gosteh presenetil vodilni Olympiakos

BOLOGNA - Atenski Panathinaikos je tudi v Bologni dokazal, da je ta čas najbrž najboljša evropska moštvo, saj ima v svojih vrstah vrhunske košarkarje, kot so Galis, Volkov in Vranković. Grška ekipa je v zadnjem kolu prvega dela »eurocluba« sredi Bologne povsem zasluženoma premagala Buckler, ki je nastopil brez Americana Levingstonea in poškodovanega kapetana Brunamontija. Na tem srečanju se je predvsem izkazal veteran Galis, ki je dal kar 32 točk in je bil za domače košarkarje neustavljiv. Pod košema je gospodaril Stojko Vranković, vselej nevaren je bil tudi Volkov (16). Ugodno pa je presenetil mladi, 19-letni Alvertis, ki je dal 13 točk. Pri bolonjskem moštvu je bil najboljši Coldebella (20

točk), Danilović je sicer dal 19 točk, igral pa je slabše kot običajno.

V Zagrebu je domača Cibona (Zurić 18, Mursić 17 točk) s težavo, toda zasluženoma odpravila Clear iz Cantuja, pri katerem se je odlikoval le Nizozemec Hammink (32 točk). S tem porazom si je italijansko moštvo napravilo se zadnjo možnost, da bi lahko upalo na uvrstitev v nadaljnji del.

V B skupini je lizbonska Benfica spet presenetila. V Orthezu je premagala domače moštvo Pau. V portugalski ekipi se je odlikoval Santos, ki je dal 21 točk. To je že četrti zaporedni uspeh Benfice.

Efes Pilsen je z odličnim Naumoskim (28 točk) po razburljivi tekmi strl odpor Joventuta iz Badalo-

ne (Vaillacampa 20 točk).

V A skupini je Benetton v Trevisu po pričakovanju odpravil poprečno ekipo Guildforda, ki je v obeh skupinah se edina brez zmage. Ragazzi (25 točk) in Rusconi (18) sta bila najboljša pri gostiteljih, najučinkovitejša v angleški ekipi pa sta bila Brown (18) in Cummings (15).

Košarkarje Olympiakosa je drago stalo podcenjevanje na domaći tekmi z Limogesom. Francosko moštvo trenerja Maljkovića (na sliki) je z razpoloženima D. Youngom in Bilbo (oba po 17 točk) ugnala favorizirano grško ekipo, pri kateri je kot običajno blestel Paspalj (27 točk).

Skupina A

IZIDI 7. KOLA: Real Madrid - Barcelona 99:78;

Olympiakos - Limoges 59:67; Benetton - Guildford 93:71; Bayer - Malines 73:86.

VRSTNI RED: Olympiakos Atene in Malines

10; Real Madrid, Barcelona, Limoges in Benetton Treviso 8; Bayer Leverkusen 4; Guildford King 0.

PRIHODNJE KOLO (13.1.): Limoges - Barcelona; Benetton - Real Madrid; Olympiakos - Bayer; Malines - Guildford.

Skupina B

IZIDI 7. KOLA: Buckler - Panathinaikos 72:85; Pau - Benfica 72:80; Cibona - Clear 83:77; Efes Pilsen - Joventut 76:74.

VRSTNI RED: Panathinaikos Atene 12; Efes Pilsen Istanbul 10; Buckler Bologna, Joventut Badalona in Benfica Lizbona 8; Cibona Zagreb 6; Pau Orthez in Clear Cantù 2.

PRIHODNJE KOLO (13.1.): Benfica - Panathinaikos; Cibona - Buckler; Pau - Efes Pilsen; Badalona - Clear.

TENIS / FINALE HOPMANOVEGA POKALA

Češka zaslužen zmagovalec

Jana Novotna in Petr Korda sta za zmago proti Nemčiji dobila 134 tisoč dolarjev

PERTH - Češka tenisačica Jana Novotna in Petr Korda se domov vračata s 134 tisoč dolarji in dvema z diamanti obloženima teniskima zrogicama, ki sta ju dobila za zmago v finalu letošnjega Hopmanovega pokala. Njuna nasprotnika sta bila Anke Huber in Bernd Karbacher iz Nemčije. Če je bilo srečanje med Novotno (na sliki AP) in Huberjevo precej negotovo, pa je bil izid med Kordo in Karbacherjem jasn že vnaprej. V drugem delu letošnje sezone Korda namreč preživlja magične trenutke svoje kariere, kar je potrdil tudi na tem turnirju, kjer je dobil vsa srečanja. Če se je Nemec se kotlikor toliko upiral v začetku, pa v nadaljevanju zmagovalec ni bil več vprašljiv. Vse kar je Korda Nemcu dovolil, je bilo to, da je po vodstvu 5:2 v

drugem setu, Karbacherju prepustil dve igri zaporedoma, nato pa v deseti igri drugega niza izkoristil tretjo zaključno zrogico in s tem rešil tudi vprašanje končnega zmagovalca. O tem, kakšno je bilo razmerje moči na igrišču, najbolje priča izjava Karbacherja po končanem srečanju. »Pocutil sem se kot gledalec na igrišču. Trenutno je na svetu kar precej igralcev, ki ne vedo, kako naj bi igrali proti Kordi,« je dovolj zgovorno komentiral potek srečanja, Korda pa je samo izrazil upanje, da bo dobro formo obdržal do odprtega teniskega prvenstva Avstralije.

Češka - Nemčija 2:1

Novotna - Huber 1:6, 6:4, 6:3; Korda - Karbacher 6:3, 6:4, Novotna/Korda - Huber/Karbacher 3:8.

ALPSKO SMUČANJE / DANES VELESALOM JUTRI PA SLALOM ZA SVETOVNI POKAL

Kranjska gora dva dni gosti največje mojstre belih strmin

LJUBLJANA - V Kranjski Gori je vse nared za današnji veleslalom moških za svetovni pokal. Včeraj so tekmovalci normalno trenirali na podkorenski strmini, ceprav proge, na kateri je približno 80 centimetrov snega, niso mogli zakolčiti. V Kranjski Gori je včeraj ves dan deževalo in v ciljnem izteku je bilo vode do kolen, vendar se prireditelji, člani smučarskega kluba Kranjska Gora, ne bojijo, da tekmovalci, ki se letos prvič imenuje Kompas Holidays Cup, ne bi mogli izvesti. V slovenski reprezentanci se najbolj bojijo, da bi sneg utegnil zmrzniti kake 2 do 3 centimetre in taka ledena ploskev bi se hitro predrila, kar ne bi bilo ugodno za tekmovalce z višjimi startnimi številkami. Se najbolj ugodno bi bilo, če bi ves čas deževalo. Slovenski fantje so dobro razpoloženi, se zlasti po drugem mestu Gregorja Grilca na slalomske tekmi

FIS v Lienzu. Pred dvema dnevnoma je bil Grilc prvič v svoji karieri boljši od Avstrijca Thomasa Stangassingerja, kar mu je dalo veliko samozavesti. Tudi Jure Kosir je dejal, da je dobro pripravljen, v noveletnih praznikih pa se je tudi malo spočil.

Na zadnji veleslalomski tekmi v Kranjski Gori, ki je bila decembra 1992, je zmagal Marc Girardelli, favoritov za današnjo tekmo pa je veliko. Alberto Tomba zmeraj meri na vrh, prav tako pa tudi vodilni v skupni razvrstitvi svetovnega pokala Kjetil Andre Aamodt. Zadnji veleslalom v Alti Badii je nekoliko presenetljivo dobil Švicar Steve Locher, ki v veleslalomski razvrstitvi svetovnega pokala zaostaja za vodilnim Francozom Francom Piccardom za 48 točk, na tretjem mestu pa je Günther Mader s 195 točkami. Na startnem seznamu je

78 tekmovalcev, med njimi tudi šest Slovencev, zreb pa je startne številke razdelil takole: 1 - Girardelli (Luks), 2 - Aamodt (Nor), 3 - Von Grünigen (Svi), 4 - Tomba (Ita), 5 - F. Piccard (Fra), 6 - Berner-soi (Nem), 7 - Wallner (Sve), 8 - Kröll (Av), 9 - Locher (Svi), 10 - Mader (Av), 11 - Kjus (Nor), 12 - Salzgeber (Av), 13 - Ch. Mayer (Av), 14 - Nyberg (Sve), 15 - Belfrond (Ita), 27 - Kunc, 31 - Kosir, 43 - Grilc, 60 - Ravter, 62 - Kolblar, 66 - Pavlovčič (vsi Slo).

Start današnjega prvega teka bo ob 10. uri, drugi pa se bo začel ob 13. uri. Takšen bo tudi jutrišnji urnik, ko se bodo najboljši alpski smučarji na svetu pomerili v slalomu, kjer gre od slovenskih tekmovalcev pričakovati se več kot v veleslalomu. V zadnjem slalomu za Pokal Vitranc je zmagal Sved Thomas Fogdö, tokrat pa je med favoriti tudi Jure Kosir. (J. M.)

Prizorišče »bojev« v Kranjski gori (Foto S. Živulović)

NOVICE

Danes v Altenmarktu ženski superveleslalom

ALTENMARKT (AVSTRIJA) - Ženski »beli cirkus« bo danes in jutri v avstrijskem Altenmarktu, kjer bosta na sporedu superveleslalom (danes) in slalom (jutri). Razpleti v ženskem svetovnem pokalu postajajo vse bolj zanimivi in po tem vikendu bi lahko vodilna na lestvici za SP Anita Wachter celo izgubila vodstvo.

Na današnjem SuperG sta namreč favorizirani 23-letna Svedinja Pernilla Wiberg, ki zaostaja za Wachterjevo le za 16 točk, in Italijanka Deborah Compagnoni. Na jutrišnjem slalomu pa Wachterjevi preti nova nevarnost: Svicarka Vreni Schneider, ki je sedaj tretja na skupni razvrstitvi za SP.

Kitajka Zhong Weiye postavila svetovni rekord

PEKING - Kitajka Zhong Weiye je drugi dan svetovnega plavalnega pokala v Pekingu postavila najboljšo svetovno znamko na 50 metrov delfin v 25 metrskih bazenih z rezultatom 26, 44. Vendar pa, Mednarodna plavalna zveza (FIRA) rekordov na tej razdalji ne priznava. Weiynova je prav tako postavila svetovni rekord na 100 metrov delfin z izidom 58, 71.

Neznanec napadel Nancy Kerrigan

DETROIT - Ameriško umetnostno drsalko Nancy Kerrigan, dobitnico bronaste medalje na Olimpijskih igrah leta 1992, je po končanem treningu napadel neznanec. Neznanec je Kerriganovo napadel z železno palico in ji poškodoval desno nogo. Poročajo, da se je napad zgodil v bližini slatičnice. Drsalko so odpeljali v bolnišnico na preglede.

Nogometaša Slobodana Dubajića zaprli zaradi streljanja

BEOGRAD - Nogometaša Slobodana Dubajića, ki v nemški nogometni ligi igra za klub Stuttgart, so na novega leta dan aretirali in zaprli, ker je v Srbiji streljal s pistolo. Slobodan Dubajić trdi, da je pistolo Magnum 357 dobil za Božic in jo je želel preizkusiti. Ko je streljal na neki most blizu Zrenjanina, ga je policiji prijavil voznik nekega tujega mimo vozečega avtomobila. Slobodan Dubajić bo verjetno kaznovan zaradi kršitve zakona o orožju.

Kar 3.000 gledalcev na prvem Beckenbauerjevem treningu

MÜNCHEN - Da je Franz Beckenbauer se zelo priljubljen med nogometnimi privrzcenci v Nemčiji, je bilo jasno na včerajšnjem prvem treningu z ekipo Bayern. »Kaiser Franz«, ki je kot trener nemške reprezentance leta 1990 osvojil naslov svetovnega prvaka, je opustil odborniško mesto pri klubu in se raje posvetil trenerstvu, saj je ekipa v dokajšnji krizi. Na prvem treningu se je zbralo kar 3.000 navijačev, kar je za »bundesligo« pravi rekord. Bayern je medtem najel od Kralstva vratarja Oliverja Kahna za 4, 8 milijona mark. To je tudi rekordni znesek za najem vratarja v nemski ligi.

gospodarstvo in finance

BANCA D'ITALIA / OKROŽNICA

Emisijski zavod pojasnil odnos banka-podjetje

Preobrazba kreditov v udeležbe

RIM - Banke, ki se nameravajo vključiti v sanacijske nacрте, zasnovane na preobrazbi kreditov v udeležbo v podjetjih, ki se nahajajo v prehodnih težavah, bodo morale skupni projekt predstaviti Banci d'Italia. To je eno od glavnih navodil iz nove okrožnice osrednje banke, ki urejuje odnose med bankami in podjetji. Dokument, ki je razčlenjen v 13 točk, vsebuje pojasnila kontrolnih oblasti o vprašanjih, ki so v zadnjih mesecih pršla iz bančnih krogov in ki zadevajo predvsem junija lani izdana navodila o udeležbah bank in njihovih grup pri glavninah družb oziroma podjetjih.

Okrožnica Bance d'Italia določa, da lahko zavodi, ki sodijo v okvir habilitiranih ali specializiranih bančnih grup, presežejo predvideno 15-odstotno mejo glavnice družbe, v kateri so ali nameravajo biti udeleženi, vendar pod pogojem, da je ta udeležba nižja od vrednosti dveh odstotkov varnostnega premoženja družbe. Po drugi strani pa možnost soudeležbe bank v podjetjih določa tudi njihova trdnost: premoženje grupe ali posamezne banke namreč ne sme biti manjše od 2 tisoč milijard lir, njihovo premoženjsko stanje pa mora biti solidno tudi glede na količnik likvid-

Guverner Antonio Fazio (AP)

nosti. Posamezna banka, ki sodi v okvir habilitirane ali specializirane bančne grupe, lahko sodeluje tudi v nefinančnih družbah oziroma podjetjih, in to v istih mejah, kot veljajo za grupo, v katero je vključena. Gre za tako imenovane instrumentalne družbe, ki ne opravljajo finančnih dejavnosti, ampak imajo značaj pomožnih dejavnosti banke ali grupe. V tem primeru ima udeležba banke kontrolno naravo, dejavnost družbe, v katero želi banka stopiti, pa mora biti pretežno ali izključno vezana na dejavnost banke same. Banke lahko v nefinančnih družbah sodelujejo do višine 15 odstotkov njihove glavnice, pri čemer pa je treba upoštevati tudi vsoto volilnih glasov, s katerimi morebiti razpolagajo drugi člani iste grupe.

POKOJNINE / PRILAGAJANJE ŽIVLJENJSKIM STROŠKOM

Nov režim za revaloriziranje

Odslej ovrednotenje le enkrat letno

BORIS SIMONETA

Računski izkazi ze vrsto let neizpodbitno opozarjajo, kako upada kupna moč pokojnin. Občasno in vselej zakasnelo ovrednotenje pokojnin v celoti pa niti približno ne odtehta realne stopnje porasta inflacije, ki je medtem že odzrla del prejemkov, v prenekaterem primeru pa tudi prihrankov.

Januarsko minipovišanje - Po obdobju suhih krav v letu 1993 (nižje pokojnine so se junija ovrednotile za 1,8, decembra pa se za 1,7 odstotka), se letos obeta se bolj razvo-denelo prilagajanje pokojnin gibanju življenjskih stroškov. Spremni ukrep pred dnevi odobrenega finančnega zakona predvideva povišanje pokojnin do vrednosti milijona lir za 0,7 odstotka (razlika med ugotovljeno vrednostjo povprečnega letnega porasta cen na drobno v letu 93 na osnovi indeksa Istat in globalnim povišanjem pokojnin v teku istega leta). V najboljšem primeru bo ta povisek znasal bornih 7.000 lir.

S 1. januarjem 1994 je pravica do poviska odvisna od ustreznega pokojninskega pasu:

1.) do milijona lir se bruto pokojnina poveča za 0,7 odstotka;

2.) pokojnine v razponu med 1.000.000 in 1.007.000 lir se povišajo na enotnih 1.007.000 lir;

3.) ce je bila decembrska bruto pokojnina višja od 1.007.000 lir, bo ostala nespremenjena vse do konca oktobra 1994.

Tudi minimalna pokojnina bo poskočila na 602.350 lir, medtem ko bo socialna pokojnina oziroma civilna invalidnina od 1. januarja znasala 343.250 lir na mesec.

Novembrsko povišanje - Z letom 1994 se pokojnine ovrednotijo samo

enkrat letno, in to na osnovi porasta stopnje življenjskih stroškov. Tako bodo 1. novembra pokojnine povišali:

a) za 3,5 odstotka do dvakratne vrednosti minimalne pokojnine (torej do 1.204.700 lir);

b) za 3,15 odstotka v razponu med dvakratno in trikratno vrednostjo minimalne pokojnine (med 1.204.700 in 1.807.050);

c) za 2,625 odstotka pa vse višje pokojnine od 1.807.050 lir.

Minimalna pokojnina se bo ustalila na vrednosti 623.450 lir, socialna pokojnina in civilna invalidnina pa se bo povečala na 355.250 lir.

Integracija ene same pokojnine - Finančni zakon za leto 1994 daje povsem novo (in pravno sporno) interpretacijo zakona št. 638/83 in izrecno določa, da mora INPS priznati integracijski delež le pri eni minimalni pokojnini, medtem ko druga pokojnina ostaja v nespremenjenem realnem znesku, torej na osnovi plačanih prispevkov, brez vsakršnega dopolnila ali zajamčenega zamrznjenega zneska. To stališče lahko ocenimo kot velik korak nazaj in omejevanje v nekaterih primerih pridobljene pravice.

Vpliv zakončevih dohodkov - Finančni zakon je nekoliko sprostil skupno dohodkovno zgornjo mejo obeh zakoncev za pridobitev minimalne pokojnine po 31.12.1993 in jo od trikratne povišal na petkratno vrednost minimalne pokojnine. Bistveno pa se je izboljšal pravni režim za zavarovance, upokojene pred 31.12.1993, za katere se pri uveljavljanju pravice do integracije v letu 1994 upoštevajo samo osebni dohodki, kot je veljalo do leta 1992.

NOVICE

Z novim letom so tudi BOT bolj »evropski«

RIM - Novo leto je prineslo novosti tudi za državne obveznice BOT (Buoni del Tesoro). Zakladno ministrstvo je v zelnji, da bi postale bolj »evropske«, uvedlo nekatere spremembe v emisijski pravilnik. Med najpomembnejšimi novostmi najdemo podvojitev najnižjega zneska za povprasevanje, ki se od 500 milijonov dvigne na milijardo, in možnost rezervacije zakladnih bonov na pošti. Za to pa bo novorejena poštna ustanova potrebovala se nekaj časa, saj bo treba prej podpisati konvencijo med ministrstvom za pošto in zaklad.

Konvencijo, ki jo je predvidel finančni zakon 1994, bo moral z dekretom izdati zakladni minister v soglasju z ministrom za pošte, določiti pa bo morala finančne odnose med pošto ustanovo - ki bo formalno zazivela v letošnjem letu - in samim zakladnim ministrstvom. Med napovedanimi spremembami je na primer tudi ta, da Banca d'Italia in Italijanski menjalni urad (Ufficio Italiano Cambi) ne bosta več »prodajala« oveznic, kar je neposredna posledica maastrichtskega sporazuma, ki to nalogo predaja bankam, menjalnim posrednikom, družbam za premicninsko posredovanje (Sim) in poštni ustanovi. Banca d'Italia, ki ji preostaja izvedba operacij, je pooblašena tudi za sklepanje koncij z operaterji, ki bodo urejevale udeležbo na dražbah prek nacionalne medbančne mreže.

Mineralne vode obrejo tri milijarde lir na leto

BOLOGNA - Letni iztržek od 242 italijanskih znamk mineralne vode znaša okrog 3 milijarde lir. dežela, ki ima največ izvirov mineralne vode, je Lombardija z 29, sledita ji Emilija-Romagna in Toscana z 28, tretji so Abruci z 19, medtem ko je na repu Furlanija-Juljska krajina z enim samim vrelcem.

Ti in drugi zanimivi podatki so zbrani v uradnem vodicu o italijanskih mineralnih vodah, ki ga bodo 21. januarja predstavili v Bologni. Avtorji obljublajo, da bodo odjemalcem razkrili vse skrivnosti 242 znamk, tako da se ne bodo več »izgubljali v kozarcu vode«. Vodic bo v veliko pomoč pri izbiri mineralne vode tako glede na kakovost, kot glede na terapevtske učinke, saj se bo bralec naučil brati nalepke na steklenicah. Vodic prinaša tudi podatek, po katerem je poraba mineralne vode v velikem porastu: leta 1992 so je npr. v Italiji prodali več kot sedem milijard litrov ali 120 litrov na prebivalca. Največji delež na trgu mineralne vode ima družba Italaqua iz grupe BSN s 15,6 odstotka, sledita pa ji Garma s 15 in San Pellegrino z 11,3 odstotka.

Od 1. januarja dražji metan za ogrevanje

RIM - Za porabnike metana se novo leto začena na precej slan način: od 1. januarja so se namreč podražile tarife za metan, ki ga plinske družbe (največje so Snam iz okrilja ENI in Edison iz grupe Ferruzzi) dobavljajo distributerjem za polnjenje krajevnih plinskih omrežij. Podražitev znaša 16, 6 lire za kubični meter in se nanasa samo na metan, ki služi za ogrevanje stanovanj, ne pa za plin, ki ga rabimo za ogrevanje vode in kuhanje. Povišanje tarife je sprožila podražitev surovine.

Lani več nafte in po nižji ceni

RIM - Svetovno naftno tržišče lani označevala velika količina nafte na tržišču in torej tudi trend k nizanju cene. Svetovno povprasevanje je v povprečju znašalo 66, 9 milijona sodov dnevno, kar je nekaj manj od predlanskih 67 milijonov in ponazarja sorazmerno stabilnost porabe te surovine, z izjemo bivše Sovjetske zveze, kjer je povprasevanje naravnost strmooglavlilo. V zamenjo, se je nekoliko povečalo povprasevanje v hitro razvijajočih se državah, kot so Kitajska in druge azijske države, Latinska Amerika in Srednji vzhod. Na področju proizvodnje pa so lani zabeležili 2-odstotno povečanje glede na leto 1992 in v povprečju nacrpal 65, 9 milijonov sodov dnevno. Kotacije »črnega zlata« so že v prvi polovici lanskega leta upadale, v drugem polletju pa so doživele padec, ki je ob koncu leta privedel do cene komaj 15 dolarjev za sod najbolj razširjenih vrst nafte.

»Zlato« leto 1993 za skupne investicijske sklade

RIM - Za skupne investicijske sklade je bilo lansko res zlato leto, saj se je končalo s skupno zbrano vsoto 33.460 milijard lir, od katere je bilo samo v drugem polletju zbrano 27.139 milijard lir. Gre za pravi boom, ce znesek primerjamo s predlanskim, ko so ti skladi zbrali 7.410 milijard, in s tistim iz leta 1991, ko so iztržili komaj 5.311 milijard lir. K uspehu jim je največ pomagalo upadanje obrestne mere na državne zadolžnice.

BANKE / PO MESECIH POGAJANJ MED HRANILNICAMA V BENETKAH IN TREVISU

V Benetkah zadnji trenutek odpovedali »poroko«

Nesoglasja so baje nastala zaradi visoke stopnje rizičnih posojil, ki jih je bila podellla beneška hranilnica

MARKO WALTRITSCH

BENETKE - Poroke med posojilnicama iz Benetk in Trevisa ne bo. Oklici so bili z velikim pompom oznanjeni sredi lanskega poletja, priprave pa naj bi se bile končale do 31. decembra 1993, tako da bi bili 1. januarja zaceli konkretni proces združevanja. Toda med pogajanj se je nekaj zataknilo, posebno v zadnjem trenutku. Se sredi praznikov, 5. januarja, se je tako nepricakovano sestal upravní svet Carive (Cassa di Risparmio di Venezia) in sklenil, da poroke ne bo in pika. V Benetkah zato ze iscejo novo možnost poroke, za kar se pogovarjajo, ne pa se pogajajo, s hranilnico iz Padove (Cassa di Risparmio di Padova e Rovigo), medtem ko je treviska Cassamarca (Cassa di Risparmio della Marca Trevigiana) za sedaj ostala z dolgim nosom.

Do oklicev je prislo pod pritiskom združeval-

nega procesa, ki je v zadnjem času zajel številne italijanske banke, med njimi tudi hranilnice, ki izgubljajo značaj zavodov javnega značaja in ki med delničarje vabijo tudi zasebnike, pa čeprav bodo fundacije, naslednice nekdanjega javnega kapitala, ohranile 51 odstotkov delnic. Drugi razlog za oklice je bilo dejstvo, da je bila Carive - podobno kot številne druge italijanske banke - prevec radodarna s posojili. Pred poldrugim letom so v hišo prisli inspektorji Bance d'Italia in tam ostali več mesecev. Ob odhodu so sicer ugotovili, da je banka solidna, a da ima prevec rizičnih posojil. Tudi zaradi tega je moral takratni predsednik Giuliano Segre odstopiti, na njegovo mesto pa je prišel pravnik Antonio Pognici. Iz Rima so takrat pritiskali, da bi se be-

neski zavod združil s sedno hranilnico iz Trevisa, sicer manjšim bančnim podjetjem, a brez večjih problemov. Predsednik Cassamarca je bil in je Dino De Poli, v Venetu vplivna osebnost, ki je bil v decembru izvoljen v vodilni svet ABI (Associazione bancaria italiana).

Pogajanja o združevanju so potekala brez hrušca. Benetke bi v novi banki imele 55 odstotkov delnic, Treviso pa ostalih 45, tudi glede na številke: do 30. junija 1993 so v Carive zbrali za 4.221 milijard lir hranilnih vlog, v Cassamarca pa 2.287 milijard; premoženje prve je vredno 727 milijard, druge pa 405; prva ima 105 podružnic, druga pa le 66. Med pogajanj v zadnjem mesecu, pa so pogajalci iz Trevisa menda ugotovili, da imajo v Benetkah se več rizičnih po-

sojil kot je izgledalo v začetku in so zato postavili vrsto novih zahtev. Polemika je v zadnjih tednih pršla v javnost, Benetke pa so, kot rečeno, 5. januarja odklonile že dogovorjeno poroko.

Na njihova vrata so medtem potrkali upravitelji posojilnice iz Padove. Ta veliko močnejša kot tista v Trevisu, saj posluje v bogati pokrajini, kakršna je Padova, in v bolj revni, kot je Rovigo. Hranilnih vlog so zbrali za 7.993 milijard lir, njihovo premoženje je vredno 1.429 milijard, podružnic imajo 161. Združena hranilnica Padova - Rovigo - Benetke bi nagrmadila maso hranilnih vlog v vrednosti 12.214 milijard lir, to pa bi ogrozilo sedanje prvenstvo v deželi Veneto, ki ga ima hranilnica v Veroni (posluje v pokrajinah Verona, Vicenza, Belluno,

Ancona in drugje) in ki je lani zbrala za 12.351 milijard lir hranilnih vlog, njeno premoženje je vredno 2.809 milijard, podružnic pa ima 299. Zdaj so se v Benetkah oglasili tudi oni, tako da se v bančnem svetu dežele Veneto v prihodnjih mesecih obeta marsikaj novega.

Na prvi pogled se zdi, da se te stvari dogajajo daleč od nas, toda to drži le do neke mere. Cassamarca je lani odprla podružnico v Gorici, ker namerava poslovati tudi s Slovenijo, letos pa jo bo odprla se v Trstu. Carive je pred poldrugim letom hotela v Slovenijo z vstopom v novogoriško banko Vipra, namen pa so ji prepereili prav takrat sprejeti omejevalni ukrepi Banke Slovenije. Hranilnica iz Verone, ki je kupila 25 odstotkov delnic videmske hranilnice, pa ni opustila namere, da bi kupila tudi delnice Goriske hranilnice.

MENJALNIŠKI TEČAJI

7. januar 1994

menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 ITL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A banka Ljubljana	76,85	77,25	10,83	10,96	7,76	7,92
A banka Nova Gorica	76,75	77,15	10,83	10,97	7,77	7,91
A banka Koper	76,75	77,20	10,83	10,97	7,75	7,91
Avtohiša Ljubljana*	76,90	77,15	10,85	10,95	7,70	7,80
Ažur Grosuplje	77,05	77,30	10,92	11,00	7,75	7,93
Banka Vipava Nova Gorica	76,81	77,15	10,84	10,95	7,75	7,83
Bela vrtnica Ljubljana	76,90	77,50	10,90	11,00	7,70	8,00
Bund Ljubljana	76,90	77,30	10,80	10,95	7,65	7,95
Come 2 us*	77,05	77,30	10,90	10,97	7,78	7,89
Creditanstalt Nova banka LJ	76,90	77,30	10,90	11,00	7,70	7,95
Dom caffè Domžale*	76,90	77,30	10,92	10,99	7,70	7,90
Emona Globtour Ljubljana	76,90	77,30	10,85	10,95	7,75	7,95
Eros Ljubljana*	77,05	77,30	10,90	10,98	7,75	7,85
Eros Kranj*	77,05	77,30	10,90	10,98	7,75	7,85
Eurotours Ljubljana	76,80	77,30	10,85	10,96	7,70	7,85
Firadas Idrija*	76,75	77,25	10,80	11,00	7,72	7,87
Hida	77,10	77,15	10,93	10,96	7,83	7,87
Hipotekarna banka Brežice*	76,70	77,30	10,88	10,98	7,70	7,88
Ilirika Slovenj Gradec	76,96	77,30	10,86	10,90	7,81	7,92
Ilirika Postojna	76,75	77,18	10,80	10,94	7,75	7,87
Ilirika Sežana	76,90	77,10	10,85	10,94	7,70	7,87
Ilirika Jesenice	76,91	77,24	10,85	10,94	7,77	7,89
Idila Sečovelje*	76,88	77,28	10,80	10,97	7,71	7,86
Invest Škofja Loka	76,85	77,30	10,85	10,99	7,70	7,90
Italdesign Nova Gorica*	76,85	77,15	10,85	10,98	7,80	7,87
Kompas Hertz Celje*	76,85	77,20	10,90	10,95	7,79	7,89
Kompas Hertz Velenje*	76,90	77,25	10,90	10,95	7,79	7,89
Kompas Hertz Idrija*	76,90	77,25	10,90	10,95	7,79	7,89
Kompas Hertz Tolmin*	76,90	77,25	10,90	10,95	7,79	7,89
Kompas Hertz Bled*	76,90	77,25	10,90	10,95	7,75	7,89
Kompas Hertz Nova Gorica*	76,90	77,25	10,90	10,95	7,79	7,89
Kompas Hertz Maribor*	76,80	77,00	10,90	10,95	7,79	7,89
Kompas Holidays	76,92	77,18	10,85	10,95	7,65	7,85
Komercialna banka Triglav	76,85	77,85	10,90	11,00	7,70	7,92
Kreditna banka MB d.d.*	76,07	77,00	10,82	10,95	7,84	8,00
LB d.d. Ljubljana	77,04	77,42	10,90	11,01	7,82	7,98
LB splošna banka Celje	76,55	77,45	10,91	11,01	7,89	7,99
LB splošna banka Koper*	75,89	77,33	10,73	10,93	7,71	7,90
LB komercialna banka NG	76,00	77,25	10,78	11,30	7,60	7,88
LB Dolenjska banka NM	76,50	77,35	10,89	11,02	7,80	7,98
LB banka Zasavje, Trbovlje	76,20	77,10	10,84	10,97	7,86	7,95
Ljudska banka d.d. LJ	76,92	77,30	10,90	10,98	7,77	7,90
Libertas Koper*	76,90	77,25	10,83	10,93	7,76	7,87
Ma Vir	77,00	77,30	10,80	10,98	7,70	7,90
Madai Nova Gorica, Šempeter*	76,80	77,15	10,85	10,95	7,80	7,87
Media*	77,10	77,20	10,92	10,95	7,85	7,88
Niprom I II Ljubljana	77,05	77,15	10,92	10,97	7,80	7,87
Petrol Ljubljana	77,05	77,10	10,91	10,95	7,80	7,85
Poštna banka Slovenije*	75,83	77,03	10,59	10,94	7,56	7,86
Probanka Maribor	76,75	77,20	10,86	10,98	7,80	7,94
Primario Ljubljana*	77,15	77,30	10,90	10,95	7,70	7,84
Pigal Solkan	76,70	77,00	10,80	10,95	7,80	7,87
Pigal Ilirska Bistrica	76,70	77,00	10,80	10,95	7,87	7,87
Pigal Kobarid	76,70	77,00	10,80	10,95	7,87	7,87
Publikum Ljubljana	77,10	77,14	10,91	10,94	7,80	7,83
Publikum Celje	76,82	77,15	10,90	10,95	7,78	7,88
Publikum Krško	76,70	77,20	10,80	10,98	7,65	7,80
Publikum Maribor	76,70	77,00	10,87	10,92	7,78	7,93
Publikum Metlika	76,75	77,20	10,80	10,85	7,70	7,85
Publikum Mozirje	76,95	77,13	10,87	10,97	7,78	7,88
Publikum Novo mesto	76,75	77,20	10,80	10,95	7,70	7,85
Publikum Tolmin	76,82	77,14	10,85	10,94	7,77	7,83
Publikum Sevnica	76,95	77,24	10,88	10,95	7,77	7,83
Publikum Šentilj	75,65	77,09	10,65	10,96	7,76	7,83
Publikum Šentjur pri Celju	76,90	77,20	10,87	10,94	7,77	7,87
Publikum Trebnje	77,00	77,04	10,88	10,94	7,72	7,81
Publikum Zalec	76,90	77,25	10,88	10,94	7,78	7,88
SKB d.d. **	76,42	76,62	10,87	10,89	7,82	7,84
Slovenska investicijska banka*	76,75	77,30	10,75	10,95	7,45	7,90
Slovenijaturist zel. pos. Ljubljana*	77,05	77,20	10,75	10,95	7,60	7,85
Slovenijaturist Maribor*	76,90	77,10	10,87	10,91	7,30	7,70
Slovenijaturist Jesenice	76,90	77,20	10,85	10,95	7,68	7,75
Shalaby Koper	76,90	77,20	10,84	10,92	7,77	7,85
SZKB d.d. Ljubljana	76,98	77,22	10,86	10,95	7,70	7,94
Tartarus Postojna	76,47	77,16	10,79	10,93	7,72	7,83
Tentours Domžale	76,95	77,30	10,85	10,99	7,55	7,85
Tori Ljubljana	76,95	77,35	10,88	11,00	7,60	7,90
UBK Ljubljana	76,00	77,40	10,80	11,00	7,60	7,92
Upimo Ljubljana	77,10	77,15	10,93	10,96	7,84	7,86

Tečaj velja danes: * Zračunavajo provizijo: **

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 006 z dne 7. 1. 1994 — Tečaji veljajo od 8. 1. 1994 od 00.00 ure dalje

država	šifra	valuta	enota	ZA DEVIZE		
				nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	91,2088	91,4832	91,7576
Avstrija	040	šiling	100	1086,7277	1089,9977	1093,2677
Belgija	056	frank	100	367,8449	368,9518	370,0587
Kanada	124	dolar	1	100,8040	101,1073	101,4106
Danska	208	krona	100	1964,2842	1970,1948	1976,1054
Finska	246	marka	100	2301,8000	12308,7262	2315,6524
Danija	250	frank	100	2245,1909	2251,9467	2258,7025
Francija	280	marka	100	7639,5620	7662,5496	7685,5372
Nemčija	300	drahma	100	—	53,3237	53,4837
Grčija	372	funt	1	—	189,4949	190,0634
Irsko	380	lira	100	7,8199	7,8434	7,8669
Italija	385	hrv. dinar	100	—	2,0000	—
Rep. Hrvaška	392	jen	100	118,3368	118,6929	119,0490
Japonska	528	gulden	100	6831,2963	6851,8519	6872,4075
Nizozemska	578	krona	100	1771,1560	1776,4855	1781,8150
Norveška	620	escudo	100	75,0969	75,3229	75,5489
Portugalska	752	krona	100	1618,2884	1623,1579	1628,0274
Švedska	756	frank	100	8976,4853	9003,4958	9030,5063
Švica	826	funt sterling	1	197,1923	197,7857	198,3791
Velika Britanija	840	dolar	1	132,9055	133,3054	133,7053
ZDA	955	ECU	1	148,2457	148,6918	149,1379
Evropska Skupnost	995	peseta	100	91,5219	91,7973	92,0727
Španija						

Opomba: Tečaj hrvatskega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov Banke Slovenije na dan 8. JANUARJA 1994

st. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIV 15. OKTOBRA 1993:					1,300,000	744,295	794,876	1,509,172
12		114,5070%	117,6733%	116,0901%	130,000	74,430	76,488	150,917

TEČAJ TOLARJA V TUJINI

7. JANUAR 1994

država	banka	nakupni	prodajni
Avstrija	Posojilnica Pliberk	8,50	9,00
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	9,00	10,00
Avstrija	Posojilnica Borovlje	8,75	9,25
Avstrija	Posojilnica Šentjakob	9,00	9,50
Avstrija	Posojilnica Ločilo	9,00	9,60
Italija	Kmečka banka Gorica	12,30	12,95
Italija	Tržaška kreditna banka	12,90	13,00

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

7. JANUAR 1994

valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1675,00	1725,00
nemška marka	965,00	985,00
francoski frank	282,00	290,00
holandski gulden	857,00	883,00
belgijski frank	46,20	47,60
funt sterling	2474,00	2549,00
irski sterling	2376,00	2448,00
danska krona	246,50	254,00
grška dragma	6,40	7,00
kanadski dolar	1266,00	1303,00
japonski jen	14,85	15,30
švicarski frank	1126,00	1160,00
avstrijski šiling	136,50	140,00
norveška krona	222,00	229,00
švedska krona	202,00	208,00
portugalski escudo	9,20	10,00
španska pezeta	11,60	12,30
avstralski dolar	1143,00	1177,00
madžarski florint	12,00	15,00
slovenski tolar	12,40	13,00
hrvaški dinar	0,15	0,22

KMEČKA BANKA - GORICA

7. JANUAR 1994

valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1670,00	1715,00
nemška marka	964,00	984,00
francoski frank	282,00	292,00
holandski gulden	858,00	878,00
belgijski frank	46,20	48,00
funt sterling	2475,00	2530,00
irski sterling	2373,00	2428,00
danska krona	247,00	254,00
grška dragma	6,70	7,20
kanadski dolar	1265,00	1295,00
švicarski frank	1132,00	1152,00
avstrijski šiling	136,50	140,50
slovenski tolar	12,40	12,90

FRANKFURTSKI DEVIZNI TRG

7. JANUAR 1994

valuta	nakupni	srednji	prodajni
ameriški dolar	-	1.739	-
francoski frank	-	29.389	-
nizozemski gulden	-	89.420	-
belgijski frank	-	4.815	-
španska peseta	-	1.198	-
danska krona	-	25.712	-
kanadski dolar	-	1.319	-
japonski jen	-	1.549	-
švicarski frank	-	117.500	-
avstrijski šiling	-	14.225	-
italijanska lira	-	1.023	-
švedska krona	-	21.183	-

MEDPODJETNIŠKI TRG

Tečajna lista Ljubljanske banke d.d. za obračun deviznih prilivov in odlivov podjetij

Tečaji veljajo od 8. januarja 1994 od 00.00 ure dalje

ZA DEVIZE				
država	valuta	enota	nakupni	prodajni
Avstrija	šiling	100	1102,1530	1104,2868
Francija	frank	100	2277,0597	2281,4681
Nemčija	marka	100	7748,0000	7763,0000
Italija	lira	100	7,9309	7,9462
V. Britanija	funt	1	199,9914	200,3786
ZDA	dolar	1	134,7920	135,0529

Opomba: Tečaji so okroženi. Pri konkretnih poslih je možno odstopanje glede na trenutne tečaje na trgu deviz oz. poseben dogovor.

banka	valuta	nakupni	prodajni
Probanka Maribor	DEM	77,20	77,40
SKB Banka d.d.	DEM	77,40	77,55

Tečaji so okroženi. Pri konkretnih poslih je možno odstopanje.

Tečajna lista za odkup in prodajo deviz podjetij
Tečaj velja dne 8. januarja 1993 od 00.00 do 24. ure

PORTUGALSKA

Dežela na koncu Evrope ⁽⁴⁾

Lizbona je mesto nešteti vzpetin

Lizbona ni Pariz, ni Rim in ni London in ne Dunaj. Vsa ta velika mesta živijo svoje življenje ob velikih rekah. A se je širina voda v naravo Portugalcev zapisala zelo drugače.

Pravijo, da narava označuje značaj in da mehka pokrajina nase Bele krajine naredi Belokranjce mehke in Prekmurje Prekmurce zazrte tja daleč v Panonsko nizino. Podobno so morda morje in vode s svojo širino in daljavami naredili iz Portugalcev ljudi blage narave. Morda? A najsi je ta teorija vprašljiva, za Portugalce bi lahko veljala. Kjerkoli ste, karkoli vprašate ali počnete, se po prvih trenutkih previdnosti iz vprašanega domačina izviije prijetna, ustrežljiva narava. Čeprav nasvetov v zanj tujem jeziku ne pričakujte, skoraj

praviloma govorijo le svoj »portugualo«, se trudijo razložiti, karkoli ze je. In če tudi napotki ne bodo kaj prida točni, bo pa zato skoraj vsakdo vedel, kje je Slovenija. In se nekaj je: čeprav so ljudje zelo skromni in je po cestah zelo veliko beracev, hodi-te lahko po ulicah skoraj brez strahu, da bi vas okradli.

Ce je res, da Rim stoji na sedmih gricah, potem bi kaj takega lahko rekli tudi za Lizbono. Uradno leži mesto sicer na dveh gricah, a ko ste enkrat v njem, je teh veliko. Pravzaprav je vse mesto vzpetina do vzpetine in ko si na vrhu ene, se ti pred nosom naslika druga. Vsekakor pa je pohajkovanje po mestu najboljše zaceti na osrednjem trgu ob reki na Praca do Comercio. Izza velike osrednje palace na trgu se na

območju treh vzporednih avenij Rua Aurea, Rua Augusta in Rua da Prata razprostira strogo središče mesta. Ze imena treh avenij povedo, da je to bogatejši del mesta. Tu v Baixi so velike palace, znane po tem, da jih je dal po velikem potresu in požaru 1755 obnoviti markiz Pombal. Zdaj so v njih praviloma sedeži velikih bank in trgovskih korporacij. Ta del mesta je prepreden s trgovinami in kot v dežele vzhodne Evrope je tudi sem prodril tuj kapital. Seveda tu ne manjka prijetnega in zivahnega vrveza ulicnih prodajalcev spominkov, usnjenih izdelkov, preprodajalcev hongkongskih tranzistorjev in likalnikov in ne znamenitih prodajalcev pečenega kostanja.

(Se nadaljuje)
Marjeta Demsar

Stari del Lizbone (Fotografija: Marjeta Demšar)

SLOVENSKA DEDIŠČINA

Skromni ostanki gradu Kamen nad Velesovim

Velesovski vitezi so ustanovili tudi dominikanski samostan

Skromni ostanki nekdanjega gradu Kamen (Stain, Frauwenstein) so na grebenu grica (kota 490 metrov) zahodno od velesovskega samostana v Adergasu

Pozidali so ga velesovski vitezi, omenjeni že sredi 12. stoletja (okrog leta 1147 - andeski ministeriali Albert, Majnhalm in Gerloch de Michelsteten). Leta 1238 je vitez Gerloch z gradu Kamen (de Stain) ustanovil samostan dominikank v Velesovem. Z bratom Henrikom jim je podelil lastniško cerkev sv. Marjete, oglejska patriarha Bertold in Nikolaj pa sta samostanu inkorporirala zupniji Sencur in Cerklje. Samostan je dobival bogate dotacije in je scasoma zlasti z dotami plemiskih hčera zelo obogatel, leta 1504 pa so nune od oglejskega patriarha dobile dovoljenje, da ustanove poseben zavod za pouk in vzgojo plemiskih hčera. Oglejski kancler Paolo Santonino, ki je na treh vizitacijskih potovanjih v letih 1485 in 1487 spremljal skofa Carlja po nasih krajih, je v svojih Popotnih dnevnikih pisal, da je imelo dvanajst redovnic veliko svobodo, saj so imele osebno lastnino, zapuščale so samostan in obiskovale sorodnike. Zato jim je skof prijazno zabical, naj se v prihodnje vzdrzijo takih prekrskov, »pa tudi moskih naj ne vodijo v samostan«. Prvi dan so vizitatorjem postregli s slabim kosilom, naslednji dan pa je bilo kosilo »čudovito sestavljeno in imenitno pripravljeno ter pri njem ni manjkalo številnih in raznovrstnih jedi izvr-

stnega okusa«.

Kot kaže, so velesovski vitezi stolpasti grad prepuščili dominikankam, da bi v njem nasle zascito, podobno kot se je zgodilo z gradom nad samostanom dominikank v Studenicah na Stajerskem. Vendar pa so bili Steini kastelani na gradu se leta 1471, ko so Turki porusili grad, zadnjega velesovskega viteza pa ujeli in odpeljali v sužnost. Pomladi leta 1471 je bosanski pasa Izak beg s 15 tisoč konjeniki prek hrvaškega ozemlja prisel na Kranjsko. Turki so takrat pozgali in oropali tudi grad Kamen in velesovski samostan. Dominikanke so kmalu znova sezidale grad, saj je Paolo Santonino zapisal, da je »v blizini na gricu nov grad, kamor se zatekajo nune ob vpadih sovražnikov«. Dodatno so grad utrdili leta 1533 (samostanska prednica ga je krstila za Gospejin dvor - Frauwen-

Valvasorjeva upodobitev gradu Kamen

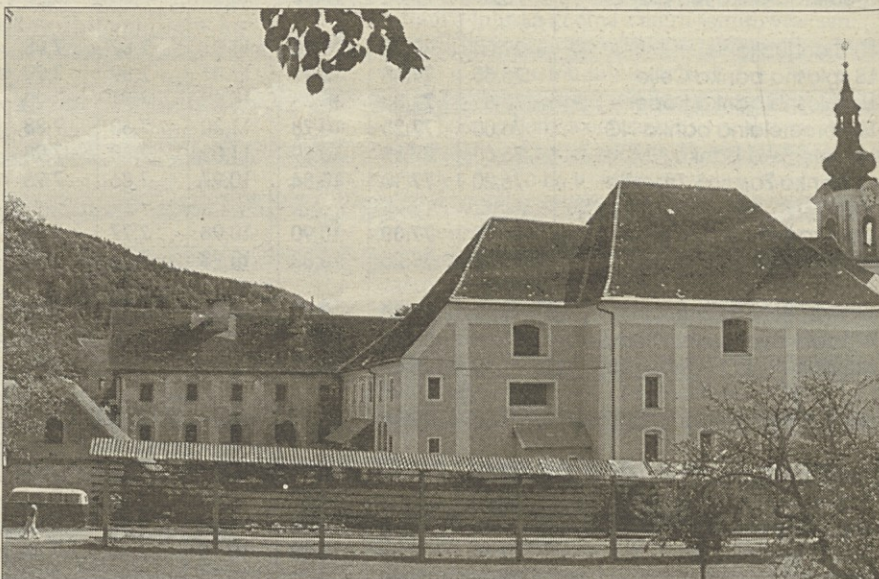
stein) in od takrat verjetno izvira podoba gradu, kot ga je upodobil Valvasor: stolp s konzolnim pomolom, zavarovan z obzidjem in tremi okroglimi obrambnimi stolpi ter na obzidje prislonjenimi objekti.

Na kamnitem, vrtacastem grebenu Stefanje gore so v tlorisu ohranjene razvaline dvoprekatnega stolpa, dolgega stirinajst, sirokega pa enajst metrov.

V zemljišču je videti ostanke obzidja in treh okroglih vogelnih stolpov, del obrambnega jarka, ki je nekoč obkrožal grajski kompleks, pa je uporabljen za kamnolom.

Grad je očitno propadel v začetku 18. stoletja, saj so obdelano kamenje iz grajskih razvalin uporabili za zidavo novega velesovskega samostana (1732) in his v naselju.

Ivan Jakic

Za gradnjo samostana so uporabili obdelano kamenje iz grajskih razvalin (Foto: I.J.)

PODLISTEK

Vinko Lenarčič

Plečnik

Na svoj priimek je bil ponosen. Zanimal se je, odkod izhaja njegov rod; sam je poudarjal značilno končnico »-ik«. Posebej mi je omenil: »Nas rod bo izumrl tako rekoč naenkrat, v moskem kolenu. Rod je bil krepak, saj smo bili trije bratje. Pa se sestri edini sin je duhovnik in bo brez potomcev.« Z obžalovanjem je omenil, da je bil zakon njegovega brata Janeza kratkotrajen in brez otrok.

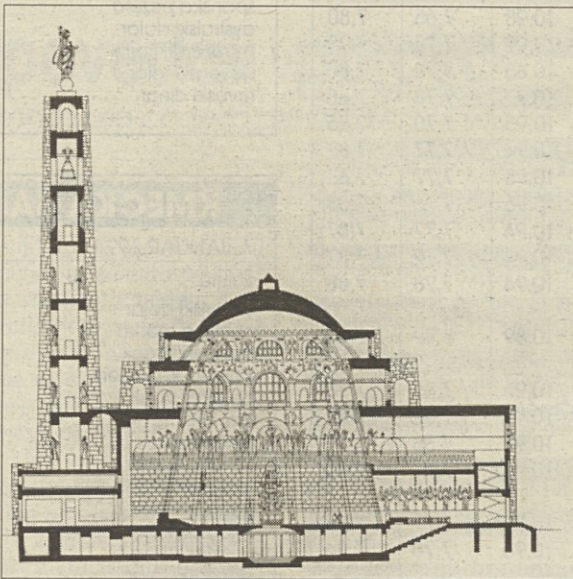
Plečnik je bil nenavadno široko razgledan, predvsem pa silno, kakor je sam rekel, zvedav. Srednja sola mu ni disala (sam je rekel, da je bolj gledal, kako so profesorji oblečeni; kot pa poslušal). »Raje sem sel k očetu delat. Sploh si ne predstavljate, kako napor-

no je bilo takrat mizarško delo. Samo na to pomislite, da sva z bratom vse popoldneve na roko zagalafurnir.«

V obrtni soli se je s svojimi risbami in nacrti silno izkazal. Približno takole je povedal: »Na razstavi so moje risbe zelo pohvalili in nanje opozorili tedanjega župana Hribarja. Ta je rekel, da se moram izpopolniti, da moram naprej studirati, preskrbel mi je stipendijo, da sem sel lahko v Gradec, kjer je bila srednja tehniška sola. Tako me ima, odkrito povedano, cesar Janez na vesti.« Potem je dodal: »Moja srčna želja je bila postati slikar; no, kakor vidite, to nisem, sev je pač moralo tako zgoditi.« Tako je sel Plečnik, mogoče niti pe-

tnajst let star, v tujino, kjer je skoraj nepretrgoma živel do šestega desetletja svojega življenja. V domovino se je vračal le ob počitnicah, pozneje z Dunaja le za nekaj dni, ponavadi ob praznikih. Pa tudi v Ljubljani ni strpel in je sel s sestro vsaj za en dan v Trst, mnogo casa pa sta prebila z bratom Andrejem na popotovanjih po Goriskem in Istri. Ko je v Gradcu končal solanje, je bila tam razstava znanega arhitekta Wagnerja, predstojnika dunajske Akademije za arhitekturo.

Plečnik mi je o tem takole pripovedoval: »Ko sem videl Wagnerjevo razstavo, sem si rekel: 'Moram, moram k temu človeku v solo!' Pobral sem vse svoje skice in sel k Wagnerju. Odprl mi je njegov sin, ki mi je, ko sem povedal, zakaj sem prisel, rekel, da pri profesorju žal ni več prostora. Obupan sem prosil sina, naj vsaj vzame moje skice in jih pokaže očetu. Sin mi je ustregel in naročil, naj pridem naslednji dan. Naslednji dan me je Wagner sprejel v solo in ne

Katedrala sv. Jožefa

dolgo zatem se v svoj osebni atelje.« Da so Wagnerja Plečnikove risbe in skice prevzele, si lahko mislimo.

Ze iz povedanega se vidi, da je bil Plečnik silno nadarjen za likovno umetnost. Imel je prirojen cut za lepoto oblike. To mi je sam povedal in se dodal, da ima ta cut sleherni človek, le da ga je treba pri mnogih sele obuditi. »Moja naloga je, da kot

vas učitelj vzbudim v vas ta cut, svojega vam pri najboljši volji ne morem dati.« Te pomenljive besede je povedal naravnost, pred vsemi takrat navzočimi učenci. Kolikor mi je znano, ni tako razumel svojega poklica se noben človek, kaj sele umetnik. Kdor te Plečnikove izjave ne pozna, ne bo nikoli prav ovrednotil njegovega profsorskega dela. (Se nadaljuje)

Danes goduje

Severin, noriški apostol

Dom in rod svetega Severina nista znana. V rimsko provinco Norikum je prisel kot menih sredi petega stoletja. Živel je tako odmaknjen od posvečnosti, da ga nihče ni upal vprašati, kdo in od kod je. Vendar je iz njegovega dostojanstvenega vedenja in izkušenosti, tudi vojaške, mogoče domnevati, da je bil Rimljan odličnega rodu.

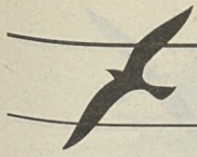
V Noriku je bilo ze mnogo cerkva in samostanov, zato mu ni bilo treba zaceti kot misijonar. Vendar pa je bilo življenje v tej provinci zelo težko. Rimska država je propadala in državna vojska se je umaknila z meja province. Nanjo so pritisnili germanska plemena, ki so ropala in pustošila deželo.

Severin ni hotel prevzeti nobene javne službe, zato ni bil ne duhovnik, ne skof. Najdlje se je mudil v mestu Faviani (današnji Mautern), kjer je tudi ustanovil samostan.

Dušnopastirsko delovanje je združeval z dobrodelnostjo. Ustanavljal je samostanske naselbine in organiziral prehrano revežev v opustošenih mestih. Njegovo poslanstvo pa je segalo tudi na politično področje. Bil je nekaksen duhovni in politični poglavar norijske krajine in njegovo besedo so spoštovali tako skofje kot germanski knezi.

Umril je leta 482. Umetniki ga upodabljajo kot romarja s knjigo ali opatovsko palico, pridigajočega ljudstvu. Je zavetnik tkalcev platna, vinogradnikov in jetnikov.

(Vir: Leto svetnikov)

RETROSPEKTIVA

Angleški astronom in njegov komet

Edmund Halley je izdelal tudi zvezdno karto južnega neba

Kometi ali zvezde repatice so nebesna telesa, ki samosvoje krožijo okoli Sonca in se v krajših ali daljših presledkih pojavijo v vidnem polju Zemljanov.

V zgodovini so bili kometi vedno predmet posebnega zanimanja tako radovedne, tudi vraževerne množice kot astronomov, ki so se ubadali z njihovo zgradbo in navedbami.

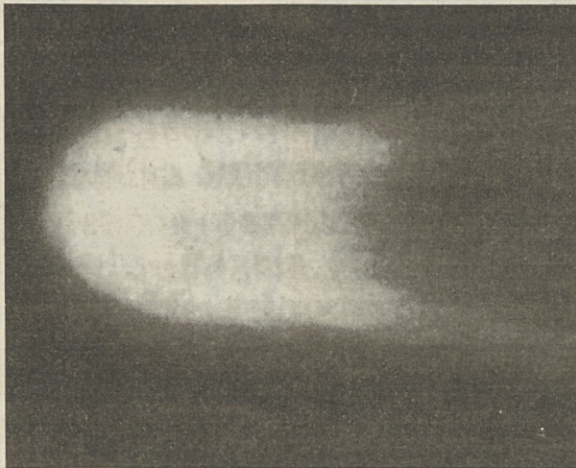
Komet sestavlja malo, gosto in zmrznjeno telo, ki postane v bližini Sonca vidno kot svetla glava in rep, ki je običajno obrnjen stran od Sonca. Pojavljajo se v nepravilnih intervalih po tirihi, ki jih ni vedno lahko ugotoviti, občasno pa presenetijo z izjemno dolgim in bleščecim repom. Prav zato so v ant-

ticnih casih kometom pripisovali vpliv na dogajanje na Zemlji, pa naj je bila to vojna ali pa lakota. Skrbno so spremljali in beležili vse v zvezi z njimi. Starodavni kitajski anali so koristni še danes. Z njihovo pomočjo so gibanje znamenitega Halleyevega kometa spremljali nazaj v zgodovino vse do leta 240 pred našim stetjem. Moderna astronomija je pojasnila veliko neznank. Med drugim so ugotovili, da je kometovo jedro običajno veliko kakšnega pol kilometra. V devetnajstem stoletju so opazovali prehod dveh kometov skozi sistem Jupitrovih lun, pri čemer so ugotovili velike anomalije v krožnicah kometov, obenem pa nobene vidne spremembe v kroženju

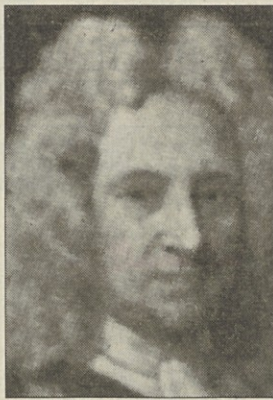
prizadetih Jupitrovih lun.

V javnosti je najbolj znan komet, ki ga lahko vsakih 76 let opazimo s prostim očesom. To je Halleyev komet, ki je dobil ime po svojem odkritelju Edmundu Halleyu. Ta angleški astronom se je rodil leta 1656 v Londonu in se izsolal v Oxfordu. Od vsega začetka se je posvetil astronomiji. Bil je zraven pri gradnji znamenitega observatorija v Greenwichu, nekaj let pa je prebil na otoku sv. Helene v južnem Atlantiku, kjer je izdelal zvezdno karto južnega neba. Bil je dober prijatelj slavnega Isaaca Newtona in sodeloval pri izdaji njegovih del. Leta 1682 je opazoval znameniti komet, ki nosi njegovo ime, in pravilno napo-

vedal njegov povratek leta 1758. Izračunal je orbite za vse komete, za katere je imel dovolj podatkov. Postal je profesor v Oxfordu in leta 1720 kraljevi astronom.

Halleyev komet se bo spet prikazal čez dobrih 70 let

Astronom Edmund Halley

Umrl je v Greenwichu 14. januarja 1742. Zapuščil je številna strokovna dela, ki so bila koristen pripomoček astronomom se v devetnajstem stoletju. (A.L.)

NAGRADNA AKCIJA

V našem casniku lahko ob sredah in petkih spremljate nagradno akcijo BMW in v njej tudi sodelujete.

Z akcijo se pridružujemo kvizu »Labirint znanja«, ki je na sporedu vsak torek od 20. do 21.30 na valovih Radia Glas Ljubljane (100.2 in 99.5 MHz), v njem pa lahko sodelujete le s prijavnico, ki jo objavljamo vsak dan na tej strani.

Izpolnite prijavnico, jo izrežite in nalepite na dopisnico oziroma dajte v kuverto ter pošljite na naslov RGL, Kopitarjeva 6, Ljubljana. Če boste izzrebani, se bo v torek zvečer pri vas oglašil telefon in neznani glasek bo rekel: »Halo, tukaj Labirint znanja...«. In potem boste odgovarjali na lahka in težka vprašanja, ki jih zastavlja Alenka Sivka in Tomaz Sršen. Pravilni odgovori pa prinasajo ceden kupček denarja...

LABIRINT ZNANJA

Ime in priimek: _____

Telefonska številka: _____

Naslov: _____

Glasbena želja: _____

Prijavnico pošljite na naslov:
RGL, Kopitarjeva 6, Ljubljana,
za LABIRINT ZNANJA

Horoskop

zapisal
B. R. K.

OVEN 21. 3. - 20. 4.: Prišli si boste na jasno s številnimi svojimi temacnimi mislimi in vzgibi. Osvetljeni bodo skopneli kot sneg in vas naredili lahkotne kot ptico.

BIK 21. 4. - 20. 5.: Pretirano prizadevanje, ki ga boste izrazili v želji po spoznanju skritih kotikov svojega bližnjega, bo učinkovalo prav nasprotno. Uberite nasprotno pot.

DVOJČKA 21. 5. - 21. 6.: Komaj si boste izprosili dovoljenje za stik s »starim znancom«. A ko se mu boste približali, se boste v trenutku ohladili - znanec namreč ne bo sam.

RAK 22. 6. - 22. 7.: Spoznanje, da se je partner spretno izmuznil iz družinskega gnezda, vas bo sprva jezilo, nakar mu boste po telefonski poti zazeleli prijeten dan.

LEV 23. 7. - 23. 8.: Popolnosti se ponavadi ne da izpopolniti, razen če je namišljena. Ker je vasa taka, boste z njo imeli še veliko dela. Raje si jo spet namislite, bo prej.

DEVICA 24. 8. - 22. 9.: Vasa pustolovščina bo prekrasna in nepozabna. Moralnega mačka ne bo, vas bo pa zato mučil alkoholni. Prespite ga, pa bo minil tudi ta.

TEHTNICA 23. 9. - 22. 10.: Kljub utrujenosti se boste zvečer pritoževali nad dejstvom, da je dneva že konec in da vas sitnobe nagovarjajo spat. Bi res ponočevali do svita?

SKORPIJON 23. 10. - 22. 11.: Vase skrite želje se izražajo tudi v vaših vrednostnih sodbah o vremenu. Ko želite proč, je sneg slab, ko želite ostati, je dober.

STRELEC 23. 11. - 21. 12.: Odkrili boste, da je bilo narobe to, da ste sploh kaj planirali - prepustili bi se valovom improvizacije in brezskrbne intuicije, pa ne bi zgrešili niti za las.

KOZOROG 22. 12. - 20. 1.: Ugotovili boste, da bi bilo proste dni najbolj izrabiti za nekaj, kar ne zahteva nobenih posebnih priprav. Za idejo se bo bo navdusil tudi partner.

VODNAR 21. 1. - 19. 2.: Minil je komaj teden dni, pa ste pozabili in zavrgli že več kot pol letnega plana. Naslednjic namesto planiranja delajte, pa boste opravili že pol dela.

RIBI 20. 2. - 20. 3.: Tarnali boste nad nezadovoljivimi učinki vaših želja. Poskusite izjemoma narediti prav nasprotno, kot vam velevaro želje, pa boste zadeli v črno.

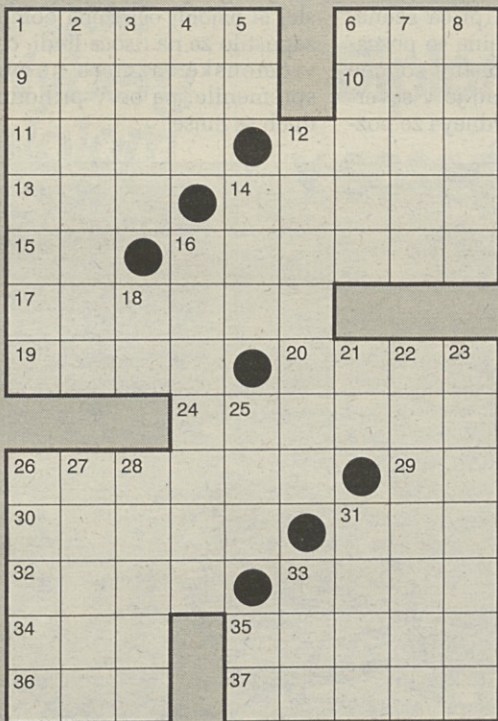
KRIŽANKA

Vodoravno:

1. kamnita gmota, 6. moderen ples, 9. pripadnik nemškega naroda, 10. pojav pri prehodu zarkov iz ene snovi v drugo, 11. grsko ime turskega mesta Enez, 12. eden od staršev, 13. plod bukev, 14. francoski impresionistični slikar (Edouard), 15. začetnici izumitelja Tesle, 16. soli borove kisline, 17. ameriški pisatelj (Washington), 19. zofa, divan, 20. otroška zabava, 24. pripadnik rase na japonskem otoku Hokkaidu in Kurilih, 26. prebivalka antične Ljubljane, 29. oranje, 30. sposobnost hotenja, 31. naziv, 32. zimski pojav na drevju, ivje, 33. ogaba, 34. indijski hrast, 35. vrhnje oblačilo, 36. norveški pop trio, 37. zvezda prve velikosti v ozvezdju Orla.

Navpično:

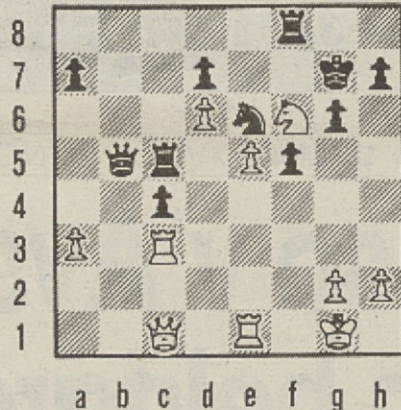
1. najvišji vrh jugozahodne Slovenije, 2. mesto v Maroku, Qenitra, 3. rimski bog ljubezni, 4. bogastvo gozdov, 5. kemijski znak za aktinij, 6. zimski pojav na travi, 7. zvezda repatice, 8. družina graditeljev godal iz Cremona, 12. rob ob natisnjem besedilu, 14. ljudstvo v Indokini, 16. udarjanje z bičem, 18. začetnici slovenskega pesnika, casnikarja in jezikoslovca Vodnika, 21. različni crki, 22. pokrajina v Ekvatorialni Gvineji v Afriki (dve besedi), 23. seznam naslovov, urejen po abecedi, 25. letovišče pri Opatiji, 26. ime nekdanje argentinske političarke Peron, 27. pravoslavni menih brez duhovniškega posvečenja, 28. sredozemska rastlina, ki rodi olive, 31. inkovski poglavar, 33. morska ozina, 35. ljudska pridelnica.

Vodoravno: skala, ska, Nemec, lom, Enos, mama, zbirka, or, volja, ime, inje, gnus, tak, jakna, Aha, Atar, Monet, NT, borač, Irving, kavc, igra, Alnuid, Emmon.

RESITEV

ŠAH

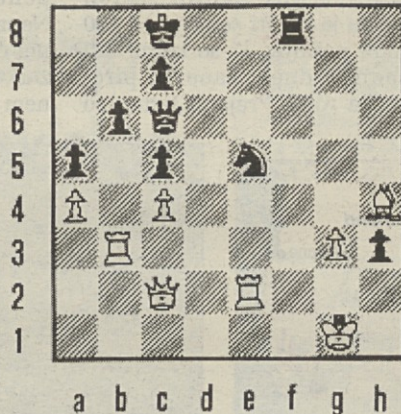

Sallan - Saharov / Dopisna partija 1974

Crni se je uspešno ubranil napada belih figur in z napadom na središčnega kmeta e5 poizkusa s proti igro. Na potezi je beli, ki pa nima več želje po napadu na črnega kralja, in si zeli razplet partije z miroljubnim koncem - remijem. Kako je belemu to uspelo?

Resitev naloge

Pricakovati je bilo razplet 1.Th3 h5 2.Sh5:?! gh5 3.Th5: ali 1.Th3 Th8 2.Dh6+ Kf7 z nejasno pozicijo. Vendar se je beli odločil za remi razplet : 1.Dh6+! Kh6: 2.Th3+ Kg5! Seveda ne 2...Kg7?? 3.Th7: mat.3.Sh7:+ Kg4 4.Tg3+ Kf4 5.Tf3+ z večnim sahom remijem!

Bogoljubov - Monticelli / San Remo 1930

Za napad na belega kralja je crni zrtvoval trdnjavo in beli je že pripravljen, da na skok črnega skakaca vrne trdnjavo. Toda crni, ki je na potezi, se ne ozira za materialom, temveč nadaljuje z napadom. Konec je blizu, le pravilno pot je potrebno izbrati!

Resitev naloge

Napad črnih figur se odvija kar sam in za učinkovit zaključek partije se zrtvuje še druga trdnjava. 1...Tf1+! Po izsiljenem 2.Kf1: Dh1+ 3.Kf2 Sg4 mat! Crni skakač je zadal belemu kralju zadnji sah!

Silvo Kovac

JUTRI

Pisalo se je leto
1856

Pesnik balad in romanc

V osemdesetih in devetdesetih letih je pesnik Askerc s svojimi stihmi najodločnejše izrazil zahteve slovenske meščanske družbe in odpor proti tujstvu ter postal glasen nasprotnik klerikalne dogmatične miselnosti in nestrpnosti verske dejavnosti, ki ji je ideološke temelje postavljali katoliški klavirar Anton Mahnič. Askercovo osebnost označujejo odločnost in hkrati notranji nemir, pa socialna kritičnost, svojeglavost in tudi pomanjkanje samokritičnosti. V razvoju slovenskega pesništva je Anton Askerc pomemben zlasti kot pesnik balad in romanc. Slovensko poezijo je vsebinsko in oblikovno obogatil z realistično epsko pesmijo, prikazoval v njej stvarno življenje ter zaključil mladoslovensko dobo kot njen najizrazitejši izpovedovalec svobodomiselnih prizadevanj in eden najdoslednejših borcev proti ozki klerikalni miselnosti.

Askerc se je rodil 9. januarja 1856 revnemu kocarju v Globokem pri Rimskih Toplicah. Bolj zaradi razmer kot pa iz notranjega prepričanja se je Askerc izsolal za duhovnika. Kaplansko službo je zaradi spora s cerkvenimi oblastmi kmalu pustil in postal mestni arhivar v Ljubljani. Umrl je 10. junija 1912 v Ljubljani.

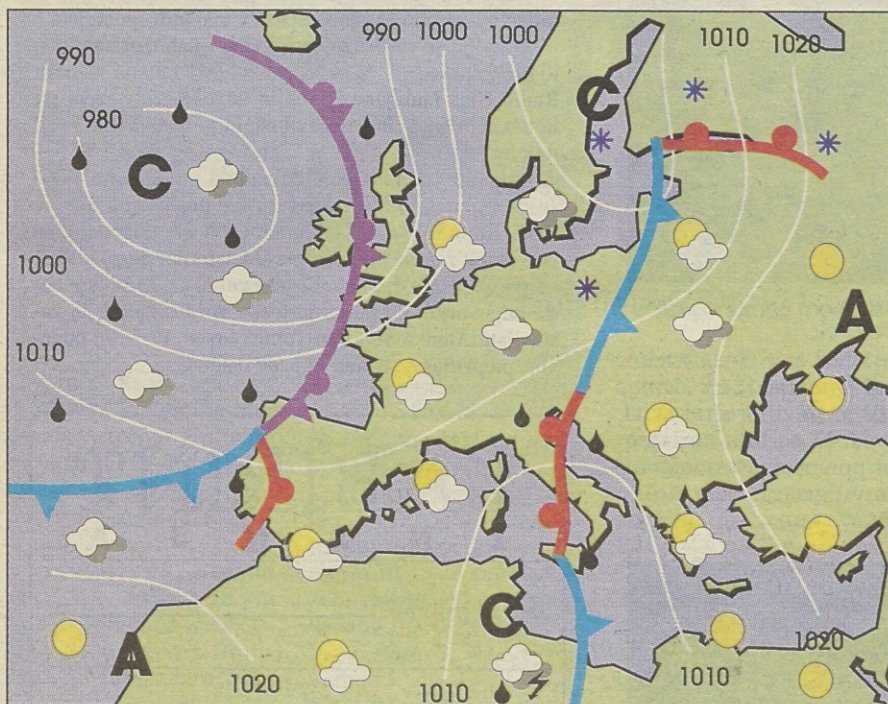
PREBLISK

Malo je izgubljenega, ce je le cast resena.

Voltaire

EVROPA / SPREMENLJIVO VREME Z DEŽJEM

Vremenska slika:

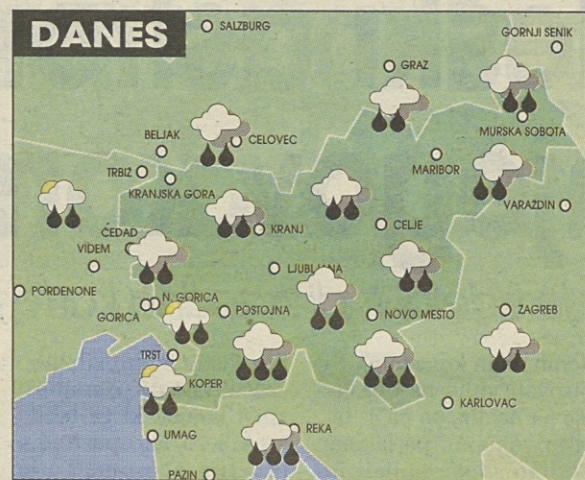
Nad večjim delom Evrope je ciklonsko območje. Frontalni val bo dosegel naše kraje. Z jugozahodnimi vetrovi do teka nad naše kraje tople in vlažen zrak.

DOLŽINA DNEVA	SNEŽNE RAZMERE	SNEŽNE RAZMERE	PLIMOVANJE
Sonce bo vzšlo ob 7.44 in zšlo ob 16.34. Dan bo dolg 8 ur in 50 minut. Luna bo vzšla ob 4.07 in zšla ob 13.25.	FURLANIJA-JK	SLOVENIJA	Danes: ob 0.06 najnižje -8 cm, ob 6.19 najvišje 42 cm, ob 13.33 najnižje -52 cm, ob 20.13 najvišje 22 cm.
RAZMERE NA CESTAH	Piancavallo 50/120 cm	Soriska planina 100 cm	Jutri: ob 1.13 najnižje -10 cm, ob 7.09 najvišje 46 cm, ob 14.13 najnižje -60 cm, ob 20.53 najvišje 30 cm.
Ceste po državi so vlažne in spolzke. Promet je redek in poteka tekoče. Za mejne prehode priporočajo zimsko opremo.	Forni di Sopra 70/110 cm	Stari vrh od 15 do 35 cm	
	Zoncolan 70/100 cm	Kranjska gora do 100 cm	
	Trbiz 70/150 cm	Golte do 120 cm	
	Nevejsko sedlo 100/200 cm	Pokljuka do / cm	
	Sauris 60/80 cm	Kanin do 290 cm	
	VENETO	Kalič do 20 cm	
	Sappada 50/75 cm	Velika Planina do 40 cm	
		Vogel do 230 cm	
		Krvavec do 100 cm	
		Rogla od 100 do 140 cm	
		M. Pohorje do 80 cm	
		Kobla od 10 do 120 cm	

ALPE JADRAN / OBLAČNO IN DEŽEVNO

OBLAČNOST	DEŽ/SNEG mm na dan
pod 10%	pod 5
10-30%	5-10
30-50%	10-30
50-80%	30-60
nad 80%	nad 60
VETER	NEVIHTE
5-10 m/s	
nad 10 m/s	
	MEGLA

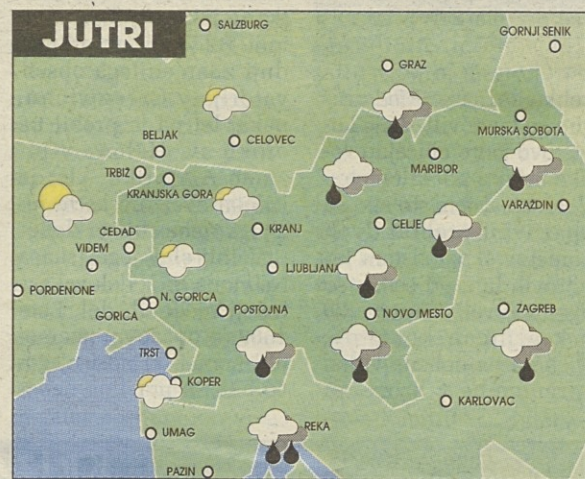

Slovenija:

Oblatno bo, občasno bo deževalo. Meja sneženja bo na višini okoli 1300 metrov. Veter bo ponehal. Malo hladneje bo. Dnevne temperature bodo od 7 do 12 °C.

Sosednje pokrajine:

V sosednjih pokrajinah bo oblačno s padavinami, ki bodo v Italiji popoldne ponehale. V nizinah bo deževalo.

V Sloveniji:

V nedeljo bo pretežno oblačno, ponekod bodo manjše padavine.

Obeti:

V ponedeljek bo zmerno do pretežno oblačno in v glavnem suho.

TEMPERATURE ALPE JADRAN

včeraj ob 8. in ob 14. uri

LJUBLJANA.....	7/11
TRST.....	13/15
CELOVEC.....	2/3
BRNIK.....	7/10
MARIBOR.....	6/15
CELJE.....	9/14
NOVO MESTO.....	8/15
NOVA GORICA.....	9/15
MUR. SOBOTA.....	6/13
PORTOROŽ.....	13/15
POSTOJNA.....	9/11
ILIRSKA BISTRICA.....	10/12
KOČEVJE.....	7/13
ČRNOMELJ.....	4/13
SLOV. GRADEC.....	8/9
BOVEC.....	-/-
RATEČE.....	3/4
VOGEL.....	-/-
KREDARICA.....	-5/3
VIDEM.....	9/12
GRADEC.....	4/11
MONOSTER.....	8/13
ZAGREB.....	4/13
REKA.....	12/13

TEMPERATURE PO EVROPI

včeraj ob 8. in ob 14. uri

HELSINKI.....	-4/-4
STOCKHOLM.....	1/2
MOSKVA.....	-1/1
BERLIN.....	4/8
VARŠAVA.....	1/7
LONDON.....	-1/5
AMSTERDAM.....	5/8
BRUSELJ.....	4/8
PARIZ.....	3/8
DUNA.....	9/11
ZÜRICH.....	2/6
ZENEVA.....	5/7
RIM.....	13/16
MILAN.....	8/8
BEOGRAD.....	5/13
BARCELONA.....	5/13
ISTAMBUL.....	8/13
MADRID.....	1/8
LIZBONA.....	8/11
ATENE.....	13/17
TUNIS.....	11/19
MALTA.....	14/19
KAIRO.....	8/19

OGNJENA UJMA / »VROČE« NOVO LETO NA PETI CELINI

Požari so v Avstraliji uničili milijon hektarov površine

SYDNEY - Avstralsko vzhodno obalo že od novega leta pustosi uničujoč požar. Ognjena fronta v Južnem Walesu se razteza na območju kakih 600 kilometrov in resno ogroža predmestja največjega avstralskega mesta Sydneya. Ogenj je v tednu dni požgal milijon hektarov gozda, pašnikov in vinogradov; v ognjenih zubljih so izgubili življenje tri osebe, med katerimi sta bila dva prostovoljna gasilca. Predvidevanja za prihodnje dni so sila crnogleda: »Če se stanje v naslednjih treh dneh ne bo bistveno izboljšalo, bomo lahko zadovoljni, če bo ogenj uničil »le« dva ali tri tisoč stanovanj,« je včeraj pesimistično napovedal

minister za policijo in hitre posege Terry Griffith.

Katastrofalni ognjeni ujmi, kakršne v Avstraliji ne pomnijo, so odločilno pripomogle izjemne vremenske razmere, pa tudi clovek je dodal k tragediji svoj pis-ker. Tacas je v Avstraliji poletje. Vzhodno obalo je zajel val tople fronte s temperaturami do 40 stopinj Celzija, poleg tega pa piha mocoen veter s povprečno hitrostjo 50 km na uro. V takih nemogocih pogojih se nad 7 tisoč gasilcev iz vse Avstralije bori proti ognju. Po dosedanjih vesteh kaže, da je kar tri četrtine od 130 velikih požarov, ki so izbruhnili v zadnjih dneh, zanetila piro-manska roka. Prejšnji teden so

policisti izsledili enega od požigalcev: star je komaj 13 let. Prihodnji teden mu bodo sodili po hitrem postopku. Vlada Južnega Walesa je medtem razpisala nagrado v visini sto tisoč avstralskih dolarjev (kakih 68 tisoč ameriških dolarjev) za tiste, ki bodo posredovali vesti o piromanih.

Ogenj uro za uro, dan za dnev nezadržno »zre« vse, kar vnetljivega dobi na svoji poti. Gasilcem, prostovoljcem in vojakom, ki tudi pomagajo pri gašenju, se ponuja res apokaliptična scena. Nepregledne pokrajine so požgane, črnkast dim zastira sončne zarke in duši. Ogenj je v severnem predmestju Sydneya že poz-

gal nekaj desetih hiš, dva narodna parka južno in zahodno od mesta sta v plamenih: naravna škoda je v tem primeru ogromna. Veliko gospodarsko škodo pa je ognjena ujma povzročila tudi v notranjosti države, kjer je zajela znano avstralsko vinorodno dolino Hunter Valley.

V drugih krajih ni nič bolje. Oblasti pozivajo starse, naj ne puščajo otrok na ulice zaradi dušljivega ozračja. Ponekod je zmanjkal električni tok, kar je marsikoga spravilo v paniko. Doselej je najbolj ogrožena območja zapustilo že na tisoče ljudi, če se vremenske razmere ne bodo spremenile, pa bo v prihodnjih dneh še hujše.

Ognjeni zublji pustošijo v bližini mesta Wollongong (AP)

NOVICE

Švedski raziskovalci bi radi povlekli iz morskih globin legendarno jadrnico »Vega«

KOPENHAGEN - Na dnu zaliva Inugsulik v severozahodnem delu Grönlandije leži že 90 let legendarna, 40 metrov dolga trijamborna jadrnica »Vega«, ki je leta 1879 prva preplula znamenito severovzhodno progo okoli Evrope in Azije ter nazadnje postala kitolovka. Ladjo je od njenega zadnjega lastnika, Skota Roberta Fergusona, kupil inž. Bengt Grisell s kraljevskega tehničnega zavoda v Stockholmu in jo hoče zdaj povleči na površje iz globine kakšnih 250 metrov. Priprave na to se bodo zacele poleti, jadrnico pa naj bi shranili v nalasč za to ustanovljenem muzeju, kjer bo dokazovala turistom z vsega sveta, da so tudi Svedi dejavno sodelovali pri polarnih raziskovalnih ekspedicijah. Vegin heroj je bil sicer Finec Adolf Erik Nordensköld, ki je z njo kot prvi odkril pomorsko zvezo med Atlantikom in Pacifikom severno od Sibiriije; julija 1878 je odplul iz norveške luke Tromsøe, 20. julija naslednjega leta pa zaplul v Beringovo morje.

Evtanazija in tajski sloni

BANGKOK - Mladi slon Honey (med) je se pred dnevi brezskrbno koracal po dzungli, zdaj pa nemočno leži: podrl ga je namrec tovornjak in zlomil si je hrbtenico. Ljubitelji živali bi mu radi prihranili trpljenje z evtanazijo, torej z naglo smrtjo, a velika večina tajskega prebivalstva se je temu postavila po robu in za zival skrbijo veterinarji; toda pomagati mu ne morejo, ker ima zadnji nogi dokončno paralizirani. Docent veterinarske medicine na bangkoski Univerzi Marissak Kalpravidh zatrjuje, da je evtanazija edina rešitev, »toda sloni so na Tajskem sveti, zato se jih ne smemo dotakniti«. Ljudje zahtevajo od veterinarjev, naj slona resijo, ne razumejo pa, da to ni mogoče in da na ta način samo podaljšujejo njegove muke. Nesrečni Honey leži na cementni ploščadi v zivalskem vrtu, pred pripeko pa ga varuje med drevesi razpeto padalo...

WWF se bori za obstanek veličastnih sibirskih tigrov

ZENEVA - Mednarodni sklad za varstvo narave - WWF bo poslal v Rusijo dve ekipi specialistov za boj zoper krivolov, da bi obvarovali sirske tigre pred izginitvijo. Teh tigrov je vsega skupaj samo 350, divji lovci pa jim na snegu zlahka sledijo in pobijajo, saj veliko zaslužijo s prodajo njihove kože, a tudi kosti, ki jih Azijci uporabljajo za pripravljanje raznovrstnih zdravil.